

B E L G E L E R

T Ü R K T A R İ H B E L G E L E R İ D E R G İ S İ

C. I

1 TEMMUZ 1964

Sayı: 2

VENEDİK DEVLET ARŞİVİNDEKİ VESİKALAR KÜLLİYATINDA KANUNÎ SULTAN SÜLEYMAN DEVİRİ BELGELERİ

M. TAYYİB GÖKBİLGİN

ÖNSÖZ

Osmanlı Devletinin Venedik Cumhuriyeti ile münasebetleri bilhassa XVI. yüzyılda çok kesif olmuştur. Bu münasebetler türlü yönleri ile, siyasî, askerî ve ekonomik - ticarî sahalardaki tezahürleri bakımından çok ilgi çekicidir. Şimdiye kadar bu konuda bazı araştırmalar yapılmış ve bir kısım sentezlerde bu devir münasebetleri özetlenmiş ise de doğrudan doğruya ilgili arşivlerdeki belgelerin yayınlanmasına ciddi bir şekilde teşebbüs olunmamıştı. Bu hususta belli-başlı iki kaynak, Türk arşivleri ile Venedik Devlet Arşivi, bu devir münasebetleri bakımından özel bir değer ve önem taşımakla beraber ihtiva ettikleri vesikalar, tek tük araştırmacılar müstesna, umumî efkârca meçhul kalmış, dolayısıyla, tarih ilminin bu konudaki ihtiyaçlarına ve sorularına olumlu bir etkide bulunmaktan yoksun görünmüştür. Halbuki, gerek Türk arşivlerinde gerek Venedik arşivindeki bu mevzua ait belgeler bütün hacmi ile tanınmadığı müddetce daima bir noksanlık olacaktır. İşte bu ihtiyacı gözönünde tutarak, bir müddet evvel Venedik arşivinde yaptığımız araştırmalar esnasında topladığımız bu neviden vesikaları orijinal şekilleri ile yayınlamaya teşebbüs ediyoruz ve bunların bazı meselelere ışık tutacağını, bugünkü ve yarınki araştırmacılara oldukça değerli ve enteresan bir malzeme sunacağını biliyoruz. Venedik Devlet Arşivinden Kanunî Sultan Süleyman devrine ait belgeleri yayınlarken, bunların hangi tasniflerde bulduklarını ve taşıdıkları özel numaraları belirtiyoruz. Gerçi, Venedik Arşivinin Türkçe vesikalar koleksiyonunun bütünü ile tanımak, bu konu üzerinde çalışanlar için, çok mühimdir ve bunu ayrı bir makalemizde geniş bir şekilde ve tekmil ayrıntıları ile izaha çalışacağız. Ancak, şimdi her belgenin işaretleri ve bunlarla ilgili açıklamalar da bu hususta kısmen bir fikir verecektir.

“Belgeler” in bu sayısından itibaren yayınlanacak vesikaların hemen hemen hepsi, bir kaç istisnası ile, Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe vesikalar koleksiyonundandır.

Sadece bir tanesi Krakow arşivinden olup bu meselelerle sıkı münasebeti dolayısıyla buraya alınmıştır. Gelecek sayılarda neşredilecekler arasında da, yine bu konu ve bu devirle yakın ilgisi bulunduğu için, Paris'deki *La Bibliothèque Nationale* Türkçe kolleksiyonundan alınmış bazı vesikalar bulunacaktır.

Şimdi neşrettiklerimizin bir kısmı bu devre ait ahitnameler olup tam ve orijinal metinleri ile takdim edilmektedir. Alt notlarda bazı yer ve şahıs isimleri ile şekil veya mânâ bakımından açıklamayı gerektiren kelimeler hakkında kısa açıklamalar yapılmaya çalışılmıştır. Bunlar yeter derecede olmasa bile, bazı noktalarda ve bilhassa vesikaların orijinalleri ile ünsiyeti az olanlara ışık tutabilecek ve faydalı bulunabilecektir. Bu vesikaların bir kısmı hükümdar tarafından Venedik Dojuna, Venedik beylerine herhangi bir mesele hakkında yazılan nâme-i hümayûnlardır. Diğer bir kısmı Venediklilerle alâkalı meseleler için, Bosna ve Hersek bölgelerindeki Osmanlı makamlarına gönderilen hüküm, ferman ve emirlerdir. Aynı zamanda bunlar arasında, vezirlerden İbrahim, Lütfi, Ayas Paşa'ların, Barbaros Hayreddin Paşa'nın, Tercüman Yunus Beyin bir çok mektupları da mevcuttur. Meselâ, Sadrazam İbrahim Paşa, İrakeyn Seferi esnasında Venedik beylerine gönderdiği bir mektupta İspanya kiralının Almanya'ya gittiğinin haber alındığını, fakat bunun ne dereceye kadar doğru olduğunun bilinmediğini, sahih bir havadisın ancak Venedik'den gelebileceğini bildirmekte, İranlılara karşı yapılan seferde kazanılan zaferleri ve başarıları anlatmaktadır. Ve yine meselâ Sadrazam Lütfi Paşa, Venedik Dojuna gönderdiği mektupta (1540) yapılan muahedeye riayet edilmesini istemekte ve kendilerine ihsan olunan bu nimetin kadrini bilmelerini tavsiye eylemektedir.

Vesikaların bir kısmını da, Bosna ve Hersek'deki Osmanlı makamları, sancak beyi veya kadılar tarafından yazılmış, mektup, huccet, temessük gibi belgeler teşkil etmektedir. Bütün bunlardan sade Osmanlı - Venedik münasebetleri değil, fakat aynı zamanda, Osmanlı İmparatorluğunun idarî, sosyal, ekonomik ve hattâ kültürel tarihine ait değerli bilgiler elde edilmektedir ki, ileride bu devir hakkında herhangi bir sentez yapmak isteyecekler önemli bir derecede yol gösterecekler ve ışık tutacaklardır. Bu arada okunamayan veya açıklanması bizce mümkün olamayan bazı noktalar da mevcut kalacaktır ve bunlar bir soru işaretiyle belirtilmişlerdir. Muhakkak ki, bundan başka da, yayın esnasında daha bazı noksanlar veya hatalar bulunacaktır ve bunların hoş görülmesi dileği ile vesikaları tetkikcilerin istifadesine arz ediyoruz.

Vesika : 1

Venedik Devlet Arşivi (Archivo di Stato Venezia)^a Türk vesikaları (Documenti Turchi)^a

Busta I., Fasc. 50, Pezzi 25 (b 1540 30 Octobra (c

ÖZET : 1540 Osmanlı-Venedik Ahidnâmesi.

Tuğra : (سلطان سلیمان بن سلیم خان المظفر دائماً)

نشان شریف عالی شان سلطانی و طغرای غرای جهان ستان خاقانی بعدالعون الربانی حکمی اولدرکه شمدکیحالدہ بن کہ سلطان السلاطین برهان الخواقین تاج بخش خسروان روی زمین سلطان سلیمان خان بن سلطان سلیم خان و ندیک دورئی اولان پتر و لاندو¹ درکاه سعادت دستکاهمه التویر بادور² نام یرار و معتمد آدمیسن ایلچی تعیین ایدوب یوجه استانمه عرض عبودیت و اخلاص ایلوب جانبینده دوستلق و معاهده اولوب یوجه درکاهمه صلح و صلاح اولنمه سی بابنده استدعای عنایت پادشاهی ایلوب کندولرک تحت قصرفلرنده اولان قلعهلردن موردهده واقع اولان انابولی³ نام قلعهی قلّه سیله و مناواسیه⁴ نام قلعهی بله طوپلری و چاکلرنی وسایر یراق آلاتی الدقلرندن صکره ایچنده اولان بکلری و علوفجیلری قنده استرلرسه استهینلری کیدوب و رعایادن دخی اختیاریله قالمق استیانلر قالب کتمک استیانلر اسبابلری ایله کتمک اوزره عتبه⁴ عالم پناهمه تسلیم ایلوب و خزانه⁴ عامرم جانبنه داخی اوچیوز بیک سکه افرنجی آلتون و یرمک اوزره که یوزبیک فلورین شیمدی و یروب وینه بو ییل ایچنده اللی بیک فلورین داخی و یروب و باقی یوزالی بیک فلورین بو ییلدن صکره اکی ییل ایچنده ادا ایتمک اوزره که هر بر ییلده یتمش بشر بیک فلوری اولور کندولره عرض همایونم احسان اولنق تضرع اتدوکی اجلدن بنداخی مزید مرحمت خسروانم ظهوره کتوروب تفصیل اولنجاچ شرطلر اوزره انلره معاهده⁴ شریفم احسان ایلوب بو نشان همایون سعادت مقرونی و یروب عهد شریفم بونک اوزینه جاریدر و عهد همایونم مقرر و مؤکد اولمه سی ایچون یمین داخی ایدرم که یری و کوکی یرادن حق و سبحانه و تعالی حضرتلرینک برلکی حقیچون مادام که انلر طرفندن عهده مخالف ایش اولیه بندنداخی معاهده⁴ شریفمه مغایر وضع صادر اولیه مذکور و ندیک دورئی اولان پتر و لاندویله وسایر بکلری و آدملری ایله و آنلره متعلق اولان یرلرک و ولایتلرک خلقی ایله

a) Kısaltma olarak V D A (T V) şeklinde gösterilecektir.

b) Bu Ahidnâmenin orijinal nüshası bu Arşivin daimî sergi salonunda (Sale Regina Margherita)

4 XXXVI No: 7 dedir.

c) Ahidnâme tarihi h. 1 Cumad II 947 olduğuna göre milâdî tarih 3. X. 1540 olmak gerekir.

¹ C. Lando.

² Luigi Badoero, Venedik Senato üyesi.

³ Napoli di Romania (Nauplia) İtalya'daki Napoli'yi bundan ayırmak için "İspanya ve Sicilya Anabolisi" denirdi.

⁴ Monemvasia Tarihlerimizde Menekşe و Benefşe olarak da geçer.

و بو عهد شریفم صادر اولمزدن اول جانبینده عداوت اولدیغی زمانده انلر جانبندن شمشیر ظفر تأثیرم ایله النان بوسنه سنجاغی اوجنده قلعه⁵ اورانه⁵ و قلعه⁶ نادرین⁶ و بو قلعهلره تابع اولان کویلرک جمله حدودلری و سنورلری ایله و فتح اولندوغی زمانده یرنده موجود بولنان رعایاسیله و آق دکیز اجنده واقع اولان جزیره لردن اسکابوس⁷ قلعهسیله و جزیره⁸ اسکروس⁸ قلعهسیله و جزیره⁹ اندره⁹ اکی پاره قلعهسیله و جزیره¹⁰ سفنوس¹⁰ و جزیره¹¹ سرقوز¹¹ قلعهلری ایله و جزیره¹² کرپه¹² ایکی پاره قلعهسیله و نقشهیه¹³ تابع اولان جزیره لردن نقشه اوچ پاره قلعهسیله و جزیره¹⁴ صانتورین¹⁴ و شیره¹⁵ و تنور¹⁶ جزیره لری قلعهلری ایله و جزیره¹⁷ میلو¹⁷ ایکی قلعهسیله و جزیره¹⁸ اندویاده¹⁸ قلعهسیله و معمور اولیوب خالی اولان خرابه دن جزیره¹⁹ اکنه¹⁹ و جزیره²⁰ مرتد²⁰ و جزیره²¹ ترمنه²¹ و جزیره²² بارو²² و جزیره²³ مکنه²³ و جزیره²⁴ پاپاسلق²⁴ و استانبولیه²⁵ و اخی کرکه²⁶ جزیره لری و جزیره²⁷ قیونلوجه²⁷ و جزیره²⁸ میرغر²⁸ و جزیره²⁹ حاللو کلیسا²⁹ که بو ذکر اولنان جمله سی خاصه³⁰ همایونمک تصرفنده در بونلردن غیرى انلره تابع اولوب آلان ضبطلرنده اولاتنه^{30a} نام جزیره قلعهسیله و سایر تصرفلرنده اولان قلعهلری و برغازلری ایله بالجمله آیامارکو³⁰ نک سنجاغن کتورن کمسنه لر ایله یا شدن و قروودن آلان تصرفلرنده اولان ایللری و کونلری ایله شمديا دکین و شمديدن صکره کندو دندوشلرندن³¹ آلاچق یرلری ایله بعد الیوم

⁵ Vrana (Dalmaçya kıyılarında, Zara'ya yakın).

⁶ Nadin (Zara'nın güneyinde).

⁷ Skiathos (اشکانوز) adası.

⁸ Skyro (Sporades adalarından).

⁹ Andro (Andria).

¹⁰ Siphnos (Siphanto).

¹¹ Serpho (Seriphos).

¹² Carpathos (Sporades adalarından).

¹³ Naxos.

¹⁴ Santorini (Thira).

¹⁵ Siros (Syra).

¹⁶ Tinos (Istendil).

¹⁷ Milos (Değirmenlik).

¹⁸ Anti Paro.

¹⁹ Aegina (Aexghia).

²⁰ Zea (Keos).

²¹ Thermia.

²² Paro.

²³ Mykoni.

²⁴ Angistri (?) (Katalan Papashğı "Kitab-ı Bahriye").

²⁵ Stampalia (İstanbolia).

²⁶ Nikaria (Ikaros).

²⁷ Seriphos (Serfine, Koyunluca).

²⁸ ?

²⁹ Çanlı kilise.

^{30a} Tinos.

³⁰ San Marco (Venedik).

³¹ Dindaşlarından.

ارامزده دوستلق و بارشقلق اولا و یانیه سنجاغی سنورنده واقع اولان پارغه³² نام موضع قلهسیله و واروشیله وحدی و سنوری ایله که امرمله سابقده یاقلوب یقلمش ایدی حالیا مزید عنایتمدن ینه انلر جانبندن تصرف اولنمهن امر ایلدم ینه انلرک اولا اما مزبور پارغه و اکا تابع اولان کویارده واقع اولان آدملری دکیزدن و قروندن بنم ممالک محروسه ضرر و زیان ایدرلرسه و ندیک بکاری اول ضرر و زیانی تضمین اددوره لر و ایدنلرک محکم حقلرندن کلالر و ممالک محروسه اولان سنجاقبکلرندن و سوباشیلرندن بالجمله بنم خدام انجم احتشامدن هیچ احد انلرک ولایتلرینه و قلعهلرینه و برغوزلرینه و آدملرینه ضرر و زیان یتشدرمیهر و اکر جناب خلافت مآمه متعلق اولان بکلردن و عساکر ظفر مآترمدن بونلرک ولایتلرینه و قلعهلرینه و برغوزلرینه و آدملرینه ضرر و زیان ارشدرلرسه واقع اولان ضرر و زیان فرمان شریفمله یرینه قونلوب دخل ایدنلرک حقلرندن کلالر و مزبور بکلرک بازرکانلری و آدملرندن بنم ممالک محروسه یا شدن و قروندن قدرغلری و کوهلری ایله و غیرى کوچوک کیلری ایله محروسه³³ استانبوله و غلظه و دیار عربستاندن اسکندریه مصره و کلیبولی دن اشغه اولان بوغازه³⁴ و اینه بختی³⁵ و پروزه بوغازلرینه³⁵ و متون³⁵ لیماننه غفلت ایله کلوب کریمیوب مقدمه دزدارلرینه تنبیه ایلیوب اجازت ایله کلوب کروب مکرکه روزکار شدت اوزره فورتنه اولوب و یاخود انلری حرامی ولوند قایقلری قووب اول اسکله دن غیرى قوناجق یری اولیوب ضرورت اولا اول وقت کلوب کیره لر اکر ممکن ایسه تنبیه ایلیهر و کتملو اولیجاق اجازتسوز کتمیه لر و اجازتسوز کیدوب مخالفت ایدنلرک حقلرندن کلنه انوکیچون و ندیک بکلرنه تهمت اولنیه اما بو خصوص الی آیدن صکره اولا که و ندیک کیلری متنبه اولوب بوسبيله عهد شریفمه مخالف اش اولالو اولایه و ممالک محروسیدن دریا یوزنه کیدن کیلر و قدرغلر و دونمالر دکیز یوزنده و ندیک کیلرینه بولشورلرسه بربرنه دوستلق ایدوب ضرر و زیان اتمیه لر انلر دخی فرمان شریفمله دریا یوزنه چیقمش دونامه لرمه و قدرغلرله و سایر دریا یوزنده یورویان کیلرله بولشدقلرنده یلکنلرین اندروب دوستقلرین و اطاعت اوزره اولدقلرین بلدوره لر و اکر یلکنلرین اندروب دوستقلرین بلدردکدن صکره ضرر و زیان ایداجک اولورلرسه اکر آدم و اسباب و طوار زیانیدر یرینه قونله همجنان انلرک کیلری و قدرغلری و دونمالری دخی دکیز یوزنده بنم کیلرله و یاخود رنجبر کیلرینه بولشورلرسه دوستلق اوزره کچوب کیدوب ضرر و زیان اتمیه لر اکر آدم و اکر اسباب طوار زیانیدر هر نه ایسه یرینه قویالر و اکر اتفاق دوشوب³⁶ حرامی ولوند کیسنه³⁷ بولشوب اول حرامی کیسی بونلره قصد ایدوب جنک ایلیه و بارک الله

³² Parga.

³³ Çanakkale Boğazı.

³⁴ Lepanto (Neopactos).

³⁵ Prevesa, Moden.

³⁶ Tesadüf ederse.

³⁷ Korsan gemileri.

تعالی حرامی کیسینه بونلر غالب اولا حین محاربهده هلاک اولاندن غیرى نقدر آدم اسیر اولوب دیری دوشلر سہ کندولر اصلا قتل ایلمیوب بی قصور صاغ وسالم سده سعادتمه ارسال ایلیه لر تا که محکم حقلرندن کلنوب بر وجهله سیاست اتدرم که غیریلره موجب عبرت اولا و بنم ممالک محروسمدن طونانمه کیلرم که بر طرفه سفره کیده وندیکه متعلق اولیه وندیك دونانماسی ارسم کندو حالنده دوستلق اوزره دوروب حرکت اتمیوب واروب کسنه یه معاونت ایلمیه و بنم طوننارمه ضرر وزیان ایرشدرمه سنه سبب اولیه بنم ایله دشمانلق اوزره اولان کسنه لرك طوننارنی ارالرینه کتورمیهر و آنلره یاردم اتمیهر وازیق ویرمیهر لاکر دوننارلرندن هرکیم بو امره مخالفت ایدرسه ایلدوکی یرده وندیك بکلری محکم حقلندن کلالر سایلر نه موجب عبرت اولا و غیرى ولایتک حرامی بارجه لرینه و قدرغه لرینه و غیرى کیلرینه دوش کلدکلری³⁸ وقت وندیك کندو ادالرینه و لیمانلرینه و حصارلرینه صغندر میهر و طورغور میهر³⁹ دوتمق ممکن اولورسه دوتوب مجال ویرمیوب حقلرندن کلالر بنم جانبمدن داخی اولوجهله عمل اولنوب غیرى ولایتک حرامی پارچه لرنی و قادرغه لرنی لیمانلر مه و حصارلر مه صغندر میوب دوتمق ممکن اولورسه طوتوب مجال ویرمیوب حقلرندن کلنه و وندیکن بر کسنه کلوب بنم ممالک محروسمه بر کسنه ایله صاتو و بازار ایدوب⁴⁰ اقجه سن تمام ویرمدین حیلله ایدوب قاچوب کیدرسه بنم حکم شریفمله واروب طلب اولندقدده اول کسنه بولنورسه رزقنی صاحبنه ایویره لر و بنم ممالک محروسمدن بر کسنه واروب وندیکن بر کسنه ایله صاتو بازار ایدوب اقجه سن تمام ادا ایتمدین قاچوب کلورسه ثابت اولان حتی ایویره له و ممالک محروسمدن بر کسنه بورج ایدنسه و یاخود بر وجهله متهم اولوب غیبت ایلسه انوکچون بر کناهنسز کسنه دوتلمیه وندیك بکلر نه انوکچون تهمت اولنیه مکرکه انلرک مملکتنه واروب طوره بزم جانبزدن داخی اولوجهله اتدرله و بایلوس⁴¹ کیمی دیلر سه کونده ره لر دیلر سه خورنده سی⁴² ایله کلوب محمیة قسطنطیبه ده اوچ بیله قریب طوره تمام اولمدین کیده دیلر سه خورنده سز کلا مصلحت نه ایسه کوره اوچ بیله تمام اولمدین اول کیده انوک یرینه اولوجهله برداخی کلا و وندیکن بر اسیر قاچوب ممالک محروسمه کلوب مسلمان اولورسه صاحبی کلورسه بیک اقچه ویرله صاحبی کلمیوب و کیلی کلورسه و کیلنه ویرهلر واکر کفری اوزرینه ایسه اول اسیری عینی ایله ویرهلر ممالک محروسمدن قاچوب انلره وارر سه اکر مسلمان ایسه و یاخود مرتد اولدیغنه تعلل اتمیهر عینی ایله کندو بی ویرهلر واکر کفری اوزرینه ایسه صاحبنه ویا وکیلنه بیک اقچه ویرهلر وشویله که حرامی قایقلاری دکیزدن و غیرى

³⁸ Rastladıkları.

³⁹ Durdurmayalar.

⁴⁰ Alış-veriş edip.

⁴¹ Balyos (Baile, Venedik elçisi).

⁴² Maiyeti halkı.

کسنه لر قرودن واروب وندیکه تابع اولان ادا لاری اوروب آدم لری ن اسیر ایدوب کتوروب روم ایلنده وانا طولیده صاته لر انوک کبی اسیر بولندقده کرکی کبی دقت واهتمامله تفتیش اولنوب هر کیمک النده بولنورسه کیمدن الدوغن بولدوره لر شو یله که الدوغی کسنه لونده منتهی اولورسه و اول لوند داخی اله کروب واقعا اسیر وندیکک ایدوکی ظاهر اولورسه اول لوندک محکم حقندن کلنه اول اسیر مسلمان اولمش ایسه ازاد اولوب صالیویره لر واکر هنوز کفری اوزرینه ایسه وندیکلو تسلیم اولونه واکر کیمدن الدوغی معلوم اولمز ایسه اول اسیر کندو درگاه معلومه کتوردولوب قضیه سی سده سعادتده تفتیش اولونه اول وقت دخی وندیکلونک ایدوکی ثابت اولورسه مسلمان اولمش ایسه ازاد اولا واکر هنوز کفری اوزرینه ایسه بایلوسه تسلیم اولونه ووندیک ایله کیلری ممالک محروسه کاورکن مخالف یل چقوب اول کمی هلاک اولورسه وندکلو آدم قورتلورسه ازاد اولا و طوارلری قورتلورسه صاحبنه ویرله قبودان جانبندن وادملرندن و غیریدن قطعاً دخل اولنیه واکر ممالک محروسمن اول طرفه برکی واررکن مخالف ییل چقه اول کمی هلاک اولورسه وندکلو آدم قورتلورسه اولره دخل اولنوب و طوارلری صاحبنه ویرله قطعاً نزاع اولنیه و ممالک محروسمن شول یرلردن که قادرغه و قایقلر و غیری کیلر دریا یوزنه چقوب کتدکلری وقت که بنم قبودانم انلر کله یله اولیه اول کیلرک رئیساری محکم کفیلره ویرله که واروب وندیک مملکتنه ضرر و زیان ایرشدرمیه لر اکر کفیل ویرمدین کیدرلرسه مجرم کناهکار اولالر محکم حقلرندن کلنه واکر کفیلی ویرلدکدنصکره ضرر و زیان ایدرلرسه نه ضرر و زیان اولورسه کفیلاری ویره لر همچنان دخی وندیک طرفندن دریا یوزنه کیلری چقه وندیک قبودانی بیله اولیه رئیساری محکم کفیلر ویرلدکدنصکره ممالک محروسه ضرر و زیان یتشدرلرسه اول اولان ضرر و زیانی کفیلاری ویره لر اکر کفیلر کیدرلرسه مجرم و کناهکار اولالر محکم حقلرندن کللار و ممالک محروسمن برخراج کذار و یاخود برعامل قاچوب وندیکه متعلق قلعه لر و ادا لره واروب تمکن اتسه قبول اولنیه واران آدم لره تعلل ایتمیوب عینی ایله ویره لر و شو یله که آدم اولدوروب و یاخود اوغرلیق ایدوب⁴³ رزق التسه عینی ایله ویره لر بنم جانبمن داخی اولوجهله اتدرلوب اول طرفدن آدم اولدوروب و یاخود اوغرلیق ایدوب رزق التسه عینی ایله ویره لر وندیکلونک بربری آراسنده نزاعلری اولسه بایلوساری عادت لرنجه دکلیه کسنه مانع اولیه و برکسنه نک بایلوسله نزاعی اولسه شو یله که سده سعادت محروسه استانبولده واقع اولا قضیه سی دیوان عالی شانمه استماع اولنه ولکن بن سعادتله سفر همایونده بولنجاق اولورسم انوک کبی بایلوس ایله واقع اولان منازعه محروسه استانبول محافظه سیچون قونلان بک حضورنده قاضیسی معرفتیه استماع اولنه و شو یله که وندیک بازرگانلری ایله هرکسنه نک نزاعلری واقع اولوب

⁴³ Hırsızlık edip.

قاضی یه واره لر وندیکلونک کندو ترجمانلری حاضر اولمینه قاضی اولان دعوالرین استماع اتمیه اما انلر داخلی تعلل ایدوب ترجمان حاضر دکلدردیو عوق ایتمیوب ترجمانلری احضار ایلرله اکر ترجمانلری مهم مصلحتده اولورسه کلنجه توقف اولنه وایلوس اولانی آخرک بورجی ایچون کمنه بونده طوتمیوب اوتمیه اما بایلوس انی وندیک بکلر نه بلدرجک وندیک بکلری داخلی اکلنمیوب بجد⁴⁴ جوا بن کوندره لر و وندیک دن اینه بختی یه و موریه وسایر ممالک محروسه بر بازارکانکه کلاغیری کمنه بورجی ایچون انی طوتوب انجتمیه لر و وندیکلو بازارکانی بروسه یه و غیره بیره کتمک استسه بایلوسدن اجازت نامه المینجه کیتیمیه لر اکر تهررد ایدوب اجازت نامه سز کتمک استسه سوباشی بایلوسه معاونت ایلوب قویو ویرمیه و وندیکدن کلان کیلرک نفقئ لری ممالک محروسه خدمته طوتلایوب نیجه کلدیسه کمی لری ایله کیده لر و وندیکدن کلوب تمکن ایدن کمنه لر اولو اولسون وارکن اولسون⁴⁵ مادام که کلوب کیدوب رنجبرک ایدوب بنم ممالک محروسه یرلشمیه واروب کرو کیده انلردن خراج طلب اولنیه و وندیکلونک بعض خراج کذار کافرلر ایله نزاعلری اولوب دعوا ایدیجک وندیکلو شاهدلر اقامت ایدرلریمش خصم اولان بویر کافرلردن کرکدر دیو مضایقه ویروب وندیکلو کافرلرینک شهادتن قبول ایتمز لیمش ایله اولسه جمله کفره ملت واحده اولدوغی اجلدن بیوردوم که اکر انلرک کفره ایله منازعه سی اولوب اقامت شاهده احتیاج اولورسه کفره طایفه سندن قتی صنفدن که شاهد اقامت ایدوب شرع شریف نبوی مقتضاستجه اثبات ایده لر قبول اولونه و وندیکلودن بر بازارکان ممالک محروسه یولده و ایزده و کویده باصلوب رزقی النسه و یاخود باصلدقه بازارکان دنلمش اولسه و یا غایب اولسه وارثی و یاخود وکیلی کلورسه شرعه کورلوب حق یرینه واره و وندیکلودن بر بازارکان ویا بر کمنه ممالک محمیمه کلوب تجارت اوزره کندو حالنده یوررکن وفات ایلسه اناروک متروکاتنه بیت المالجی قارشمایوب بایلوسارینه تسلیم ایلسه لر و مغرب مسلمانلردن و بونلردن غیره سایر یرلرک بازارکانلری که بیع و شرا ایلمک ایچون یاشدن و قورودن کلملو اولیجاق که وندیک حکم اتدوکی یرلره اوغرایه عادت و قانونلری اوزره متاعلرینک رسومی الدقدن صکره مانع اولمیه لر ضرر و زیان ارشدرمیه لر و ممالک محروسه نیجه دیلرلرسه کلالر و کیده لر و کورفوزدن یوقارو بوغازده⁴⁶ یوریان کیلر وندیک اولسون و غیره اولسون که وندیکه تجارتیه واره لر کلالر کمنه مانع اولمیه ضرر و زیان ارشدرمیه لر مکرکه یرامزلق اتمش اولالر و برونديک کمیسی عادت و قانون اوزره استانبولده ارانوب کتدکدن صکره که قانون قدیم اوزره برداخی بوغاز حصارلری اوکنه⁴⁷ واردقه ارانوب اندن صکره کتمکه اجازت و یريله حالیا قانون قدیمه مخالف کلیبولیده داخلی ارانوریمش من بعد کلیبولیده

⁴⁴ Derhal, muhakkak.

⁴⁵ Evli veya bekâr olsun.

⁴⁶ Korfo boğazı.

⁴⁷ Çanakale boğazı kaleleri.

ارانمیوب عادت قدیمه مقتضاسنجه کرو همان بوغاز حصارلری اوکنده ارانوب کیده وزاکنه اداسی⁴⁸ که هر ییل انوکچون خزانہ عامر مه بشیوز فلوری وریلور ایدی ینه اول بشیوز فلوری بتامه هر ییل و یروب خزانہ عامر مه تسلیم ایلبلر وقبروس خراجی که سال بسال سکز بیک فلوریدر هر ییل شهور رومیه دن محروسه استانبوله کتوروب تسلیم ابلبلر وممالک محروسدن عربستان مملکتلری فتح اولندوغی زماندن برو اولیکلان اسلوب قدیم اوزره اکی پاره ماونهلری مصر اسکندریه سنه وایکی قطعه ماونهلری داخی محروسه شامه تابع اولان طریلوس و بیروت اسکله لرینه اولیکلدوکی اوزره اسباب ومتاعلری ایله مقرر اولان وقتلرنده موسوملرنده کلوب کیده لر وقتنده وموسومنده تأخیر اتمیوب اکر اکی قطعه ماونه اردروا کر داخی زیاده دروا کر بیوک و کوچک کیلردر شمیدیا دکین نوجهله کلوب بیع وشرا ایده کلمشلسه کرو ایدوب اولیکلانه مخالف نزاع اتمیلر وولایت عربستانده سابقا یهودی اولوب صکره مسلمان اولان ابراهیم کشتوری نام کسنه بیروت وطریلوس اسکله لرنده اکر اچه دن واکر هر متاعدن اولدن اولیکلان عادت وقانون قدیمه مخالف احداث اتدوکی بدعتلر رفع اولنوب قدیمدن نیجه اولیکلدی ایسه اکا کوره عمل اولنوب قانون قدیمه مخالف کسنه ینه تعدی اتدرلیه اول ماونه لره وسایر کیلره وتاجرلرینه بنم بکار بکیلرمدن وبکارمدن وسایر قولارمدن براحد قانون قدیمه مخالف ظلم وتعدی اتمیه امن وامان اوزره اولالر کسنه انلری انجتمیلر اشبو ذکر اولنان عهد اوزره دوستلغی قبول ایلوب یمین ایدرم که یری وکوکی یرادن پروردکار حقیچون مادام که عهدی ودوستلغی انلر رعایت ایدوب عهده مخالف اناردن براش صادر اولیه بندداخی خلاف عهد اش اولیه شویله بلالر بو عهدنامه هماونم یازلدقده بوسنه سنجاغی اوجنده قلعه بوجاج⁴⁹ وزاستینه⁵⁰ ولین⁵¹ وسینه⁵² ودکرمنلر⁵³ نام خرابه قلعه لری ایچون بوسنه سنجاغی بکی الان اوقله لری آلنوب ضبطمده در دیوعرض اتدوکی اجلدن ذکر اولنمش ایدی اما وندیك دوری جانبندن درکاه معلامه وارد اولان مذبورالچیری اول قلعه لری التامشدر کرو بزم ضبطمده در دیو تقریر ایلوب تکرار تفتیش محتاج اولوب خصوصیه ذکر اولنان دکرمن قلعه لری مابینده نزاعلو اولغین مزید عنایت خسروانمدن حدودیه ینه انلره یرله سن امر ایلدم آنلرک اولاما اول درت قلعه لری احوالی عهد شریفمده موقوف قلندی تفتیش اولنوب کوریله واقعا مزبورالچینک تقریر اتدوکی کبی ایسه انلر طرفنه تسلیم اولونه بوسنه سنجاغی بکی عرض اتدوکی اوزره ایسه صکره اول بابده امر شریفم نوجهله صادر اولورسه موجبیه عمل اولونه وبو عهدنامه شریفمدن اول مذکورالچی نک وندیك دوریله مشاوره

⁴⁸ Zakyntos (Zanta).

⁴⁹ Boçats.

⁵⁰ Zastjenje.

⁵¹ Velin.

⁵² Sinj.

⁵³ ?

ایداجك بعض خصوصلری اولغین عهدنامه صورتنده مفصل حکم شریفم یازلوب کوندربولوب
انده قالمش ایدی حالیا اول رفع اولنوب اصل مقرر اولان عهدنامه¹ شریفم بودر بونک
مضمون همایونیله عمل اولونه وبوعهدنامه² همایون بزوم اولو پیغمبرموز حضرت محمد مصطفی نك
وصلی الله علیه وسلم تاریخنک طقوز یوز قرق یدنجی ییلنک جمادی الآخر آینک اولکی کوننده
یازلدی که پیغمبر حضرت عیسی علیه السلام تاریخندن اوختورس آینک اکنجی کونی در دار الخلافه
علیه حمیه³ قسطنطنیه ده یازلدی علامت شریفه اعتماد واعتقاد قلا لر.

Vesika : 2.

V. A. D. (T. V.) Busta 2. Fasc. 50, Pezzi 6 (1553 : 20 Şaban 960).

ÖZET : 1553 Osmanlı-Leh (Polonya) Ahidnâmesi.

لیه قرالنه ویریلان عهدنامه نك صورتی در¹

بن که سلطان سلاطین زمان برهان خواقین اوان تاج بخش خسروان جهان ظل الله الملك
المنان آق دکزک و قره دکزک و روم ایلینک و آناطولینک و شام و حلب و قرمان و رومک و ولایت
دولقادریه نك و دیاربکرک و کوردستانک و اذربایجان و وانک و بدون² و طمشقار³ و لایتلرینک
و مصرک و مکهنک و مدینه نك و قدسک و خلیل الرحمنک⁴ کلیاً دیار عربک و یمنک و بغداد
و بصره و جزایر و لایتلرینک و دخی نیجه مملکتلرک که آباء کرام و اجداد عظام انارالله براهینهم
قوت قاهره ایله فتح ایلدکلری و جناب جلالت مأمم داخی تیغ آتش بار شمشیر ظفر نکارم ایله فتح
ایلدوکوم نیجه دیارک سلطانی و پادشاهی حضرت سلطان بایزید خان اوغلی سلطان سلیم خان اوغلی
سلطان سلیمان شاه خانم بو شریف عهدنامه⁵ همایونمزی کوروب اوقیانلره شویله معلوم اولا که
شمک کیحالدله لیه و لایتنک قرالی اولان سجز موندوس آغستوس⁶ آتاسنه⁷ ویریلان عهدنامه نك تجدید
اولنهن سن استدعا ایلیوب یوجه حضرتلمه بارشلق و دوستلق اولق ایچون عالی درکاهمزه بکلرندن
السانسلاو سخسی⁸ نام آدمیسن که لبوبولی و⁹ لوبلی¹⁰ و بلون¹¹ نام شهرلرک بکی ایمش ایلچی

¹ Ahidnâmenin bir sureti de, o sıralarda dostluk münasebetleri câri olan Venedik devletine gönderilmişti (Kırş. Katalog Dokumentov Tureckich (Polska Akademia Nauk) No: 138.

² Budin.

³ Temesvar (Timișoara).

⁴ Filistin'de Hazret-i İbrahim'in türbesinin bulunduğu Habrun kasabası.

⁵ Sigismond II. Auguste (1548-1572).

⁶ Sigismond I. (1506-1548).

⁷ Bk. Vesika 2a (h. 932 = 1525).

⁸ Stanislas Teczynski (Stanisława Teczynnskiego).

⁹ Lwowski.

¹⁰ Lubelski.

¹¹ Belski.

کوندروب صداقت و اخلاص اظهار ایلمکین بزوم اولو پیغامبرمز ایکی جهان فخری حضرت محمد مصطفی صل الله علیه وسلم هجرتنک طقوز یوز آلتمش شعباننک یکرمنجی کونندن که حضرت عیسی نبی علیه السلام تاریخنک بیک بشیوز الی اوچنجی ییلنده واقع اولمشدر اشبو عهد نامه شریفی ویردوم و بیوردوم که بوجه حضرت جانبندن قرالک ایلنه و ولایتنه و قلعه لرینه و واروشلرینه بالجمله تحت تصرفنده اولان مملکتنه بنوم وزیرلرمدن و بکلرمدن و سنجاق بکلری قوالرندن و کنار بکلرندن هیچ وجهله ضرر وزیران ایرشمیه و بنوم ایلمه و کونمه و قلعه لرومه و واروشلرینه بالجمله تحت تصرفنده اولان ممالک محروسه و ممالک محمیم خلقتندن برفرده مزبور قرال جانبندن و قرالک بکلرندن و توابعدن و لواحقندن هیچ وجهله ضرر وزیران دکشمیه و الحاصل دوستمه دوست و دشمنمه دشمن اولوب مابینده ایکی جانبک ایلیچیلری و آدملری واروب کلوب کندولرینه و ماللرینه و رزقلرینه ضرر وزیران یتشمیه تاریخ مزبوردن مقدم شول اسیرلر که کفری اوزرینه طوره اسلامه کلمیه قرالک آدملری کلوب آرایوب بولوب صاحبلرین ارضا ایدوب صاتون آلالر آلوب کیده لر کمنه مانع اولمیه و عهدنامه تاریخندن صکره ایکی طرفدن هر نه کیم طوتلورسه آنلری بهاسوز و صاتوسز آزاد ایدوب صالیویره لر و ایکی جانبک بازرکانلری دکزدن و قوریدن کلوب کیدوب بیع و شرا ایده لر بولندقلری یرلرده عادت و قانون اوزره رسومی نه ایسه یرهار کمنه نک مالنه و نفسنه ضرر وزیران اولمیه و اکر مزبور قرال مملکتندن کلان بازرکانلردن بنوم ممالک محروسه فوت اولورسه متوفی نک رزقی بزوم طرفزدن التیوب حفظ اولنه اول طرفدن قرال مکتوبیله وارث کلدوکی وقت متوفی نک اسبابی و رزقی امر شریفم ایله وارثنه تسلیم اولنه اکر بزوم بازرکانلردن آنلر ولایتنده فوت اولمق واقع اولورسه قرال داخی همچنان ایله ایده و اکر تاریخ مزبوردن صکره قرالک مملکتنه بوجه حضرتمه تابع اولان کمنه لردن ضرر وزیران واقع اولورسه امر ایدوب آنوک کبی یرامازلق ایده نک حقندن کلم و اول زیبانی داخی امر ایدوب یرنه دوندوره لر عذر و بهانه اولمیه و اکر ممالک محروسمدن برکمنه نک مدیونی قرالک ولایتنه و ارسه هر نه یردن ایسه اول یرک حاکمنه مرافعه اولنوب تفتیش اولنوب هر نه ظاهر اولورسه اول یرک حاکمی آلوب صاحبنه یره لر و برکمنه نک بورجی و کناهی اولمدین آنی طوتیمه لر و انجتمیه لر و ایکی جانبک ولایتلری آراسنده آنلرک کبی بی کناهلری اوشندرمیه لر همچنان بز داخی ایله ایده یوز بالجمله آبا و اجدادمز زمانندن برو اولان معاهده مقرر و مؤکد اولوب هیچ یرردن ضرر کلمیه و ایکی جانبک گذشته زیانلری ایچون وکیللر بر آرایه کلمکه قابل اولمامغین بوتاریخه کلنجه ایکی جانبدن اولان زیانلردن کچیله استماع اولنمیه شمدنصکره تاتار خانی جانبنه مادام که قرال جانبندن قدیم الایامدن یره کلدکلری عادتلرین وقتی ایله ادا ایده لر خان جانبندن و تاتار لشکرندن قرالک مملکتنه و آدملرینه آنلر جانبندن برعهده مخالف وضع

اولماینجه دخل و تعرض اولمایوب ضرر ایرشدرمیهلر شویلیکه تاتاردن ضرر ایریشه فرمان شریفمله حقاری ایویرله بغداد ویوده سندن و بغدادن طایفه سندن كذلك قرال مزبور ولایتنه و آدمترینه ضرر ایرشمیه ضرر اولورسه ظاهر اولدقدنصکره امر همایونمله یرینه قونله قرال طرفلرندن و آدملرندن تاتار خلقنه و بغدادن طایفه سنه و آدمترینه و مملکتلرینه ضرر اولورسه آنلر داخلی یرینه قویلهلر بغدادن خلقندن بعض مفسدله قاجوب لیه ولایتنه و آروپ خفیه کلوب مملکت ایچنده مفسدله ایدرلریمش آنوک کبیلر طلب اولندقدنه یریله و شمديه دکن آلتان آسیرلری قرالک آهملری ممالک محروسده بولدقدنه صاحبی نیچهیه ساتون آلمش ایسه بهاسن و یروب الالر صاحبی زیاده بها طلب اتمیه نیچهیه آلدوغین یمین و یروب الالر اول آسیرلردن اسلام اوزره اولانلر آزاد اولا کفری اوزرینه اولانی آلوب کتمکه مانع اولمیهلر و بودوستلق ایچنده ایکن کلان الچیلره و خیر ایلتوب کتورن کسنهله مانع اولمیهلر امین و سالم واروب کلهلر و سرحدلره کلدوکلرنده آنلره یرار آدم قوشالار اوته جاننده داخلی بویله اولا و بازارکلره داخلی عادت و قانون اوزره کمرکلرین و یردکلرندن صکره مانع و مزاحم اولمیهلر و ممالک محروسه خلقندن برکسنه نلک لیه قرالنه تابع برکسنه ده حتی اولسه طلب اتدکده اکلندر میوب مملکت حاکملری ایویرهلر و خرسوز و حرامی ضرر و زیان ایلدکده تعجیل اهل حکم اولنلر آرایوب بولدقدنه خلاص اولمایوب حقندن کلنه و خر سوزلقدنه آلدوغی اسباب صاحبنه بعد الثبوت یریله و تجار طایفه سی و سایر برکسنه ایله بیع و شرا ایلسهلر سجات و یا حجت اولمینه استماع اولنیه اکر کفالت و اکر قرضدر دعوی و طلب اتدکلرنده سجاته و یا حجتته نظر اولنه بوایکسنندن بری اولماینجه زور شاهد اقامت ایتمکله تزویر و تلبیس اتمیهلر قرال جاننده داخلی مملکت حاکملرینک معلومی اولماینجه و یازلمینه استماع اولمیه و سلسیره و اقرمان سنجاغی بکلاری تورلی صویندن تجاردن غیر برکسنه کچرمیهلر و اسکله امینلری و باجدارلری درکاه عالم پناه قوللرمدن و اکی جاننک تاجرلرندن غیر برکسنه قوی و یرمیهلر و یانلرنده اکر اوتهدن و اکر برودن کلانندن آسیر بولنورسه اللرنندن آلوب کیر و دوندورهلر چوبان طایفه سی کندولرین بلدوردکن صکره قیونی ضایع اولورسه مملکت حاکمندن طلب ایلیهلر و کلوب کیدن تجار بارکیرلرین اولاق آلمیه و سفر اوزرنده یکیچری آتارین آلمیه ایله اولسه بو عهدنامه ده مسطور اولان شرایطک رعایتی ایچون الله تعالی نلک عظمتنه و حضرت رسالتک و جمیع پیغامبرلرک ارواح مقدسه لرینه یمین ایددرم که مدة بقا و ثبات و ایام حیوة سعادت سامتزده مادام که قرال جاننندن خلاف عهد نسنه اولمیه جناب جلالت مآبم جاننندن داخلی عهده مخالف نسنه صادر اولمیه شویله بلالر .

Vesika : 2 A.

Krakow Arşivi, Türk yazmaları koleksiyonu¹ (1 Muharrem 932 : 18 Ekim 1525).

ÖZET : 1525 Osmanlı-Leh Ahidnâmesi (vesika 2 de zikri geçen).

طغرا

بن که سلطان السلاطين و برهان الخواقين تاج بخش خسروان روى زمین ظل الله فی الارض آق دکزک و قره دکزک و روم ایلینک و آناتولی نك و قرمانک و رومک و ولایت دولقادریه نك و دیاربکرک و کوردستانک و آذربایجانک و عجمک و شامک و حلبک و مصرک و مککه نك و مدینه نك و قدسک کلیاً دیار عربک و یمینک و دخی نیجه مملکتلرؤک که آباء کرام و اجداد عظام انارالله براهینهم قوت قاهره ایله فتح ایلدکلری و جناب جلالت مآبم دخی تیغ آتش بار و شمشیر ظفر نکارم ایله فتح ایلدوکم نیجه دیارک سلطانی و پادشاهی سلطان بایزید اوغلی سلطان سلیم خان اوغلی سلطان سلیمان شاهم بو عهدنامه² همایونمی مطالعه قلانلره معلوم اولاکه حالیا لیه قرالی اولان سجز مندوس³ درگاه فلک آستانمه استانسلاوس⁴ نام آدمیسن کوندروب مابینده صلح و صلاح اولمسی بابنده عتبه⁴ مرام بخشمدن تضرع و استدعی اندوکی اجلدن بنداخی اوچ ییله صلحی قبول ایدوب ابتداء صلحی بیزوم پیغامبرمز ایکی جهان فخری محمد مصطفی نك صلوات الله علیه وسلم هجرتنک طقوز یوز اوتوز ایکنجی ییلی محرم نك غره سندن که عیسی نبی علیه السلام تاریخنک بیک بشیوز یکرمی بشنچی ییلنده اوختورس⁴ آینک اون بشنچی کونی واقع اولمشدرشول شرطله مقرر اتدوک که الله تعالی نك عظمتی و حضرت رسالتک و جمیع پیغامبرلرؤک ارواح مقدسه سیچون مادام که قرال جانبندن خلاف عهد برنسنه صادر اولیه بنداندخی مدت صلح نهایت بولنجیه دکن قرالک ایلنه و ولایتنه و قلعه لرینه و واروشلرینه فی الجمله تحت تصرفنده اولان مملکتنه وزیرلردن و بکلر بکلرمدن و سنجا بکلرندن و کنار صاحبیلرندن هیچ وجهله ضرر و زیان ایرشمیه و بنوم ایلمه و کونمه و قلعه لرمه و واروشلرمه بالجمله تحت تصرفنده اولان ممالک محروسه مذکور قرال جانبندن و قرالک بکلرندن و توابعندن و لواحقندن دخی هیچ وجهله ضرر و زیان ایرشمیه و شول اسیرلرکه کفری اوزرینه طوره اسلامه کلمیه قرالک آدملری کلوب آرایوب بولوب صاحبیلرین ارضا ایدوب صاتون الالر والوب کیده لر کسنه مانع اولیه و ایام صلحده ایکی طرفدن هر نکم طوتلور ایسه مدت صلح تمام اولنجه آنلری بها سوز و صاتسوز آزاد ایدوب صالحیوره لر و ایکی جانبک بازرگانلری دکردن و قروندن بربریمزک مملکتنه یوریوب بیع و شرا

¹ Katalog Dokumentow Tureckich (Polska Akademia Nauk). No: 19 Sultan Sulejman I. do krola Zygmunta I.

² Sigismund I.

³ Stanisław ze sprowy Odrowaz (krę. aynı katalog, aynı yerde).

⁴ Octobre, Ekim ayının 18 i Muharrem 932 nin birinci günüdür.

ایلیه‌لر و بولونقلری بیرلرده عادت و قانون اوزره رسومی نه ایسه ویره‌لر کسنه‌نک مالنه و نفسنه ضرر و زیان اولمیه و اکر مزبور قرال مملکتندن کلان بازرگانلردن بنوم ممالک محروسه فوت اولماق واقع اولور ایسه متوفی‌نک رزقی بزم طرفزدن النیه شولقدر حفظ اولنه که اول طرفدن قرال مکتوبیله واروب کلدوکی وقت متوفی‌نک رزقی و اسبابی امر شریفمله وارثنه تسلیم اولنه اکر بزوم بازورگانلرمزدن فوت اولماق واقع اولور ایسه قرال دخی ایله ایده و اکر مصالحه مزبور مدتی ایچنده قرالک مملکتنه باب سعادت مآبمه تابع اولان کسنه‌لردن ضرر و زیان واقع اولور ایسه امر ایدوب بولنوب یرامالقی ایده‌نک حقندن کلم و اول زبانی دخی امر ایدوب یرینه دوندوره‌لر و ایله‌لر عذر و بهانه اولمیه و اکر بکا تابع اولانلردن بر کسنه‌نک مدیونی قرالک ولایتنه وارسه اول یرک حاکمنه مرافعه اولنوب تفتیش اولنوب هر نه ظاهر اولور ایسه اول یرک حکامی الوب استیه تسلیم ایلیه‌لر و بر کسنه‌نک بورجی و کناهی اولمیه کفرک بورجی و کناهی ایچون آنی طوتمیه‌لر و انجتمیه‌لر و ایکی جانبک و لایتلری آره‌سنده انوک کبی بی کناهاری اوشندرمیه‌لر همچنان بز دخی ایله ایده‌یوز شوپله بلالار علامت شریفه اعتماد و اعتقاد ایلیه‌لر تحریراً فی غره شهر محرم الحرام سنه اثنی و ثلاثین و تسعمایه الهجریه بمقام دارالسلطنة العلیه قسطنطنیه المحمیة المحروسه

Vesika : 3.

V. D. A. (T. V.) Busta 3, Serie No: 48, I. 59. 5, XVIII.
(Ekim 1542 = Cumad II. 949)

ÖZET : Padişahın ihtar ve tavsiyesi üzerine Fransa ile dostluk halinde bulunmaya karar verdikleri hakkında, Venedik dojunun mektubuna cevap olarak ve Fransa'ya karşı Osmanlı devletinin dostluk hisleri beslemesi dolayısıyla, Venedik'in de şimdiye kadar olduğundan ziyade dostluk ve muhabbet üzere olmasını bildiren nâme-i hümayun.

طغرا (سلطان سلیمان بن سلیم خان المظفر دائماً)

افتخار امراء العظام العیسویه اختیار کبراء الفخام فی ملة المسیحیه مصلح مصالح جواهر الطایقة النصرانیه ساجد اذیال الحشمة والوقار صاحب دارین المجد والافتخار وندیک دوری¹ ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجق معلوم اولاکه بوندن اقدم قلوب² ترجمان یونس ایله سکا حکم شریفم کوندربول فرانجه پادشاهی³ سعادتلو استانمز ایله حسن

¹ C Lando.

² Kulum, Divan-ı Hümayun tercümanı Yunus Bey.

³ Fransa kralı François I. (1515-1547).

اختصاص وانتساب ایدوب مابینمز محبت ودوستلق اوزره ثابت ومقرر اولغین سنداخی مشارالیه علاقه یی کسمایوب اولدن ایده کلدوکلکدن داخی زیاده دوستلق ایدوب هرزمانده آنلر جانیبیله کمال مودت ومحبت اوزره اولاسز دیو امر ایلمشدم حالیا مذکور ترجمان عتبه⁴ عالم پناهمه کلوب سکا بودفعه عنایت اولنان عهد شریفم اوزره اولدوغکی وعهدنامه⁵ همایوننده اولانلره مخالفت ایلمیالم دیو اوتوز مقداری بکلرله انجیله یمین ایلدوکلکیزی وفرانجه پادشاهیله داخی دوستلق اوزره اولغی قبول ایلدوکلکیزی اعلام ایدوب واسپانیه مملکتنه ولایتمز متصل اولغله آنوک مضر تندن خوف ایدروز آنوکله داخی دوستلق اوزره یوز اما من بعد عسکر ومال ویرمیالم ومعاونت اتمیالم دیو جمله بکلرله عهد ایلدوکلکیزی وفرانجه پادشاهی فرندوشدن⁴ الدوغی ماران نام قلعه یه⁵ سزوک طرفکزدن آدم واروب کلوب ازیق ایلدالر دیو اصهرلیوب تنبیه ایلدوکلکیزی بلدروب اکا کوره مفصل عهدنامه یازوب ارسال ایلمش سز مفصلا پایه⁴ سریر عالم مصیرمه عرض وتقریر اولنوب هر نکه دنلمش ایسه معلوم شریفم اولدی امدی کرکدر که من بعد سنداخی معاهده اولان خصوصارده ثابت قدم اولوب وفرانجه پادشاهیله مابینمزده واقع اولان معاهده⁵ همایونم کماکان مقرر در آنوکله داخی دوست اولوب اولدن ایده کلدوکلکدن داخی زیاده دوستلق ومحبت اوزره اولاسز آنوک جانپندن علاقه کی کسمیوب معاهده⁵ همایوننده کرکی کبی رعایت ایدوب اصلاً وقطعا خلافنه جواز کوسترمیه سز مادام که سنوک جانپکدن وبکلردن وغیریدن اول عهدمه مخالف نسنه واقع اولیه یوجه آستامدن داخی عهد شریفمه مغایر ایش اولیه شوپله بلاسن تحریر آ فی اواخر جمادی الاخر سنه تسع واربعین .
بمقام قسطنطنیه الحروسه .

⁴ François I.

⁵ İtalya'da Marina (Maranello) Kalesi.

Vesika : 4.

V. D. A (T. V.) Busta 3. I. 61.4 XXIX.

(Ekim 1542 = Receb 949).

ÖZET : Osmanlı devleti nezdine ve başkentine gelip gitmekte olan Fransız elçisinin adamlarına, memleketlerine uğradıkları vakit gereken yardımda bulunmaları hakkında Venedik Dojuna nâme-i hü-mâyun.

طغرا (سلطان سلیمان بن سلیم خان المظفر داثما)

افتخار امراء العظام العیسویه اختیار کبراء الفخام فی الملة المسیحیه مصلح مصالح جماهر الطایفة النصرانیه ساجد اذیال الحشمة والوقار صاحب دارین المجد والافتخار ونبدیک دوری ختمت عواقبه بالخیر توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که حالیا قدوة امراء

الملة المسيحية ولايت فرانجه پادشاهی بوجه دركاهمز ايله دوستلق و محبت اوزره اولغين باب سعادت مآبمه آدملىرى مكتوبلريله كلوب كتمكدن و دركاه معلامزده اولان مشاراليهك الجيسى¹ جانبندن داخى آدملىرى فرانجه ولايته كتمكدن خالى اولدقلرى اجلدن كركدركه سنداخى اولدن شمديه دكين عتبه² عليامزه ايله كلدوكك صداقت و عبوديتك اوزره انوك كبي مشاراليه طرفندن بوجانبه آدملىرى كلور ايكن ويا دركاه سعادت دستكاهمزده اولان مومى اليهك الجيسى جانبندن حكم شريفمله آدملىرى كيدر ايكن مملكتكه اوغراقلارنده هر وجهله معاونت ايدوب كسنهيه دخل و تعرض ائدرمبوب وار شده و كليشده امين و سالم اكلندرمبوب ارسال ايليه سن شويله بلاسن تحريراً فى او ايل رجب المرجب سنه تسع و اربعين و تسعمائه³

بمقام قسطنطنيه المحروسه

1 Capitain Polin, Antoine

Vesika : 5.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 55. 3 XXXI.
(Şubat 1543 = Zilka'de 949).

ÖZET : Kıbrıs haracından müterakim kısmın gönderilmesi hakkında.

918 — 925 senelerinden bakiyye flori	7 074	
925 — 939 tamamen ödenmiş		
939 — 944 senelerinden bakiyye	32 027	
944 — 947 muharebe zamanı istenmiyor		24000
947 — 949 iki senelik	16 000	
Talep edilen yekûn	<u>55 101</u>	

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه توقيع رفيع همايون واصيل اوليجاق معلوم اولاكه جزيره⁴ قبروس خراجندن خزينه⁵ عامرهمه سال بسال تعيين اولنان التوندن⁶ شمديك⁷ نمقدار نسنه تسليم اولدوغى دقتلردن تتبع اولنوب كورلدكده طقوز يوز اون سكر ييلندن يكرى بش ييلنه كلنجه كه يدى ييل اولور بو تاريخده يدى بيك يتمش درت فلورى باقى بولنوب طقوز يوز يكرى بش ييلندن اتوز طقوز ييلنه كلنجه كه اون درت ييل اولور بو ييللرك خراجلارى تمام تسليم اولنمش بولنوب طقوز يوز اتوز طقوز ييلندن قرق درت ييلنه كلنجه كه بش ييل اولور بوتاريخده اتوز ايكي بيك يكرى يدى فلورى باقى قالوب و طقوز يوز قرق درت ييلندن قرق يدى ييلنه كلنجه كه اوچ ييلدر سده⁸ سعادت مآبم ايله معادات اوزره اولنغين يكرى درت

1 Senede 8000 flori

بيك فلورى خراج حساب اولندی اما طقوز يوز قرق يیلنده سکا عهد شریفیم ویرلوب اندن برو طقوز يوز قرق طقوز ییلنه که اکی ییلدر اون آلتی بيك فلورى تمام باقی قالوب جمعاً بوباقیار عداوت زماننداغی خراج اشغا وارلدقدنصکره² اللى بش بيك يوزاون بر فلورى اولور بوندن سابق ذکر اولنان اکی بيك خراجی کوندرلمکه حکم همایونم ارسال اولمش ایدی کرکدر که بودفعه دخی حکم شریفیم وصول بوليجاق تأخير و تراخی ایلمیوب سده³ سعادتیه اولان وفور صداقت و اخلاصک مقتضاسنجه ذکر اولان باقی التونلری و عهد نامه موجبجه خزیننه⁴ عامرهمه کوندرمک امر اولنان يتمش بش بيك التونی³ بیله بیتصور جمع ایدوب بودفعه سعادت و اقبال ایله سفر همایونه کیدرکن⁴ کوندروب خزانه⁴ عامرهمه تسلیم ایلوب بوخصوص ایچون عتبه⁴ علیامدن تکرار حکم همایونم کوندرلمکه احتیاج کوسترمیوب کوندرمک بابتنده اهتام ایلیه سز شویله بلاسز تحریرا فی اوآخر شهر ذی القعدة الشریفه سنه تسع واربعین و تسعمائه بمقام ادرنه المحمیه

² 1537-1540 senelerinde savaş zamanındaki üç senelik haraç istenmemektedir.

³ 75000 altın (flori) 1540 ahidnâmesi gereğince taahhüt olunan 300 000 floriden bakiyye olan senelik meblâğ idi.

⁴ 1543 Macaristan seferi.

Vesika : 6.

V. D. A. (T. V.) Busta 3 II. 4-5 XXXII.
(*Temmuz 1543 = Rebi II. 950*).

ÖZET : Avusturya kralı Ferdinand'a karşı açılan seferin (Estergom seferi) zaferle sona erdiğini bildiren ve Cezâyir Beylerbeyininin hareketleri hakkında, o tarafa irsal olunan Şücâ çavuş ile bilgi gönderilmesini iş'ar eden nâme-i humâyun.

طغرا

افتخار امراء العظام العيسويه ... وندیک دورثی¹ ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجق معلوم اولاکه شمدیکحالده حق سبحانه و تعالی نک علو عنایتی و سرور کاینات نتیجه¹ موجودات حضرت رسالت پناهک علیه الصلوة والسلام معجزاتی برکاتیله دارالخلافة العلیه محروسه¹ ادرنه دن یمن و اقبال و عز و اجلالله غزای همایون و نصرت مقرونه توجه و عزیمت عالی همت ایدوب عموماً قہوم خلقی و یکچیجری قوللرمله و روم ایلی و آناطولی عسکرلری و تاتار واقنجی لشکرلریله بالجمله عساکر دریا مثال و قلزم خصال ایله منازل و مراحل قطع ایدوب اشبو ماه ربیع الاخرک اون سکرنجی کوننده محمیه¹ بودونه نزول اجلال ایلدم اما هنوز ولایت

¹ C. Lando.

نمچه قرالی فرندوش² بهوشدن وعسکر هزیمت اثرندن نام ونشان اولمیوب دولت همایون فال وعساكر ظفر اتصالله حدود انكروسه واصل اولالدين بروخشیت شمشیر شهاب تأثیر خسروانه ودهشت ومهابت عالم کبر ملوکانهمدن فرار ایدوب قندهلغی معلوم اولمیوب حیات وممانندن دخی اصلا خبر و اثر ظاهر اولمامشدر اهالی مملکت وولایت داخی مزبور دن امیدلرنی قطع ایدوب مایوس ونا امید اولمغین سعادت واقبال ایله مرور همایون ایلدوکم یرلرک امرا واعیانی دولتوآستانمه کلوب روی مال ایدوب قلعهلرنک مفتاحلرین حسن عبودیت واطاعت اوزره عتبه عالم پناهمه کتوروب تسلیم ایلمیوب امان شریفم استدعی ایلدکلری اجلدن مزید عاطفت وشفقتمدن امان همایونم احسان اولنمشدر اما اصل مراد شریفم ولایت یج³ والمان جانبلری اولمغین محروسه بودونده اقامت وسکون اولنمایوب متوکلاً علی الله العزیز الفتح رایات ظفر ایله بودوندن اول جانبلره توجه وعزیمت همایون ایدوب انواع شوکت واجلالله علی الاتصال منازل ومراحل طی اولنوب ایرشتمک اوزره درحق جل و ذکره نك درکاه واجب الامالندن رجا واستدعی اولنور که جناب جلالت مآبمه وعسکر ظفر انتسابمه اصناف خبرلر وفتح فتوحلر میسر ومقدر ایلمش اولایله اولسه امیر الامراء الکرام جزایر بکلربکیسی خیرالدين⁴ دام اقباله فرمان جهانمطاعم اوزره دونانمه همایون ظفر مقرونمله ولایت اسپانیه جانبلرته ارسال اولنمشدی سعادتله بن بودیارلره توجه ایدلدن خیلی مدت اولوب مایینی بعد مسافه اولمغین مشارالیه اول وقتدن برو نه جانبلره واروب وصول بولدوغنه خبر وارد اولمیوب آنوک احوالی معلوم شریفم اولمغچون درکاه سعادت دستکاهمه خدمت ایدن چاوشلرمدن قدوة الاماجد والاکارم شجاع زید مجده اول جانبه ارسال اولندی انشاءالله الاعز واروب تبلیغ ایدیجک تأخیر ایلمیوب بنم یوجه درکاهمه اولان وفور صداقت واختصاصک مقتضاسنجه تنیع ایدوب مشارالیه جزایر بکلربکیسی اول جانبلردن کچوب کیدهلی نه قدر مدت اولمشدر وبالفعل نه محله وارمشدر احوال و اخبارنی معلومک اولدوغنی اوزره صحتی ایله یازوب مزبور چاوشمله تعجیلاً درکاه معلومه اعلام ایلیمسز اولدن ایده کلدوکک وفور صداقت واختصاصک وسعادتلو استانمه اولان دوستلغک مقتضاسنجه اطراف وجوانیدن داخی معلومک اولان اخبار واحوالی بودفعه تفصیلی ایله یازوب مذکور چاوشمله سعادتلو استانمه عرض و اعلام ایلیمسز ومزبور چاوشمی اصلا اکلندر میوب ینه تعجیلاً ارسال ایلیمسن که مشارالیه جزایر بکلربکیسنک ودونانمه همایونمک خبراتی درکاه معلومه کتوروب ایصال ایلیمه تخریراً فی اواسط ربیع الاخر سنه خمسین وتسعمائه . بیورت محروسه بودون

² Ferdinand, I. Avusturya (Nemçe) Arşidükü.

³ Viyana, macarca Bécs (Beç).

⁴ Barbaros Hayreddin Paşa.

Vesika : 7.

V. D. A. (T. V.) Busta 3, 20.3 XXXVII.
(Haziran 1546 = Rebi II. 953).

ÖZET : Venedik'de Cenevizli lâkabı ile tanınan Venedikli bir tüccara baharat satan Bursalı Ağabey adındaki tacirin alacakları hakkında.

طغرا

قدوة الامراء العظام العيسويه عمدة الكبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية ساجد اذبال الحشمة والوقار صاحب دارين المجد والافنخار ونديك دورى¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حالياً ممالك محمية محروسة بروسه دن دارنده² فرمان واجب الاذعان تاجر اغابك³ نام كسنه دركاه سعادت دستكاهمه كلوب تجارت اجليچون اون بيك لدره بهار⁴ ايله ونديكه واروب ذكر اولنان بهارين انده جنوزلو ديمكله معروف ونديكلو درت بيك اكيوز سكه التونه⁵ ساتوب بعده مزبور ونديكلو فوت اولوب لوكه⁶ نام قرنداشى قالب ذكر اولنان حقن مذبور دن طلب ايلدكده سكسان يدي سكه التونن ويروب ماعداسن ويرميوب ماعداسن اكي بيك بشيوز سكه التونه صلح ايدالوم ديوتعلل وبهانه ايدوب حيف ايلدكلرين واندن غيرى اسبابلرمدن عايد اولان كمركن بيقصور ادا ايلمش ايكن حبس ايدوب اللى سكه آلتون زياده آلدكلرين عرض ايلدى كركدر كه دركاه سعادت دستكاهم چاوشلرندن قدوة الامائل والاقران چاوشم جعفر⁷ زيد قدره حكم همايونمزله وصول بولدقده كركى كبي تفتيش ايلوب عهدنامه⁸ همايونم موجبنجه ممالك محروسم رعاياسنك هر كيمده حقي ظاهر اولورسه بيقصور اليوروب تكرار شكايه ايدرملو ايلميه سز تحريراً في اواخر شهر ربيع الاخر سنه ثلث وخمسين وتسعائه .
بمقام قسطنطنيه المحروسة

¹ F Donato.

² Ağabey adındaki tacir Bursalı bir Türk tüccarı.

³ Bir nevi karabiber.

⁴ 4200 sikke altın, 4200 altın flori.

⁵ Luca.

⁶ Cafer çavuş da Şücâ çavuş gibi Müteferrika çavuşlarından idi.

Vesika : 8.

V. D. A. (T. V.) Busta 3, II. 26.ı XXXVIII.
(*Temmuz 1546 = Cumad I. 953*).

ÖZET : Venedik hududundaki karşılıklı tecavüzler ve bunlarla ilgili şikâyetler üzerine Hersek sancakbeyi Hızır Bey ile iki kadının müfettiş olarak o taraflara memur edildiği hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء العظام في ملة المسيحية... ونديك دورثى ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه بوسنه سرحدنده اولان كليس سنجاغى بكنندن¹ وبعض قاضياردن و دزدارمزدن استانه سعادتمه مكتوبلر كلوب ونديك قلعهلرينك خاقي كندو سنورلرندنه تجاوز ايدوب خواص همايونمندن خيلى يرلر الوب اسباب و اموال غارت ايدوب ورعاياسنى كندو يرلرندنه تمكّن اتدروب انواع فساد و شناعت اتدوكلرين عرض ايلمشلر وسنداخى يوجه استانمده اولان بايلو سكه² مكتوب كوندر ب اول جانبده امانت خدمتمنده اولان دركاه معلوم قوللارندن فرهاد³ ايچون زادره⁴ نك ناحيهلرنى اوروب رعاياسنى أسير ايلدى عهد نامه يه مخالف تعديلر ايلدى ديواعلام ايلمش سز و زادره بكنندن⁵ سكا كلن مكتوبلرى بيله كوندرمش سز بو بابده هر نكه دنلدى ايسه پايه⁶ سرير عالم مصيرمه عرض اولنوب معلوم شريفم اولدى ايدى حالبا اكي جانبك داخى احوالى تفتيش اولنوب كوندرمك مهم و لازم اولمغين هر سك سنجاغى بكي حضر⁶ دام عزه ايله بوسنه سنجاغندن سراي⁷ و برود⁸ قاضيلىرى مفتش تعيين اولنوب مفصل حكم همايونم ارسال اولمش در بو بابده جانبكندن داخى برو وكيلى كوندرمك لازم اولمغين كرك دركه حكم شريف واجب الاتباعمله دركاه معلوم چاوشلرندن قدوة الامائل و الاقران جعفر زيد قدره وصول بوليچق قطعا تأخير و تراخى اتمايوب سنك جانبكندن اعتماد ايلدوكلك بر يرار وكيلى تعيين ايدوب ارسال ايليه سن كه اكر برو جانبك احوالى در واكر سن عرض ايلدوكلك خصوصالردر اكي جانبك داخى احوالى هر نه ايسه حق اوزره تفتيش ايدوب كناه قنغى جانبندن ايدوكى ثابت و ظاهر اولورسه تفصيل ايله باب سعادت مآبمه عرض ايليه لركه بوفسادى ايدنلرك كركى كبي حقلرندن كلنه بو خصوصك معجلا⁸ كورولميسى مهم و لازمدر وكيلى كوندرمككن تأخير ايتايوب بوجه استعجال ارسال ايليه سز كه مفتش

¹ Murad Bey (Peçevi, I. 235).

² Renier Alvisé.

³ Müteferrika Ferhad çavuş.

⁴ Zara, Dalmaçya sahilinde Venedik'e bağlı kale.

⁵ ?

⁶ Hersek Sancakbeyi Hızır Bey.

⁷ Saray-Bosna (Sarajevo).

⁸ Brod, Sava nehri kıyısında şehir.

اولان سنجاقبکی وقاضیلر آنده توقف ایتمک لازم کله یوب کورلمه سی لازم اولان خصوصیلری کوروب اتمام مصلحت ایلیه لر مقدا حکم همایونم کوندرلمش ایدی صکره بو خصوصیلر ایچون عرض وارد اولمایوب تکرار کورولمک فرمان اولنمش در شو یله بلاسز تحریر آ فی اوایل شهر جمادی الاول سنه ثلث و خمین و تسعمائه بمقام قسطنطنیه المحروسه

Vesika : 9.

V. D. A. (T. V.) Busta 3, II. 44.6 XL.

(Ekim 1550 = Ramazan 957).

ÖZET : 1548 Şark seferi münasebetiyle memnuniyetlerini bildiren Venedik Dojunun mektubuna cevap mahiyetinde olan ve o taraflara ait doğru haberler gönderilmesini bildiren nâme-i hümayun

طغرا

قدوة الامراء العظام العيسويه ونديك دورثى اختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصيل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا عتبه عالمپناهمزه مكتوبكز ايله قدوة امراء الملة المسيحيه ايلچيكز قترل رثى² كوندروب تاكيد مباني عبوديت وتشديد اساس صداقت ايدوب سفر نصرت اثرمزده واقع اولان فتوحات نصرت اياتك استماعندن انواع مسرت وحبور حاصل اولدوغين اعلام ايلمشسز مكتوبكزده هر نه ديمش ايسكوز و مشار انيه الچيكزه هر نه اصميرلمش ايسكز كمال ادابله عرض و تقرير ايدوب علم شريف عالم ارامز محيط اولمشدر مراسم رسالت و لوازم وساطتي مرعى ومودى قلدقندن صكره حسن اجازت همايونمز مقارن اولوب اول طرفه ارسال اولندى من بعد داخى استانه سعادت پناهمزه اولان دوستلغكز مقتضاسنجه خبر كز اكسيك ايتميوب اول جانبلردن معلومكز اولان اخبار صحيجه يي اعلام ايتمكدن خالى اوليهسز تحرير آ في اواختر شهر رمضان المبارك من شهر سنه سبع و خمين و تسعمائه بمقام دار السلطنة العليه قسطنطنيه المحروسه

¹ F. Donato.

² Her halde Alvise Renier olmalıdır.

Vesika : 10.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. II. 45.5 XLI.

(Ekim 1550 = Ramazan 957).

ÖZET : Şaban Reis'in katli ile ilgili olarak ve olayın faillerinin ele geçirilemediği hakkındaki iş'ara cevaben Venedik Dojuna gönderilen ve Şaban Reis'in varislerine haklarının verilmesini, bundan sonra da ehl-i islâmdan bir ferdin denizde ve karada herhangi bir zarara uğratılmamasını bildiren nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه ... ونديك دورثى ختمت عواقبه بالخير ... معلوم اولاه كه بوندن اقدم شعبان رئيس درياده طوتلوب قتل اولندوغى خصوصى ايچون حكم شريف كوندرلوب جوابى طلب اولندوقده سده' سعادتتمده اولان الجيكرز ايله بايلوسلركر¹ مزبور شعبانى اله كتورن قپودان غيب ايليوب اله كيرمدى بزم معرفتمز ايله قتل اولتمش دكلدر خيل ضرر وزيان ايلمكين دوتلوب آستانه' سعادتته كوندرلسه كرك ايدى حقلرندن كلنه ايدى قپودانك قدرغهسنده قتل ايلمشر هلاك اولديغنه ونديك بكارى زياده بيحضور اولمشلردر ديو جواب ويرديار ايله اولسه اهل اسلامدن هلاك اتمكه امرم يوقدر مذكور شعبانك وارثلرينه حقلرى اليورلمكله مزيد عنايتمدن مذكور شعبان خصوصندن اولان كناهكزى عفو ايلدم اما بوندن صكره شويلكه فرمان شريفمه وعهد همايونمه مغاير اهل اسلامدن برفرده اكر دكزده واكلر قراده ونديكلويه ضرر ارشدره قپودانلرمز آتمشدر و بو فسادی ايدن غيب ايلدى ديو واكلر طريقله اصلا عذرکز مقبول اولق احتمالى يوقدر عهد همايونمز بوزلق مقرردر² عهد نامه' شريفمزه مغاير ايش اولقاندن صقنهسز من بعد مزبور شعبان خصوصى ايچون اصلا برفرد سبزه وسده' سعادتتمده اولان بايلوسلركزه دخل و تعرض اتميوب رنجيده اتميه ودعوى و نزاع ايلدى ايسه استماع اولنميه جوابى استانه' سعادتتمده ويرله مزبور شعبانك ام ولدى ايله قيزى استانه' سعادتتمه كوندرمك لازمدر قيزى ايله ام ولدى نه یرده ايسه بولوب سده' سعادتتمه كوندرهسز اصلا بو خصوصده عذرکز سده' سعادتتمده مقبول دكلدر مزبور اهل اسلامى بولوب كوندرهسز تحرير آ فى اواخر شهر رمضان المبارك سنه سبع وخمسين وتسعايه .

بمقام قسطنطنيه المحروسه

¹ İstanbul'da mukim Venedik Balyosundan başka, bu sırada, fevkalâde olarak gelmiş misyon da bulunuyordu.

² Hükümlerine riayete davet edilen, aksi takdirde mer'iyetten düşürüleceği ileri sürülen 1540 Ahidnâmesidir.

Vesika : 11.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. II. 74.2 XLIV.
(Haziran 1564 = Zilkade 971).

ÖZET : Bazı Venedik gemilerinin Avlonya taraflarında rastladıkları Süleyman Reis, Parmaksız Mustafa ve diğerlerinin gemilerini, adamlarını ve mallarını zaptetmelerinden doğan ihtilâfla ilgili olarak İstanbul'daki Venedik Balyosunun 25.000 flori vererek davacılarla sulh olduğu meselesi hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار المرء الملة المسيحية مختار الكبراء الطائفة العيسويه ... ونديك دورثى پروليمويولى¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاكه درياده يوربان رئيسلرمدن سليمان و برمقسز مصطفى و حسن و عرب رئيس نام كمنسهلروك² اولونيه طرفلرنده و غيرى يرلرده كميلرينه سكا تابع قادرغهلر راست كلدكده قاليتهلر³ وادملرى واسبابلرى النوب و بونلردن غيرى كریت جزیره سنده اكي اوغلان و بعض مالى واسبابى آلنان و مالمتهده ونديك كميسيله اسبابى النان تاجرلر و بر عرب قولم الندى ديو دعوى ايدنلرله سنه احدى و سبعين و تسعايه شعبانك غره سنه كلنجه ممالك محروسم رنجبرلرى كميلرندن⁴ اوليوب امر شريفم اولدين كندوقولايلرنده⁵ حراملىق و قورصانلق ده يوروركن آلنان حرامى لوند و قورصان قايقلىرى⁶ و قاليتهلرى بالجمله ركاب همايونمه رقع صونوب و ديوان همايونمه كلوب شكایت ايدوب حقوق طلب ايدنلروك دعوالرين سده⁷ سعادتده اولان بايلوسك قدوة الامراء الملة المسيحية دانبلى بارباريغو⁷ ايله يكرى بش بيك فلورى يه صلح ايدوب حقوقلرى ادا اولنمچون ذكر اولنان يكرى بش بيك سكه فلورى سده⁸ سعادتده تسليم ايدوب بونلروك دعوالرينك ابرا و اسقاطى و ذكر اولنان صلح قبول خسروانم اولوب جناب جلالت مآم طرفندن بوخصوصلر ايچون مسئول اولماق بابنده استدعاى عنایت ايلدوكى اجلدن النه بو حكم همايونى و يوردوم و بيوردوم كه وجه مشروح اوزره اولان صلحلىرى مقرر اولوب تاريخ مزبوره كلنجه ممالك محروسم رنجبرلرى كميلرندن اوليوب امر شريفم اولدين كندوقولايلرنده حراملىق و قورصانلق ده يوروركن النان حرامى لوند و قورصان قايقلىرى و قاليتهلرى ايله ذكر اولنان رئيسلرله شكایت

¹ L. Priuli (1556-1567).

² Süleyman Reis, Parmaksız Mustafa, Hasan Reis, Arap Reis.

³ On dokuzdan yirmi dörde kadar oturağı olan şektirilere kalite denirdi.

⁴ Rençber gemisi, özel teşebbüs ve ticaret gemisi.

⁵ Kendi hesaplarına.

⁶ Korsan gemileri.

⁷ Daniele Barbarigo.

ایدوب حقوق طلب ایدنلرک دعوالری مسموع و اول خصوص ایچون من بعد مستول اولتیوب اما تاریخ مزبور دن صکره واقع اولان ماجرا بو صلحه داخل دکدر عهد نامه^۱ همایونمز مقتضاسنجه عمل اولنوب خلافته جواز کوسترلمز شوپله بلاسن و بعد النظر بو حکم همایونمی بایلوس النده ابقا اولنه تحریراً فی اوایل ذی القعدة سنه احدی و سبعین و تسعمائه بمقام قسطنطنیه المحروسه

Vesika: 12.

V. D. A. (T. V.) Busta 3 IV. 5. 3 XI.
(22 Haziran 1536 = 6 Rebi II. 943).

ÖZET : Nova (Castel Novo) iskelesi ve memlehasını mukataaya tutan âmillerin hesapları görölmek üzere olduğu cihetle bu hususta gereken bilgilerin bu işe memur edilen müfettiş kadıya gönderilmesi hakkında Venedik beylerine gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر الامراء الملة المسبحیه مراجع الکبراء الطایفة العیسویه و ندیک بکلری ختمت عواقبهم توفیق رفیع همایون و اصل اولیجاق معلوم اولا که بوندن اقدم سنه سبع و ثلاثین و تسعمائه ذی الحجه سنک اون سکزنده واقع اولان اغستوس اولندن^۱ اوچ بیل نوه^۲ اسکله لرین و مملحه سن مقاطعیه دوتان^۳ پاولی و نیتولا نام عاملرک^۴ تحویلنه مباشر اولان امینلرک^۵ حسابلری کورملک ایچون حکم شریف کوندرلدی امدی بیوردوم که حکم شریفم ذکر اولان تحویلده قوتور قلعه سندن^۶ رسنه اسکله سنه^۷ نه قدر طوز کوندرلمش ا یسه قوتور قلعه سنده اولان امینلرک کوزدن دفتر طلب ایدوب الوب مهرلیوب مفتش اولان قاضیه کوندره سنز که اول دفتر موجبنجه امینلرک حسابلری کوریله شوپله بلاسن علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی الیوم السادس ربیع الاخر سنه ثلاث و اربعین و تسعمائه .

بمقام قسطنطنیه

^۱ 1 Ağustos 1531.

^۲ Castel Nuovo.

^۳ Üç seneliğini berveç-i maktu iltizâm eden.

^{۴, ۵} İltizâmî olanlara âmil, onların hazine ile ilişkilerini düzenliyen görevlilere emîn denilirdi.

^۶ Cattaro (Kotor).

^۷ Risano iskelesi.

Vesika : 13.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 35.3 XV.
(Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : Kilis (Clissa) kalesi daima isyan halinde bulunduğu ve Memâlik-i Mahruse ahalisine zararları dokunduğu cihetle kendilerine hiç bir suretle yardım edilmemesi, zahire verilmemesi hakkında Venedik Dojunu nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورثى اندريه¹ توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا كليس نام قلعه كفرهسى دايمًا عصيان و طغيان اوزره اولوب ممالك محروسه متعلق اولان آدملى دخل و تعرض ايليوب هرگاه فتنه و فساددن خالى اولامغين هر وجهله انوك رفع و ازالهسى مهم و واجب اولمشدر. اما استماع اولندى كه ونديكه متعلق اطرافندهكى قلعهلر دكزدن حاجت اولدقجه آنلر زادوزواده² الوب اكر انلر معاونت اتميايدى اخر يرلردن ذخيره كتومكه قابل دكيل ايمش امدى سنداخى سده² سعادتمله اولان دوستلغك مقتضاسنجه تأخير و تراخى ايلميوب مزبور كليس قلعهسنگ خلقنه اصلا و قطعاً معاونت و مظاهرت ايلايوب وزاد و زواده جنسندن بر حبه نسنه و يرميلر بو خصوصده تمام اهتام اوزره اولوب من بعد اول ونديك قلعهلرى خلقنك كليس قلعهسى كفرهسيه اولان مناسبلرين و علاقهلرين قطع اتدروب آستانه² سعادت آشيانه² عدم اطاعت اوزره اولان كسنهله سيزوك قلعهلر و كوزدن معاونت و ذخيره و يرملك جايز دكلدراكا كوره مقيد اولوب بروجله تدارك ايدهسن كه اول قلعهلردن بر داخى زاد و زواده الدقلى استماع اولنميه و بو خصوص نوجله تدارك اولنوب نه يوزدن منع اولندوغن ينه سده² سعادتله اعلام ايليهسز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواسط شهر جمادى الاخر سنه ثلث و اربعين و تسعائه بمقام ادرنه

¹ Andrea Gritti.

² Yiyecek ve ihtiyaç maddeleri.

Vesika: 14.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 26.5 IX.
(*Eylül 1533 = Rebi I. 940*).

ÖZET : İstanbul'daki Balyos'un mevcut ahidnâmeye göre iyi ve doğru bir şekilde vazifesini ifa ettiği, bu defa Venedik'e avdetine müsaade olunduğu hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا (سلطان سليمان بن سليم خان المظفر دائماً)

مفخر امراء الملة المسيحية عمدة كبرا الطائفة العيسويه ونديك دورثى اندريه¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاكه بوندن اول سنوك طرفكدن آستانه سعادت آشيانم جانبنده ايلچى لك و بايلوسلك خدمتى اوزره اولان دارنده فرمان واجب الاذعان فحرا الامائل والاقران بروزين² زيد قدره عتبه عليامده عهدنامه همايونم مقتضاسنجه صداقت واستقامت اوزره اداء خدمت ايليوب شويلكى مراسم ايلچى لك و بايلوسلقدر كركى كى يرنه كتوروب حسن اجازتم قرين امالى اولوب كبر و اول جانبه ارسال اولندى شويله بلاسز تحريراً فى اوخر شهر اول الربيعين سنه اربعين وتسعمائه

بمقام دار السلطنة قسطنطينيه المحروسه

¹ Andrea Gritti.

² Pietro Zen.

Vesika: 15.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 43.3 XIX.
(*Mart 1539 = Şevval 945*).

ÖZET : Osmanlı-Venedik harplerinin devamı sırasında müzakere için İstanbul'a gönderilen Venedik beylerinden Beyoğlu Lorenzo (Gritti) nun geldiği ve onunla ısmarlanan hususların öğrendildiği, bundan sonra da kim gelmek isterse mani olunmıyacağı hakkında Venedik beylerine nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر امراء الملة المسيحية مراجع كبراء الطائفة العيسويه ونديك بكبرى ... واصل اوليجاق معلوم اولاكه بوندن اول بوجه دركاهمه انتون¹ نام ادمكز كوندروب الچى بابنده اجازت طلب ايلدوكلكز اجلدن اجازت شريفم ويرلوب حكم همايونم احسان اولمشيدى والحالة هذه قدوة

¹ Antonio (?)

اعيان الملة المسيحيه آدمكز بك اوغلى لورنجوي² كوندرمىش سز هر نه كه اصميرلنمش ايسه مفصلا معلوم ومفهوم اولدى امدى اول امر سابقم كماكان مقرر در بنم بوجه دركاهم دايمآ آچوقدر اكر دوستلق و اكر دشمنلك ايچوندر هر كيم كلمك استرسه كسنه نك كلمه سته و كتمه سته اصلا رد ومنع يوقدر شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواخر شوال المكرم سنه خمس واربعين و تسعائه

بيورت قريه* بركتلو

² Lorenzo (Aloisio) Gritti.

Vesika: 16.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 44.2 XX.
(Eylül 1539 = Cumad I. 946).

ÖZET : Barışın yapılması maksadı ile gönderilen Venedik elçisinin geldiğini bildiren ve kimsenin düşmanlığından çekinilmediği ve kimsenin dostluğuna da ihtiyaç duyulmadığını anlatan Venedik Dojuna hitaben nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء الملة المسيحيه اختيار كبراء الطايفه العيسويه و نديك دورى¹ هدى الله تعالى توقيع رفيع همايون و اصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا دركاه عظمت پناه و باركاه جلالت دستكاهمه ايلچى² كوندروب سده سعادت بخشم جانبى ايله معاهده و مصالحه اولتاق اميد ايدنوب استدعاى عنایت ايلمش سز مزبور ايلچى كلوب مراد و مقصودكز نه ايدوكن عرض ايليوب جوائى نه ايسه آلندى امدى حق و سبحانه و تعالى حضرتلرينك عنایتى ايله اولدكلو مملكت و سلطنت كه جناب جلالت مآبمه ميسر اولوب شرق و غرب فرمان شريفمه مسخر اولمشدر عنایت الله ايله كسنه نك دشمنلكندن احتياطم اوليوب و كسنه نك دوستلغنه احتياجم يوقدر سزك طرفكز ايله صلح و صلاح ايتمك خصوصى خاطر شريفم هر وجهله متسلى اولوب رضای همایونمه موقوفدر مزبور ايلچيكز سزك طرفكزدن جمله خصوصاته رخصت و يرلدوكن بلدروب اظهار عجز اتدوكى اجلدن اجازت همایونم و يرلوب اول جانبه كوندرلدى شويله بلاسز تحريراً فى اوایل جمادى الاول سنه ست واربعين و تسعائه

بمقام قسطنطنيه المحروسه

¹ C. Lando.

² Tomasso Contarini.

Vesika: 17.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. XIV. 10.3 XXIII.

(Ocak 1542 = Şevval 948).

ÖZET : Fransa elçisi Antoin Polin'in geldiği, Venedik hükûmetinin de Fransa ile sıkı dostluk halinde kalması lüzumunu bildiren Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء العظام العيسويه اختيار كبراء الفخام في ملة المسيحيه مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية ونديك دورثى¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليغاج معلوم اولاه كه فرانجه پادشاهى² مقدا آستانه جلالت آشيانه حسن اختصاص وانتساب ايدوب دركاه عظمت پناهمز جانبى ايله ماينده دوستلك ومحبت اولماسن مقصود ومراد ايدندكلرى اجلدن مزيد عاطفت عتبه³ پادشاهانمن آنلرك باب سعادت مآمه التجارى حيز قبولده واقع اولوب ماينمزده محبت ودوستلك ثابت وراسخ اولغين آنلر جانبنه معاهده⁴ همايونمز احسان اولمشيدى حاليا اول محبت واخلاص كرو تجديد تمهيد اتمك ايچون يرار ومعمد عليه آدملرندن انتون پولين⁵ نام آدميسين ايلچى تعيين ايلدوب دركاه سعادت پناه وباركاه خلافت دستكاهم جانبنه كوندرمش مزبور ايلچى كلوب شرف تقبيل پايه⁶ سرير عالم مصيرم ايله مشرف ومستعد اولدقده وفور رعايت عليه⁶ پادشاهانم قرين امالى واقع اولوب حسن اجارتمز ايله كندو جانبلرينه ارسال اولندى ايله⁴ اولسه سنداخى دركاه سعادت دستكاهم جانبنه عرض عبوديت ايدوب عتبه⁶ عايه مزه اختصاص ايدنلر مساكنه سالك اولمش سندر سكا دخى امر همايونم بونك اوزرينه جارى اولدى كه مشاراليه فرانجه پادشاهى ايله علاقه كسمايوب اولدن ايدو كلدوككندن داخى زياده دوستلق ايدوب هر زمانده آنلر جانبى ايله كمال محبت ومودت اوزره اولاسز اشبومصلحت ايچون دركاه عالم پناههم ترجمانلرندن قدوة الامجد والاكارم قلوم⁵ يونس⁶ دام مجده ارسال اولندى انشاالله الرحمن امر همايونمى سكا انبا اتدكدنصكره عتبه⁶ عالم پناههم جانبنه كلوب كيده واول طرفلرك⁶ احوال و اخبارنى صحتى اوزره يازوب مزبور قلوم ايله دركاه معلومه بلدره سز تحريراً فى اوایل شوال المكرم سنه ثمان واربعين بمقام قسطنطنيه المحروسه .

¹ C. Lando.

² François I.

³ Capitain Antoin Polin.

⁴ Öyle olsa, buna göre.

⁵ ve ⁶ Divân-ı Hümayun tercümanı Yunus Bey.

Vesika: 18.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 56.5 XXV.
(Ocak/Şubat 1542 = Şevval 948).

ÖZET : Venedik ile yeniden barış yapıldığı ve gönderilen elçi Aloiso Badoero vasıtası ile akdedilen anlaşma hükümlerine göre 300.000 altın flori mukabilinde Ahidnâme verildiği, bu meblâğın ödenen 100.000 altından geri kalan kısmının da gönderilmesini ve ayrıca o taraflara ait sıhhatli haberlerin bildirilmesini ihtiva eden Venedik Dojuna hitaben nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية ساحب اذبال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دورثى پترولاندو¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه بوندن اول آبا واجدادمز زمانلرنده وبنوم ايام سعادت همايونمه ونديك بكارى بوجه استائمه اخلاص ايله عبوديت عرض ايدوب محبت ودوستلك اوزره ايكن صكره دن بعض خصوص واقع اولغله ماينده كدورت ووحشت² اولدوغى اجلدن دارنده³ حكم شريف جهانمطاع آلوزو بادورى³ ايلچى تعيين ايليوب مروتلو استائمز دن عنايت ومرحمتلر رجا ايليوب واقع اولان كناه وخطالركوز عنمو اولنمشى بابنده انواع تضرعلر و نياز اتدوككزى مزبور ايلچيكر عتبه⁴ عالمپناهه كلوب كليا احوالكزى على وجه التفصيل عرض ايلدكده مزيد مرحمت پادشاهانم ظهوره كتوروب خزانه⁵ عامرم جانبنه اوچيوز بيك التون ويرلك اوزره سكا عهد شريفم احسان⁴ اولنوب اولدن اوليكلدوكى اوزره ماينمز محبت ودوستلقده اولوب صداقت و اخلاصه مخالف بروضع اوليوب آدملركوز وتاجرلركوز امن وامان ايله بنم ممالك محروسه كلوب كيدوب كمسنه انلروك جانلرينه وماللرينه دخل وتعرض ايلميه ديوا امر اولنمشدى حاليا ذكر اولنان آلتوندى يوز بيك سكه سى عتبه⁵ عليام جانبنه كلوب تسليم اولندى⁵ مزبور ايلچى اول جانبه كيتمك بابنده بوجه استائمدن اجازت طلب اتمكين حسن اجازت همايونم ويريلوب سنوك طرفكه ارسال اولندى فرمان شريفمله محقق اولان عهد همايونم كماكان مقرر در باقى قلان آلتونى داخى عهد نامه مقتضاسنجه معجلا⁶ دركاه معدلت پناهه جانبنه كوندروب ايصال ايليه سز مادام كه بوجه دركاهم جانبنه محبت و اخلاص اوزره جاده⁶ صداقت و عبوديته

¹ Pietro C. Lando.

² Vahşet, burada savaşlarda kan dökülmesi anlamına gelmektedir.

³ Aloiso Badoero, Venedik Senatosu üyesi.

⁴ 1540 tarihli Ahidnâme.

⁵ Bk. Vesika 1.

ثابت قدم اولاسز باب سعادت مآبم جانبندن عهد شريفمه مخالف نسنه صدور و ظهور بوليه شويله بلاسز دايم اول طرفلرك احوالنى و اطراف و جوانبندن ظاهر و لايح اولان خبرلرى صحتى اوزره يازوب دركاه سعادت دستكاهم طرفنه دخى بلدرمكدن خالى اوليه سز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواسط شوال المكرم سنه ثمان و اربعين و تسعايه .
بمقام قسطنطينيه المحروسه

Vesika : 19.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. II. 24.4 XXXV.
(Ocak 1546 = Zilkade 952).

ÖZET : Bazı meseleleri hal için gönderilen elçinin gelerek bu işleri gördüğü ve geri gönderildiği hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun

طغرا

افتخار الامراء العظام العيسويوه مختار الكبراء الفخام فى ملة المسيحيه مصلح مصالح جماهير الفرقة النصرانيه ساحب الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دورى¹ توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه بوندان اقدم اشبودارنده² فرمان واجب الاذعان خاقانى قدوة امراء الملة المسيحه² استفانى كه پوليو² نام ايلچيكيلى استانه سعادت اشيانهمز جانبته بعض مصالح ايچون ارسال ايلمش ايدوك مشاراليه الجيك كلوب اول مدتدن برو عتبه عالمپناههمزده اولوب واقع اولان مصالحى كورب شولكه شرايط رسالت دركالم ادايله مرعى ومؤدى قلمغين حسن اجازت شاهانه مز قرين حالى اولوب اول جانبته ارسال اولندى شويله بلاسز تحريراً فى اوائل شهر ذالقعده الشريفه سنه اثنين و خمسين و تسعايه
بمقام قسطنطينيه المحروسه

¹ F. Donato.

² Stefano Niepolo.

Vesika: 20.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 16.3 VII.
(27 Kasım 1531 = 16 Rebi II. 938).

ÖZET : Trnovo ve Macarsca iskeleleri emini Mehmed'in Spalato ve Trau (Trogir) kalelerinde satılan tuzdan ve gümrükden bize ait olan resmin tahsiline yardım edilmesi hususunda Venedik beylerine nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر الامراء في الملة المسيحية مراجع الكبريا في المذهب العيسويه ونديك بكبرى ختمت بالخير عواقبهم توقيع ربيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاكه حاليا طرنوه¹ ومقارسقه² اسكله لرينه امين اولان محمد³ سيزه متعلق اولان قلعه لردن اسپلت⁴ وتروغبي⁵ قلعه لرنده صاتلان طوزدن و باجدن و كمر و كدن دركاه معلامه عايد اولان محصولي ضبط ايلمك ايچون بله اصميرلندي امدى بيوردوم كه حكم شريفم واردوقده ذكر اولان قلعه لرى ضبط ايدن ادملروكوزه و تنبيه ايدوب اصميرليه سز كه طوز محصولندن و كلان متاعك باجدن و كمر و كندن و غيردن قانون اوزره دركاه معلامه عائد اولان محصولي شبنك⁶ و قوتور قلعه لرنده اوليكلان اسلوب اوزره امين مزبور ضبط ايليه آنلر دخى معاونت ايليه لربى وجه مانع اولميه لر شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً اليوم السادسى عشر شهر ربيع الاخر من شهر سنه ثمان وثلثين و تسعمائه بمقام قسطنطينيه

¹ Trnovo.

² Macarsca (Makarska).

³ Vesika 12 de adı zikredilmeyen emîn olabilir.

⁴ Spalato (Split).

⁵ Tran (Trogir) Trav.

⁶ Sebenico (Şibenik).

Vesika: 21.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 37.3 XII.
(Kasım/Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : İrakayn seferine çıkılmadan önce, memleketlerinde hububata olan şiddetli ihtiyaç sebebiyle, talep edilen zahirenin gönderildiği, fakat şimdiye kadar bedelinin gönderilmediği hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطايفه العيسويه ونديك دورثى اندريه¹ ارشده الله تعالى توقيع ربيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه بوندن اقدام قزلباش او باش سفرينه²

¹ Andrea Gritti.

² 1534-35 Irakayn seferi.

کیلدین درگاه سعادت دستکاهمه ایلچیك و بایلوسك³ کلوب حوضه⁴ حکومتکده اولان مملکتکده ترکه به⁴ احتیاجک اولدوغنی عرض ایدوب ممالک محروسمدن ترکه کوندرلمهسن استعدای عنایت ایلوب دور⁵ اوغلی لویزویه⁵ دخی مکتوب کوندروب اولداحی سنک جانبکدن ترکه به شدت احتیاجک اولدوغنی عرض اتمکین مزید عنایتمدن ممالک محروسده واقع اولان اسکله لرومدن طلب اتمکلی قدر ترکه نی ادملروکه خواص همایونم محصولندن تسلیم اولنوب لکن اقبه سی خزانه⁶ عامرهمه کلوب واصل اولیوب مقدا سده⁶ سعادتده اولان بایلوسکدن⁶ و حالیا کلان ایلچیکدن⁶ ذکر اولنان ترکه بهالی طلب اولندقه بز ترکه نی فوت اولان دور⁷ اوغلی لویزودن⁷ الدق ترکه بهالی انجق وندیکده حاصل اولور دیو جواب ویردکلی اجلدن بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباعم ایله درگاه معلم ترخانلرندن مفخر الامائل و الاقران یونس زید قدره و دوریه اوغلی زورزی⁷ واردوقلرنده فوت اولان لویزونک بوجانبدن نه قدر ترکه الوب کوندردوکین و کمرکدن وسایر خرجدن نمقدار اقبه اولدوغنی جمله سی مذکور زورزی نک معلومی در دفترلری دخی وارد در دفترلری مقتضاسنجه نمقدار ترکه بهالی ظاهر اولور ایسه بقصود مذکورلره تسلیم اولنه که کتوروب خزانه⁸ عامرهمه تسلیم ایلیه لر شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواسط شهر جمادی الاخر سنه ثلث و اربعین تسعائه .

بمقام ادرنه⁸

³ Daniello de Ludovici.

⁴ Zahire, hububat.

⁵ Aloisie Gritti.

⁶ Daniello de Ludovici ve Daniello de Frederici (Hammer V.), Tomasso Mocenico)

⁷ Doje oğlu Giorgio (Zorzi) ve Aloisie Gritti.

⁸ Ayas Paşa'nın sadarete geçmesini müteâkip Padişah Edirne'ye gitmişti.

Vesika : 22.

V. D. A. (T. V.) Busta 3 I. 36.2 XIII.

(Kasım/Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : Ayas Paşanın hasları mahsulâtından Venedik tacirlerine satılıp da bedeli teslim edilmeyen hububat hakkında nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورثى اندريه ارشده الله تعالى توقيع رفيع همایون واصل اولیچاق معلوم اولا که بوندن اقدام دستور اکرم مشیرافخم نظام العالم مدبر امور الجمهور بالرأى الصایب متمم مهام الانام بالفکر الثاقب ممد بنیان الدولة و الاقبال مشید ارکان سعادة و الاجلال الخفوف بصنوف لطایف عواطف الملك الاعلى وزیر

اعظم اياس پاشا ادام الله تعالى معاليه نك خاصلرنندن¹ ونديك تاجرلارندن پرووالاريش ولد پولو² نام تاجر نسيه طريقيه³ درتيوز سكسان يدى بيك اقبلىق تركه صاتون الوب خيلى مدت اولوب ذكر اولان اقبجه⁴ كتوروب تسليم ايلماش ايدى بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعله دركاه معلم ترجمانلارندن دارنده⁴ فرمان واجب الاذعان مفخر الامائل والاقران يونس زيد قدره واردقده مذكور تاجرى بولدوروب ذكر اولان درتيوز سكسان يدى بيك اقبجه⁴ بي قصور البيوروب مذكوره تسليم ايليه سز كه كتوروب مشاراليه تسليم ايليه شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قله سز تحريراً في اواسط شهر جمادى الاخر سنه ثلث واربعين وتسعمائه بمقام دار السلطنة العليه محروسه⁴ ادرنه حميت عن البليه⁴

¹ Ayas Paşa'nın hasları Avlonya, Ağrıboz ve Yenişehir'de idi. (bk. vesika 30, 79).

² Tâcir Provalarış veled-i Polo (Paolo).

³ Nesye tariki, veresiye sureti anlamında kullanılmaktadır.

⁴ Edirne Dârüssaltanat olarak gösterilmiştir.

Vesika : 23.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 34.3 XIV.

(Kasım/Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : Kasım Paşa (Güzelce)'nin hasları mahsulâtından veresiye olarak Venedik tâcirine satılan hububat bedelinin o tarafa gönderilen tercüman Yunus'a ödenmesi hakkında nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورى اندريه ارشده الله تعالى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه بوندى اقدم قدوة الاعالى والاعظم مستجمع جميع المعالى والمكارم ذوالدولة الراسخه والعزة المؤيد تبأيد الله الملك الاعلى قاسم پاشا¹ ادام الله معاليه نك ونديك تاجرلارندن پرووالاريش ولد پولو نام تاجر نسيه طريقيه يوز سكسان سكر بيك طقوز يوز اقبلىق تركه صاتون الوب بخيلى مدت اولوب ذكر اولنان اقبجه⁴ كتوروب تسليم ايلماش ايدى بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعله دركاه معلم ترجمانلارندن دارنده⁴ فرمان واجب الاذعان قدوة الامائل والاقران ترجمان يونس زيد قدره واردقده مذكور تاجرى بولدوروب ذكر اولان اقبجه⁴ بي قصور الوب مذكور ترجمانه تسليم ايليوب ارسال ايليه سز كه كتوروب مشاراليه تسليم ايليه بوبابده حكم شريفم تكرر واريلو اتميه سز شوياه بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً في اواسط شهر جمادى الاخر سنه ثلث واربعين وتسعمائه بمقام محروسه⁴ ادرنه

¹ Vezir Güzelce Kasım Paşa.

Vesika : 24.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 40.4 XVII.

(*Ekim 1537 = Cumad I. 944*).

ÖZET : Elçi göndermek istedikleri yolundaki istimzaç dolayısıyla Venedik Dojuna "benim ulu âsitânem daima açuktur" diyen nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية .. ونديك دورثى¹ توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاهه حاليا محروسه² استانبولده اولان بايلوسك³ سده سعادتمه آدميسن كوندروب سنوك طرفكدن يوجه دركاهه ايلچى كلمك استدوكى اعلام ايدوب اول بابده اذن واجازت طلب ايلمش ايدى بنم اولو آستانم دايمآ آجوقدر كمنسهنك كلمهسنه وكتمهسنه رد ومنع يوقدر شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً في اواختر جمادى الاولى سنه اربع واربعين وتسعمائه .
بيورت ديمتوقه³

¹ Andrea Gritti.

² Tommaso Mocenigo.

³ Avlonya seferinden dönüşte Edirne'ye muvasalattan önceki konak.

Vedika : 25.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 47.3 XVIII.

(*Ocak 1539 = Ramazan 945*).

ÖZET : Vesika 15 de bahsedilen mesele, iki ay önce, aynı şekilde ve aynı ifadelerle Venedik Dojuna bir nâme-i hümayun ile bildirilmektedir.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطايفة العيسويه ونديك دورثى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا سده سعادتمه خدمت ايدن ترجمانلردن يونسه انتون نام آدمك³ كوندروب اولو ويوجه دركاهمه ايلچى كوندرمك فكونده اولدوغك بلدروب اما كوندرمكه احتياط اتمكين اجازت طلب ايلمش سز امدى اكر دوستلق ايچوندر و اكر دشمنلك در بنم يوجه استانم دايمآ آجوقدر كمنسهنك كلمهسنه وكتمهسنه اصلا منع ورد يوقدر شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً في اوایل رمضان المبارك سنه خمس واربعين وتسعمائه .
بمقام ادرنه

Vesika : 26.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 51.6. XXI.
(Şubat 1541 = Şevval 947).

ÖZET : Fransa ile mevcut sıkı dostluk münasebeti dolayısıyla Venedik hükûmetinin de onlarla beraber olmaları İspanya ve Avusturya krallarına yardım etmemeleri hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء الملة المسيحية اختيار كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورثى¹ هدا لله تعالى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه افتخار امراء الملة المسيحية فرانجه پادشاهى اولدن يوجه دركاهم جانيله صداقت ودوستلق اوزره اولوب حاليا داخى مشاراليهمله معاهده² همايونم كماكان محتمق ومقرر در سكا داخى مزيد عنايت شاهانمدن عهد شريفم ويرلمشدر بيوردم كه كورهسز اول اجل برله لازم كلدكده مشاراليه فرانجه پادشاهى طرفنى قيوب داخى اسپانيا قرالى قارلو³ ويج⁴ قرالى اولان قونداشى فرندوش⁵ جانبلرينه معاونت اتمك مناسب دكلدر الميهسز⁶ بو خصوصى بونده يوجه دركاهمده اولان الچيكة داخى تنبيه اولتمشدر شويوله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواخرشوال المكرم سنه سبع واربعين وتسعمائه بمقام ادرنه المحروسه

¹ C. Lando.

² François I.

³ Beşinci Karl (Charles quintes).

⁴ Viyana.

⁵ Ferdinand I.

⁶ Olmayasız.

Vesika : 27.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 58.1 XXVI.
(Mayıs 1542 = Safer 949).

ÖZET : Cezâyir Beylerbeyi Barbaros Hayreddin Paş'anın Murad adındaki adamının Diyâr-i Mağrib'den gelirken Venediklilerin iki kalitası ile adamlarını ve bir çok kıymetli mal ve eşyasını zaptetmeleri yüzünden doğan ihtilâf hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورثى¹ هدا لله تعالى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا امير الامراء الكرام جزاير بكلر بكيسى

¹ C. Lando.

خيرالدين دام اقباله بوندن اقدم مراد² نام آدم ديار مغربدن³ كليركن و نديكلو بنم اكي قطعه قاليتامي⁴ الوب ايچنده اولان مسلمانلردن و ادملرمدن يكرمي طقوز مسلمان قتل ايدوب و بر عرب قولى دوتوب و بنم يوز يتمش نفر اسير كافرلرم آلوب وساير مسلمانلرك داخى اون درت نفر قوللرين و اون بيك التيوز سكه التونلرين و اكي بيك طقوز يوز يكرمي درهم مرجان⁵ و اوچيوز درهم كومش و اكي يوز طقسان درت درهم انجو⁶ و اوچيوز التمش قطعه بورنس⁷ و قرق يدي مثقال التون و درت دانه التون خلخال⁸ و اكي كومش خلخال و بعض اسباب⁹ و متاع و يراق الوب كه جمله سى دفتر اولمشدر بو ذكر اولنانلردن انجق بيك التون و يوز التمش اوچ بورنوس و بر مقدار خرده اسباب و جزوى¹⁰ نسنه تسليم اولمشدر باقىسى بالكليه ذمتلرنده در ديو دركاه معلامه عرض ايلمكين بيوردمكه حكم شريف واجب الاتبا عمله دركاه معلام چاوشلرندن قدوة الامائل والاقران ابراهيم¹¹ زيد قدره وصل بوليچاق كوره سن مشار اليك ذكر اولنان اكر قاليتهلريدر و اكر اسيرلريدر وساير مسلمانلرك آلنان اسبابلرى و التونلرى و متاعلريدر و اكر قتل اولنان مسلمانلرك قان بهالريدر بالجمله شمديهك تسليم اولناندن ماعداسنى بي قصور مذكور چاوشمله دركاه معلامه ارسال ايليه سن بو خصوصلر اولالدين برو نيجه مدت كچوب شمديهك نه خبرى كوندريلوب و نه آلنان اسبابلر كوندردلدى بو دفعه تأخير اولنمايوب باقى قلان نسنه لرى مزبور چاوشمله كوندره سن اكلندر ميه سن سابقا و يريلان عهدنامه همايونمه¹² داخى بو خصوص قيد اولمشدر عهد همايونمه مخالف وضع اولماغه سبب نه در عهدنامه موحبنجه بي قصور اليويره سن و نه قدر نسنه النوب كوندردلدى داخى دفتر ايدوب مهربيوب بيله ارسال ايليه سن شويله بلاسن علامت شريفه اعتماد قلاستخريراً فى اوایل صفر سنه تسع و اربعين و تسعمائه بمقام قسطنطينيه

² Murad Reis.

³ Batu Akdeniz ve kuzey Afrika sahilleri.

⁴ Bk. vesika 11 not 3.

⁵ Mercan.

⁶ İnci.

⁷ Bornus.

⁸ Halhal.

⁹ Esbab, eşya.

¹⁰ Cüz'i.

¹¹ Müteferrika İbrahim Çavuş.

¹² 1540 Ahidnâmesi.

Vesika : 28.

V. D. A. (T. V.) Busta VI. II. 2.4 CXXI.

(Ocak 1543 = Şevval 949).

ÖZET : Venedikliler tarafından zaptedilen iki kalite ve esirler meselesinde şimdiye kadar bir anlaşma olmadığını bildiren Barbaros'un mektubu üzerine bu konuda Venedik Balyos'una yazılan nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك بايلوسى¹ توقيع رفيع همايون
 واصل اوليجاق معلوم اولاه كه بونندن اقدم سكا حكم همايونم كوندرلوب امير الامراء الكرام
 جزاير بكلكر بكيسى خيرالدين دام اقباله مقدا النان اكي قاليتهسى واسيرلرى خصوصنده
 موى اليهله صلح ايدوب ارضا ايده كز² ديو امر ايلمش ايدم حاليا موى اليه سده* سعادتته
 مكتوب كوندروب دفعاتله صلح اتمك مراد ايدندكده التفات اتموب جواب ويرمدكك بلدردى
 امدى اول امرم كماكان مقرر در موى اليهله حقلشماغه³ سبب ندر بيوردوم كه حكم شريف
 واجب الاتباعم ايله چاوش محمد وصول بولدقده تأخير ايلمىوب بوبابده موى اليه اول امر
 سابقم اوزره ارضا ايدوب حقلشه سز شويله كه بودفعه داخى حقلشمىوب بوبابده بر جوابك
 وسوزك وارىسه معجلا يازوب سده* سعادت مآبمه عرض ايليه سز شويله بلاسز علامت شريته
 اعتماد قلاسز تحريراً فى اوائل شهر شوال المكرم سنة تسع واربعين وتسعمائه .
 بمقام ادرنه المحروسه

¹ Tommaso Mocenigo.

² Razi idesiniz diye.

³ Hakkını tanıyıp kabul etmemeye.

Vesika : 29.

V. D. A. (T. V.) Busta VII., Serie 8, Fasc. 29, Pezzi 4.
(Mayıs 1535 = Zilkade 941).

ÖZET : Sadrazam İbrahim Paşa'nın, İspanya kralının Almanya'ya geldiğinin haber alındığına, ancak bu konuda kendilerinin gerçek havadisleri bu tarafa bildirmemelerinin dostluğa ve samimiyete uymadığına dair Venedik beylerine gönderdiği mektup.

پنجه ومهر¹

افتخار امراء الملة المسيحية مختار كبراء الطائفة العيسويه ونديك بكلىرى² زرقت سلامته بعد السلام على من اتبع الهدى اعلام اولنان اولدر كه شمدكيحالده صاحب قران زمين وزمان حضرتلرينك استانه عدالت نشانه لرنده شويله استماع اولندى كه ولايت اسپانيه قرالى اولان مفسد يرندن قالقوب³ جمعيت ايله المان ولايته كلوب اول جانبلرده كيروفتنه وفساده مباشرت ايلمك مراد ايدنور ايمش اكرچه بوخبر بزه كلدى اشتدوك اما بونك كبي حال اولسه سيزوك دولتو پادشاه عالمپناه حضرتلرينه اولان طوغرلىق ايله محبت كوز و صداقت اوزره دوستلغكز مقتضاسنجه كرچك وصحيح خبر سيزدن كلور ايدى چونكه بوخبر سزوك جانبكز دن اعلام اولندى پس اول خبره انانمدوك⁴ اول مفسدك انوك كبي حركتى اولسه مقدم سيزدن اشيديلور ايدى عهدنامه شريف اوزره تعجيل پادشاه حضرتلرينك دستكاه خلافت پناهلر نه اعلام ايدر ايدكوز امدى سيزوك بزوم اولو وسعادتلو پادشاهمهزه اولان كمال محبتكزدن وعهدنامه مقتضاسنجه اولان دوستلغكزدن اوملان بودر كه اكر اول مفسدك حركتى صحيح ايسه قنغى جانبه كتمك مراد ايدنمشدر وفكر تدبيرى ندر سحتمى اوزره مفصل اعلام ايله سن كرچك خبر وصحيح سوزلرى سزدن اومارز شمدكيحالده حق وسبحانه تعالىنك توفيقى رفيق اولوب اولو پيغامبرمك عليه السلام معجزاتى قرين واقع اولوب جمله عجمستان مملكتى وشرق ديارى وعراق عرب⁵ وعراق عجم⁶ وبصره وبغداد تحت ثرى وطاق كسترى وكيلان وشيروان⁷ ولايتلىرى فتح اولنوب بحمد الله تعالى ضبط وحفظ اولندى پادشاه اسلامك وعساكر ظفر فرجامك قلنجى قورقوسندن قزلباش پادشاهى⁸ قاچوب كيدوب باشن صوقاجق

¹ Sadrazam İbrahim Paşa'nın pençe ve mührü:

Mühür : (خاتم مهر كزين تعظيم : از بنده خان سلطان سليمان شاه ابراهيم)

² Muhatap tutulan Venedik Beyleri, Venedik idarecilerini ve sorumlu devlet adamlarını kasdediyordu.

³ İspanya'dan hareketle.

⁴ İnanmadık.

⁵ Irak-ı Arap.

⁶ Irak-ı Acem.

⁷ Şirvan.

⁸ Şah Tahmasp.

یرقالمیوب بوجاقدن بوجاغه کیروب سرکردان اولمشدر بو طرفلرده هیچ مهم مصلحت قالمیوب جمله سی دولتو خداوندکار حضرتلرینک رضاء شریفلری اوزره تمام کورلوب مراد حاصل اولماغین حضرت پادشاه همایون فال سعادت اجلال ایله استانبوله تخته عزیمت بیوروب عن قریب واروب ارشمک اوزره درلر کرکردر که سزوک داخی پادشاه عالمپناه حضرتلرینه اولان کمال محبتکز و دوستلغکز مقتضاسنجه اطراف جوانبک واقع اولان احوالی معلومکز اولدوغی اوزره صحتی ایله اعلام ایلمکدن خالی اولمیه سن که سبب از دیاد محبت در تحریراً فی اواسط ذی القعدة سنه احدی واربعین وتسعمائه .⁹

⁹ Nereden yazıldığı bildirilmiyorsa da yakında İstanbul'a varılacağı kaydedildiğine göre Anadolu'dan gönderilmiş olacaktır.

Vesika : 30.

V. D. A. (T. V.) Busta VII. Fasc. 30 Pezzi 4 268¹.

(? 1536 = 943²).

ÖZET : *Vesika* 22 de bahis konusu edilen Ayas Paşa hasları mahsulünden Venedikli tüccara satılan hububat bedeli hakkında Ayas Paşa tarafından Venedik Dojuna mektup.

پنجه ومهر³

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام فی ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية ساحب اذبال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دورى اندزیه⁴ ختمت عواقبه بالخیر مكتوب و داد واردقده بوندن اقدم ونديك تاجرلرندن پروولاریش⁵ نام تاجر اولونیهده واغریبوزده ویکیشمهر⁶ده واقع اولان خاصلریمز ترکه سندن درت یوز سکسان یدی بیلک اقعلاق ترکه مز صاتون الوب ونديکه کوندروب اقعجه سن بونده ویرمک صددنده ایکن اول قدر اقعجه سی بونده حاضر بولنماغین ونديك جانبنه کتمش ایله اولسه مدت مدید وزمان بعیددر که اقعجز کلوب واصل اولمایوب وکندوسی داخی نیجه اولدوغی معلوم اولماغین خصوص مزبور پادشاه عالم پناه مدظله وخلدت خلافته حضرتلرینک پایه سریر اعلالرینه عرض اولندقده واقع اولان اقعجزک حصولی ایچون سزله حکم همایون

¹ Bu rakam (268) vesikanın üzerinde kırmızı kalemle yazılı.

² *Vesika* tarihsizdir, fakat muhtevasına göre *vesika* 22 ve *vesika* 7'deki 1536 tarihi olacaktır.

³ Ayas Paşa pençe ve mührü vardır. Pençe'de « المحب المخلص ایاس الفقیر » ifadesi mühürde de পাশা okunmaktadır.

⁴ Andrea Gritti.

⁵ Provolariş, veled-i Polo (*vesika* 22).

⁶ Tesalya'daki Yenişchir.

ایله فخر الامائل و الاقران ترجمان یونس بك زید قدره ارسال اولندی انشاء الله الاعز عند الوصول مأمولدر که مزبور پروولاریشده اولان درتیوز سکسان یدی بیک اقمجزی الیوروب ارسال اولنمسه سنه همت اولونه معلومکزدر که بوجانبه سزله متعلق اولان خصوصارده نوجهله اقدام واهتمام اولنور دولتو پادشاه عالم مدار حضرتلرینک آیام عدالتلرنده سزله متعلق اولسون وسایر مملکتلره متعلق اولسون هرکیم اولورسه اولسون اعلا و ادنی اعتبار اولنمایوب قطعاً میل و محابا داخی ایتیموب حق مستحقته ایصال اولنور امیددر که سیز داخی شولکه اسلوب محبتدر ظهوره کتوروب مزبور پروولاریشده اولان اقمجزی بيقصور الیوروب مشارالیه ترجمان یونس بکله بوجانبه ارسال ایلمسه سنه همت اده سز که بیزم مصلحتمز فی الحقیقه سز لکردر بوبابده مرجودر که تکرار مکتوب و آدم کوندریلو اتمیوب هر نه طریقله حصولی ممکن ایسه کور یوروب اتمام مصلحت اتمکه سعی جمیلکز ظهور بوله بوبابده ندیمک⁷ لازمدر که معلومکز اولیه باقی والسلام علی من اتبع الهدی.

⁷ Ne demek lâzımdır.

Vesika: 31.

V. D. A. (T. V.) Busta VII. Fasc. 45 Pezzi 5.

(? 1539¹).

ÖZET : Venedik - Osmanlı savaşları esnasında, Tommaso Contarini'nin İstanbul'a gelmesinden sonra vezir Lûtfi Paşa ile vezir Mehmed Paşa'nın münasebetler hakkında Venedik Dojuna gönderdikleri mektup.

افتخار امراء الملة المسيحية اختيار كبراء الطائفة العيسوية² ونديك دورئ³ بعدالسلام علی من اتبع الهدی انهاء مجانه بودر که شمدکیچالده سلطان سلاطین برهان الخواقین ظل الله فی الخاقین عون الله فی المشرقین و المغربین دولتو و سعادتو پادشاهمز استانه سنه بکلرکز دن قدوة امراء الملة المسيحية توما قونترین⁴ زید قدره بی بوجانبه ارسال ایلمش سز کلوب دولتو پادشاه عالم پناه حضرتلری جانبی ایله صلح اولنوب اولکی اسلوب اوزره مابینده عهد و معاهده اولماق مراد ایدندکلکزی تقریر ایدوب معلوم اولدقده سعادتو پادشاه ظل الله حضرتلرینک عز حضور قابض النور لرنه احوالکزی عرض ایدوب علم شریفلری محیط اولدی ایله اولسه عالم خلقته روشندر که قدیمدن اولان دوستلغی دشمنلکه تبدیل ایدوب سزوک سببکز ایله نیجه کیملر مزه ضرر و زیان

¹ Vesika tarihsizdir. Fakat sonradan 1539 kaydolunmuştur.

² Mühür ve pençe yoktur.

³ C. Lando.

⁴ Tommaso Comtarini.

ایر شوب قلعہلر آنلوب اهل اسلامه مضرترلر و خسارتلر واقع اولدی اسپانیه دیدکلری مفسد طایفهیه اعتماد ایلیوب انلر ایله برلکده اولوب⁵ دولتلو پادشاه حضرتلری جانبی ایله دشمنلکی اختیار ایلدکز کندو حالکزده اوتورمیوب الکز ایله مملکتکیزی خراب اتمکه قصد اتدکز کیم که اول طایفه ایله برلکده اولور مملکتک حالی و عاقبتی نه اولاجفی ظاهر در حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک عون و عنایتلری ایله عرب و عجم و عراق مملکتلری و یمن و عدن تا هند و سنده و ارنجیا دکین سعادتلو پادشاهمز حضرتلرینه مسخر اولوب مصر و شام و بغداد تختلرنده بر قوللری حاکم در⁶ قهرلری قورقوسندن و قلجلری هیبتندن نیجه پادشاهلر تختلرنده دترنوب دوستلق اتمکه جانلر ویرورلر قبول اتمزلر حقیقت اوزره دوستلق ایدنلر حقنده داخلی عالی عنایتلری دریغ دکلدنر نته کیم فرانچه پادشاهی حضرتلری صداقت اوزره محبت کوستردکلری اجلدن بونجه زماندن برو ایلچیلری آستانه⁷ سعادت بخشلرنده اوتوروب عزتلر و حرمتلر اولنور سزدن صادر اولان فعللره زیاده بی حضور اولوب صلح و صلاح امرنده هر چند سعی و جهد ایلدک رضاء شریفلری بو وجهله در که هرکاه که دریا یوزنه دونامه⁸ همایونلری چقه سزوک کمیلرکز بریده ايسم دوروب اصلا حرکت ایلمیه پادشاه کمیلرندن ادالرکره و مملکتکزه اصلا ضرر و زیان اولیه و ممالک محروسه لرنده اولان قلعهلرکز که نوه⁹ دن بروده در جمله سی دولتلو پادشاه حضرتلرینه تسلیم ایلیه سن زیرا هر زمانده اول قلعهلر اوجندن فتنه و فساددن حالی اولمیوب بزم رعیتلریمز قاجوب سزوک حصارکزه واروب کروب نزاع اکسوک اولماز و مناسب بودر که پادشاه حضرتلرینک مملکتلری ایچنده سزوک الکز اولمیوب غوغا و فساد کسلوب ایکی جانب بله حضور و راحتده اولا بو وجهله اطاعت و انقیاد اولورسه صلحه رضا ویرورلر بو طریقدن غیرى ایله خاطر همایونلری متسلی اولمیوب رضای شریفلری حاصل اولمز مزبور ایلچیکر سزوک طرفکزدن بو وجهله صلحه رخصت اولدی دیو بلدردوکی اجلدن اجازت همایون ویرلوب سزوک طرفکزه کوندردلدى اکر سز داخلی عقلی پیشوا ایدنوب مملکتکزر و رعیتلرکز پادشاه عالم پناه حضرتلرینک سایه¹⁰ عنایتلرنده حضور و راحت اوزره اولدوغن استرسه کز رضای شریفلری اوزره اولاسمز مقصود بو جانبدن سزه دوستلق و محبت القا ایلمکدر غیرى سن سز بلورسز.

الرائی الی الملك الصمد محمد الفقیر

الوائق الملك المستعان لطفی الفقیر المعین

⁵ İmparator ile ittifak edip.

⁶ Mısır, Şam, Bağdat eyaletlerinde beylerbeyiler.

⁷ Castel-Nouvo.

Vesika: 32.

V. D. A. (T. V.) Busta VII. I. 51.4.
(? 1540¹).

ÖZET : Sadrazam Lütü Paşa tarafından Venedik Dojuna gönderilen ve yeniden akdedilen barış anlaşması (Ahidnâme-i Hümayun) gereğine göre hareket edilmesini, "istikamet ve ubudiyette her vechile sâbit-kadem" olmaları lüzumunu bildiren mektup.

پنجه ومهر²

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في الملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية ونديك دورثى³ بعد السلام على من اتبع الهدى انهاء مجبانه بودر كه شمديك حالده سلطان البرين خاقان البحرين خليفة الله بين المشرقين والمغربين پادشاهمز اعز الله انصاره حضرتلرينك سيزوك يوجه استانه لرنه عرض ايلدوك كتر عبوديت وتضرع كرى مزيد مرحت وشفقت خسروانه لرندن قبول ايدوب سيزه امان شريفلرين عنایت ايدوب ومجدداً احسان ايتدكلى عهدنامه⁴ همايونلرى داخى مقدا سيزه واروب كلان ترجمان خيازه⁴ ايله ارسال اولندى ايله اولسه سيز داخى من بعد يوجه استانه لرنه كمال عبوديت واستقامت اوزره اولوب واقع اولان معاهده⁴ همايونلرينه مخالف ايش اولمقدن زياده حذر ايليه سز اولكى كبي كماكان مخلصلرى اولدغك سيزه اولان عنایتلرنى دايمًا خاطر كتردن كيدر ميه سز بو دفعه مابينده عهد همايون مقرر اولنجيادكن چيكيك باور ندكوا اهتمام اولمشدر حق وسبحانه تعالى عمر وسلطنتلرين مزيد ايلسون كه ذره عنایتلرين سيزدن دريغ ايلمديلر سيز داخى بونعمتك قدرن بلوب دولتو آستانه لرينه انتساب و اخلاص سرمايه دولت وعزت بلاسز استقامت و عبوديته هر وجهله ثابت قدم اولوب دكزدن وقرو جانبندن عهد شريفلرين بر وجهله رعایت ايدوب صقنه سز كه سيزوك افعال و اوضاعكز تمام رضای شريفارى اوزره اولوب هيچ بر زمانده سيزدن خلاف عهد بر نسنه صادر اولدوغى مسموع شريفلرى اولمايه زياده نديمك لازمدر.

¹ Vesika tarihsizdir, başında yapılan İtalyanca hulâsada 1539-41 tarihi konmuştur. Ancak "müceddeden ihsan olunan Ahidnâme denildiğine göre 1540 olsa gerektir.

² Pençe: (لطف الفقير) mühür: (یا لطف یا واق ادركنى بلطفك حق)

³ C. Lando.

⁴ Cavesa (krş. Hammer).

Vesika: 33.

V. D. A. (T. V.) Busta VII. (Busta 2, Fasc. 20, Pezzi 5).
(¹ 1545 - 1546 ?).

ÖZET : Sadrâzam Rüstem Paşa tarafından, Osmanlı tüccar ve reâyasının alış-veriş hususunda türlü zarar ve ziyana uğradıkları yolundaki şikâyetleri hakkında ve bu çeşit haksızlıkların sonu iyi olmaz dediği, Venedik Dojuna hitap eden mektup.

پنجه ومهر²

افتخار الامراء العظام في ملة المسيحية مختار كبراء الفخام الطائفة العيسويه مصالح
جماهير الفرقة النصرانية صاحب اذبال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك
دورثي³ ختمت عواقبه بالخير انهاء محبانه بودر كه هركار ممالك محروسه⁴ پادشاهيدن اول
جانبيره تجارت ايچون واران تجار ورعايا آستانه⁵ سعادتته كلوب بيع و شرا خصوصنده و دريا
يوزنده وقره جانبيرنده انواع ضرر وزيان اولدوغنى عرض ايدوب بوخصوصلردن هرگاه
عتبه⁶ علياده اظهار تظلم وتشكى اولتماقندن خالي دكلردر بوخصوص ايچون هرگاه پايه⁷
سريرارنده اوتانوروز دولتو پادشاه عالمپناه حضرتتارى ونديكلويه بودكلو عنایت ايدوب عهد
نامه⁸ شريفلرن ويرمكدن امرهمايونلري بونك اوزرنه در كه محضا اكي جانبك داخى رعاياسى
أيام سعادتلرنده امن وامان ورفاهيت واطمينان اوزره اولالر هرگاه سيزوك مملكتكزدن
سعادتلو پادشاهمزمك مملكتلري رعاياسنه وتاجرلرينه بوجهله⁹ تعديلر اولا بونك صوكى ايو
اولز دولتو پادشاهمزم حضرتلري ونديكلويه عنایت اتدكلرى نعمتك قدرن بلوب سعادتلو
آستانه لرينه اولان اخلاص و صداقتكز مقتضاسنجه دايم بصيرت وانتباه اوزره اولوب بو
جانبندن واران تجاره ورعايايه عهدنامه¹⁰ همايونه مخالف اصلا و قطعاً بر فرده ظلم اتدركه
رخصت ويرميوب حسن اهتمام اوزره اولاسز و ظلم وتعدى ايدنلري كركي كبي منع و دفع
ايدوب واقع اولان حقلرن اكلندرميوب¹¹ اليويروب عهدنامه¹² شريفلرين بوجهله رعايت
ايله سز كه تجار ورعايا طائفه سى امن وامان اوزره واروب كلوب تجارت ايدوب بر فرده
ضرر وزيان ايرشمايوب آستانه¹³ سعادتته انواع اخلاص واختصاصكز استماع اولونه زياده
نديمك لازمدر.

¹ Vesika tarihsizdir, fakat, sonradan 1546 kaydedilmiştir. Rüstem Paşa'nın sadareti senesi olmak üzere 1545'de olabilir.

² Pençe : (المتوكل على الله سنة ٩٥١ عبده الفقير الحقير رستم) Mühür: (محب الفقير رستم الحقير)

³ F. Donato.

⁴ Bu veçhile.

⁵ Bırakmayıp.

Vesika: 34.

V. D. A. (T. V.) Busta VII. (Busta 1, Fasc. 28, Pezzi 3).

(Kasım 1535 = Rebi I. 942).

ÖZET : Sadrazam İbrahim Paşa tarafından Venedik Dojuna gönderilen mektupta, Hayreddin Paşa'nın kendilerine ve Fransızlara yardım için gönderildiği halde, düşmanın taarruzu karşısında, sadece "Hayreddin Paşa üzerine düşman vardı" diye haber gönderip donanmaya yardım etmemelerinden şikâyet edilmekte, Doğu seferi hakkında bilgi verilmektedir.

پنجه ومهر¹

افتخار امراء الملة المسيحيه مختار كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورثى² بعد السلام على من اتبع الهدى انبا اولنان اولدرکه حالیا بوجانبه مکتوب کوندروب دریابه متعلق بعض احوال اعلام ایلمشسز بوبابده هر نکه³ دنلمش ایسه مفصلا معلوم اولدی ایمدی دایما صاحب قران روی زمین حضرتلری سیزوک ایچون قوکشومزدر ابا عن جد آستانه⁴ سعادتمز ایله طوغرلق ودوستلق اوزره در دیو اکرطوب اوتی⁴ در واکر انواع یراقدیر سیزدن هیچ بر نسنه یی دریغ ایلبایوب شویلهکه اوزرکزه برعدوکلسه داخی یولداس طاب ایلساکز قطعاً تأخیر اولنمایوب هر نه طریقله ممکن ایسه معاونت ومظاهرت اتمک ایچون معجلاً واروب ایرشمکه امر شریفلری اولمشدر خصوصاً امیر امراء العظام جزایر بکار بکیسی خیرالدین پاشا⁵ دامت معالیه یی سیزوک مصلحتکز ایچون وفرانجه قرالی ایچون کوندرمشلردر بوقدر خزائن واموالی صرف ایلمکدن مراد شریفلری هر جانبدن اعدا برطرف اولوب یوجه در کاهلری ایله صداقت اوزره اولان دوستلری راحت وحضورده اولمقدر دولتلو وسعادتلو صاحب قران جهان پناه حضرتلری کمال عنایت شاهانه لرندن سیزوک ایچون دوستمه قوکشومزدر دیو بو طریقله هرکاه احوالکزه ناظر اولالرسز داخی عالی آستانه لرینه دوستلق ومحبت دعواسن ایدرکن مشارالیه خیرالدین پاشانک اوزر نه بونک کبی عدو هجوم ایتدوکنه سیز واقف اولاسز داخی مقدا بوجانبه خبر کوندروب تنبیه ایلمیه سز ویاخود آنوک کبی بر دشمن ظاهر اولدقده⁶ مقید اولمیوب بلکه قدرغه لرکز کناره چکوب دولتلو پادشاه ربع مسکون حضرتلرینک قوللر نه وسیزوک مصلحتکز ایچون کوندرلان دونمالر نه معاونت ایلمیه سز داخی مجرد خیرالدین پاشا اوزر نه دشمن واردی دیو خبر کونده ره سز سیزوک قدیمی صداقتکزدن و دوستلرکزدن بویله می اولموریدی حقیقی دوستلق

¹ Vesika 29 da zikredilen mühür ve pençe.

² Andrea Gritti.

³ Her ne ki denilmiş ise.

⁴ Barut.

⁵ Barbaros Hayreddin Paşa'nın kuzey Afrika seferi.

⁶ İmparator donanması.

بویدی که بونک کبی خبر معلومکز اولدقده قطعاً تأخیر اتمیوب دولتو پادشاه عالم پناه حضرتلرینک اغوزنده کمال مقدورکزی دریغ ایتمیوب کرکی کبی معاونت و مظاهرتده بولنایدکز یوخسه مجرد خبر ایله دوستلق معلوم اولماز یوجه درکاهلرنه هر طرفدن خبر اکسوکمی اولور امدی سزوک خصوصکزه عنایت شاهانه لری میذولدر هر نه طلب ایدرسکز دریغ دکلدراستانه⁷ دولتلرنه اولان محبت و اختصاصکز مقتضاسنجه مشارالیه خیرالدین پاشایه معاونت ایده سز حق جل وعلانک علو عنایتی ایله بو جانبلر کلیاً فتح اولنوب وبتلیس قلعه سی⁷ داخی آلتوب ضبط اولنوب هر خصوص رضای شریفلری اوزره اتمامه ایرشمکین سعادت و اقبال ایله دارالخلافة محروسه⁸ قسطنطنیه جانبلرنه عزیمت همایون ایدوب عن قریب تحت سعادت بختلرنه واروب ایرشمک اوزره درلر انشاءالله الاعز بوسفر فرخنده ائرده واقع اولان فتوحاتک و عنایات الهی. نک عن قریب فتح نامه⁸ همایونی درکاه معلالرندن قوللری ایله اول جانبه ارسال اولونسه کرکدر تحریراً فی اواسط شهر ربیع الاول سنه اثنی و اربعین و تسعمائه⁸

⁷ Şeref Beyin hâkim olduğu Bitlis kalesi.

⁸ 17 Rebi I. de Bitlis alındığına (Feridun Bey Münşeâatı I. 596) ve mektubun tarihi de evast-1 Rebiülevvel olduğuna göre oradan yazılmış olacaktır.

Vesika: 35.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta I. Fasc. 17, Pezzi 3).

(? 1533 - 1534¹).

ÖZET : Ayas Paşa tarafından, Anaboli tarafındaki hasları taksitlerinin gönderilmesine yardım etmesi hakkında Venedik Dojuna gönderilen mektup.

² پنجه

³ دورینه بك حضرتلری کامیاب

خلق الاعیان امراء الملة المسيحية وفخرالاکابر الطایفة العیسویه صاحب الدير والناقوس یسرالله طریق الصواب والناموس اعنی به سلام فراوان و تحایای بی پایان ابلاغ واررسال قلندقدن صکره اعلام محبانه اولدرکه حالیا سیزوک ایله ارامزده اولان محبته بناء² بوندن دولت استانه سنده اولان ایلیچیکز⁴ امور مهاتک ایچون بو محبکزدن هر نه قضیه ومصلحت

¹ Vesika tarihsizdir, üzerine 1532 tarihi kaydolunmuş, ancak mektupta 938 ve 939 yıllarının Ana-boli (Nauphia di Romania) taksiti istendiğine göre 1533 veya 1534 olabilir.

² Mühür yoktur, Pençe (المحب الفقير ایاس) şeklinde okunmaktadır.

³ Bu elkab şekli ve Dojun adı değişiktir.

⁴ Daniello de Ludovici.

مراد ایدندیلر ایسه دریغ اولنمیوب آتامنه سعی واقدام اولنمشدر ایله اولسه شمدکیچنده سفر مضایقه سی اولمغین⁵ انابولی⁶ اطرافنده واقع اولان خاصلرومزمک طقوز یوز اوتوز سکز وطقوز یوز اوتوز طقوز ایلك قسطنین⁷ مذکور ایلچیلکدن مراد ایدینوب طلب اولندقدده یوق دیمیوب ادا ایلدیلر واندن غیرى انابولیده ساکن اولان قیورغیونام کمسنده⁸ ترکه بهاسندن اون اکی بیلک یدی یوز اقجه باقیمز قالمش ایدی ذکر اولان اقجه داخی مزبور ایلچیکزدن طلب اولمغین انی داخی سوزومزدن چیقیمیوب ادا ایلدیلر امیددرکی ذکر اولنان اچلر ومز مذکور ایلچیکزدن الندوغنه قبول اولنه کی شمدکیحالده ذکر اولان اچلر همان کندو بخشیشکزدن عد اولنور شویلجه بلنه ومذکور اچلردن غیرى انابولی رعایاسنده نیجه باقیلر وموز واردر النغه قابل اولمغین ماء ولددرکی بوخصوصده لطفکز ظهوره کتروب انابولی رعایاسنده واقع اولان بقایامزی الیوروب انده اولان ادمزه تسلیم ایلمسنه اقدام تام اولنه کی ان شا الله سیزوک داخی بوجانبده هر نه خدمتکز واقع اولورسه آتامنه سعی واهتمام اولنور شویلجه بلینه باقی والسلام علی من التبع الهدی

9

- ⁵ Irakayn seferi masrafları.
- ⁶ Napoli di Romania.
- ⁷ Taksitleri.
- ⁸ Giorgio.
- ⁹ Nereden yazıldığı bildirilmemiştir, sefer esnasında İran hududundan veya Irak'dan gönderilmiş olması mümkündür.

Vesika : 36.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta I. Fasc. 38, Pezzi 5).
(? 1536¹).

ÖZET : Venedikli tacirlere satılan malların bedelinin o kimselerden tahsil edilerek gönderilmesi hakkında Mustafa (belki vezir Mustafa Paşa) imzalı ve kime hitap ettiği bildirilmeyen mektup.

پنجه²

زندکائی مقر منیف امیر کامکار و کامران جلال الدولة الغرا ملک رقاب العظما عظم الدنيا سلطان النصاری ناصر السلاطین خلیفة الجوانبین اعدل سبعة الاقالیم هدالله الی صراط المستقیم همیشه پاینده و پایدار باد بعده معلوم اولاکه بوندن اول اشبو صاحب ورقه اولان جریم اوغلی بداشه³ الی اوچ بیلک اقجه لقی اسباب ویرلمش ایدی مذکور دخی تحت حکومت عدالتکزدده

¹ Vesika tarihsizdir, 1536 (?) kaydı sonradan yazılmıştır.

² Pençe : (محب المخلص مصطلق الفقیر)

³ Jerom oğlu Bodoş (?)

اولان تاجرلردن پرولهروشه⁴ نام کسنیه بیع ایدوب بورالو و رالاروشه نام کسنلری⁵ کفیل بلمال ویرمش ایتمش مدت مدید درکی مذکور بداش اقبه مز کتورب تسلیم اتمدوکی اجلدن تحصیلی ایچون انده کندو کوندرلیوب طلبی ایچون ترجمان یونس بک⁶ وکیل نصب اولتوب سپاریش اولندی وروب عزّ حضورکزه وصول بولدقده مکارم اخلاقکزدن تمنا واستدعا اولتورکه مذکور پروله روشه نی و کفیللرن عز حضورکزه کتوردوب کندودن و کفیللردن ذکر اولنان اللی اوج بیک اقبه مز تحصیل اتدیریوروب مذبور یونس بکه تسلیم ایدوب بو جانبه کوندرلسنه همت اولنه والحاصل بو ذکر اولان اقبه مزوک حصولی غیر حصولی⁷ سیزوک امر شریفکزه مفوضدر الیوریلوب کوندرلسنه عنایت اولونه باقی نه دیمک لازمدر همیشه عمر و دولت مستدام باد
محّب المخلص مصطفی الفقیر⁸

⁴ Provalariş (?)

⁵ Boralo ve Ralaroş (?)

⁶ Tercüman Yunus Bey'in Venedik'e müteaddit seyahatleri olmuştur.

⁷ Tahsil edilip edilmeyeceği.

⁸ Vezir Mustafa Paşa

Vesika : 37.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 14, Fasc. 8, Pezzi 3).

(? 29 Aprile 1537¹).

"Husrav figlio di Ferhad sandjak bey de Bosna".

ÖZET : Bosna sancakbeyi Gazi Husrev Bey'in, Solin (Soljani) kalesine vaki taarruzda ve Kilis kalesi kuvvetleri tarafından esir alınarak götürülen reâyanın eski yerlerine gönderilmesine delâletleri hakkında, Venedik beylerine gönderdiği mektup.

2

فخرالمسیح الملت والاقران بک حضرتلری کامران و باقی وندیک بکلری المکرّمون³ تحیات صافیات محبت فزون و طرف تسلیات وافیات مودت نمون کی محض محبت و عین وفای مودتدر فایض و لایح اولور اتحاف و اهدی قلندقدنصکره انهاء دوستانه بودر که حالیا علم شریفکزه محفی و پوشیده اولمیاکه دولتله خداوندکار حضرتلرینک ممالک محروسه سنده واقع اولان قلعه⁴ صولین قصدینه کلن فراندوش و اشبنیه⁵ و پاپا⁶ و باقی بکلر عسکرله کلوب الله تعالی عنایتنده

¹ Vesika tarihsizdir, üzerinde 29 Nisan 1537 tarihi ve Bosna sancakbeyi Ferhad Beyoğlu Husrev (Gazi) Bey tarafından gönderildiği kayıttır.

² Mühür ve pençe veya benzerleri yoktur.

³ Bu elkap şekli tamamen farklıdır, diğer mektuptakine de uymamaktadır.

⁴ Solin kalesi, kuzey Bosna'da "Soljani" dir.

⁵ Ferdinand I. ve İspanya.

⁶ Papa Paul III.

و حضرت رسول معجزاتنده و عالمپناه دولتنده كلن عسكر صنوب⁷ هلاك اولدى بحمدلله فاما ونديكه متعلق نه قدر قلعه و شهر و جزيره و بعض قايق و قادرغه و اريسه جمعيسندن بيله عسكر بلنوب كيمي جنك و صواش يوزندن هلاك اولوب و كيمي دوتولوب بالفعل الومزده⁸ موجوددر و بوندن غيرى ذكر اولنان صولين قلعهسى قصدينه كلان سكر باب طوپلر و ك اوج طوپى سيزوك اسونى ماركو⁹ نشانيله بولندى اكر سزوك علمكزيه و سزوك معرفتكزيه ايسه¹⁰ بز داخى اكا كوره تدارك ايدوز و بوندن اول بوسنه سنجاغى بكي اولان مرحوم محال اوغلى محمد بك زماننده¹¹ پادشاهك رعايساندن بعض كسنه لر كليس قلعهسنه¹² فرار ايدوب ذكر اولنان قلعه ايچندن پادشاه مملكتنه كلوب كيدوب نچه صوباشيلر و سپاهيلر و¹³ و قلعه ارنلرينك¹³ و نيجه رعايانك اولرين بصوب و نجه لرين قتل ايدوب و نجه لرين اسير ايدوب و رزق لرين الوب كليس قلعهسنه الوب كيتمشار ايدى مذكور حايئر عسكرده بلنوب بعضيسى جنك ايچنده هلاك اولوب و بعضيسى درى دوتولوب الومزده در بونلره سوال اولندقده سيزوك عورتلر و كز و اوغلا نچو قار و كز قنده در و نه يرده در مذكور لر جواب و يروب جمله عورتمز و اوغلا نچو قارمز و ساير اشبا بمز بالفعل اسپلت قلعهسنده در¹⁴ و اسپلت قلعهسندن دوتولان كافرلردن داخى سوال اولنوب انلر دخى ايتديلر مذكور حايئر كافرلر ك حورنداسى¹⁵ اسپلت قلعهسنده در جملهسى يوزاللى مقدارى كى عورت كيمي قيز و كيمي اوغلا ن اولوب كيم لردر و كيم لر كدر جملهسى دفتر اولمشدر انلر پادشاه رعاياسى اولماغين لطف ايدوب بو جانبه كوندره سز و الا كوندر ميچك اولور سز در دولته عرض اولنور بلمش اولاسز انارك جوان يازوب مكتوبيله اعلام ايدوز و بو قضيه لر سز كله مقدا دوستلغمز اولدوغى سيبدن تاخير اولنوب شمديدك عرض اولندى باقى والسلام على الدوام باد برب العباد

كتبه الفقير خسرو¹⁶

⁷ Yenilip.

⁸ Elimizde.

⁹ San Marco.

¹⁰ Malûmatınız ve muvafakatiniz ile ise.

¹¹ Mihaloğlu Mehmed Bey, Bosna Sancakbeyi ve Ali Bey oğlu (1521).

¹² Clissa kalesi.

¹³ Kale müdafileri.

¹⁴ Spalato (Split).

¹⁵ Aileleri, adamları.

¹⁶ Gazi Husrev Bey'in babası Ferhad Bey, Bayezid II. damadı idi.

Vesika : 38.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta I., Fasc. 42, Pezzi 4).
(¹ 1539 ?).

ÖZET : Bosna sancakbeyi Gazi Husrev Bey'den, Venedik hükûmeti tarafından gönderilen elçinin (Pietro Zen) muvasalatı, fakat İstanbul'a doğru giderken hastalanarak geri döndüğü, kendisine iyice bakıldığı ve eşyalarının iyice muhafaza edildiği, keyfiyetin de Babıâli'ye bildirildiği hakkında, Venedik Dojuna mektup.

یوجه دولتو دور² حضرترلی کامیاب²

الوف تعظیبات لایقات محبت فزون و صنوف تکریمات وافیات مودت نمون اتحاف واهدی اولندقدن صکره انهای محبانه و اعلام دوستانه بودرکی حالیا الچیکوز³ کلوب بزه وصول بولوب تمام کرکی کبی حرمتله آغرلنوب عز⁴ قلنوب در دولتته یرار آدملمزله کوندرلمش ایدی اوج درت کون کتدکدن صکره یولده زیاده خسته اولوب کتمکه قدرتی اولمدوغی سبیدن دونوب الآن موت درجهسنده جمیع اسبابی ویش کیشی ایله بیزوم یانمزده دوری پورز⁵ کندولرینک جانلرنه و ماللرنه وبالجمله رزقلرینک حفظ اولنماسنه غم و غصه چکمیوب تمام عزت و حرمت ایله حفظ اولنالماری بزوم عهدهمزدهدر و مذکور الچیکوز خسته لنوب استانه⁶ سعادتته کیدهمدوکی و اولاقلرمزلهدر دولتته اعلام ایلدک من بعد داخی هر نه مصلحتکوز واقع اولورسه هیچ بر وجهله قصور قونلمیوب دوستلق وقونشولق حتی نه ایسه تمام کرکی کبی ادا اولنور شویلجه معلومکوز اولسون والچیکوز دولتلو پادشاهمزه وارنجیهدکن آدملمزله انواع تآکیدلر و تنبیهلر ایلدک کی دریا کنارنده سزه متعلق یرلره اصلا و قطعاً دخل اولنمایوب تمام کرکی کبی امن و آمان اوزرنده اولالر و سزندن مقدم اولان دور⁶ ایله نهایت درجهده دوستلغمز اولوب حتی آنلره مناسب بریادکار داخی کوندرمش ایدوک آنلر دخی آتمش بیک آقچهیه النش برألماس یوزک کوندرمشلر ایدی اول یوزوکی هر کوردو کمرجه آنلره دعا ایدرز شمدکیحالده سزه دخی مناسب و معتبر بریادکار ارسال اولندی ان شا الله دوستلغمز اولکیلردن سیزوکلده دخی زیاده اولوب هر خصوصده بزدن راضی و شاکر اولاسز امید بودرکی سز دخی یا بر دانه اری یادکار لعل و یاخود اری یا قوت کوندری و یرمکه دریغ ایلمیهلر تا که کوکلمزده اولسکی دوری اونودوب سزه دعالر ایدرز باقی والسلام علی الدوام

من المحب المخلص خسرو الفقیر⁷

¹ Vesika tarihsizdir, üzerinde 1539 yazılıdır ki, olaylara uymaktadır.

² Kullanılan elkab diğer mektubunkinden farklıdır.

³ Pietro Zen.

⁴ İzzet ve ikram edilip.

⁵ Yanımızda alikoymaktayız.

⁶ Mektubun yazıldığı tarihten önceki Doj Andrea Gritti idi.

⁷ Henüz barış yapılmamakla beraber, kendisini dost olarak takdim etmektedir.

Vesika : 39.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta I. Fasc. 46, Pezzi 4).
(¹ 4 Dicembre 1539 ?).

ÖZET : Tercüman Yunus Bey tarafından, barış yapmak üzere gelen Tommaso Contarini ile yapılan müzakereler ve kendisinin tavsiyeleri hakkında, Venedik Dojuna mektup.

2

جناب جلالت مآب دورثی بك حضرتلری وسایر ونديك بكلكرى حضرتلری المعظمون دامت معاليهم الى يوم الحساب³ دوام دولت ابدیه وثبات سعادت سرمدیه ادعیهلرین بالعر والامثال تکرار وتذکار قلمقدن صکره انهای دعاکوی فقیر بودر که دولتلو ویوجه پادشاهمز ابد دولته حضرتلری ایله دوستلق مراد ایدينوب مفخر الملة المسيحيه توما قونتارین نام ایلچیکز⁴ حضرتلرینی ارسال ایلمش سز کلوب پاشالر حضرتلرینه بولشوب بعده خداندکار کردون اقتدار حضرتلرینک حسن ادایله دولتلو ومبارک اللرین اوپوب وکلدی مصالحي پاشالر حضرتلرینه تفصیله تقرير ایلدی پادشاه عالمپناه حضرتلرینه عرض اولندقده قبول اولندی پاشالر حضرتلرینه مزبور الچیکز دفعاتله بلوشب⁵ اقداملریله و ابراملریله وبوقفیرک سعیهله هزار جد وجهدیه پاشالر حضرتلرینی بومصالحه راضی ایذب دفعاتله یوجه پادشاهمز حضرتلرینه عرضلر ایلدیلر قطعاً بروجله رضای شریفلری مقارین اولدی الا پاشالر زیاده اقداملریله انجق بو قدر رضای شریفلری بویرلدی که بیر قچ پاره قلعهلر ویرلمکله بارشق اولنه حق حضرتنه معلومدر دایما پاشالر حضرتلرینک اولریندن کیمیموب انواع قضرعه مصالحهکزه مایل ایده بلدک دولتلو پادشاهمز حضرتلری چوق نسنه ایسته مک مراد ایديندیله الا پاشالر حضرتلرینک اهتاملریله بو قدره رضا بیورلدی اکر الچیکزه بیر مقدار سویلتمکه رخصت⁶ ویرمش اولایدیکز احتمالدر که اول قلعهلرک بعضیله ویرمقدار فلوریه والحاصل جزوی نسنه ایله حاصل اولور ایدی الا الچیکز بکا اجازت ویرلماشدر دیمکین قابل اولمادی⁷ پاشالر حضرتلریله روزشب چوق سویلشوردک بیر وجهله عرض ایلمکه قادر اولدیله وبعدهما عز حضور موفور الحبورکزه محفی وپوشیده دکلدر که بوقفیر سزک ولایتکزدن حاصل اولوب هر زمانده سزه منسوب

¹ Vesika tarihsizdir, üzerindeki kayıtlı 4 Aralık 1539 tarihi, her halde, mektubun Venedik'de ele değdiği tarih olacaktır.

² Dozı imlâsı, DOGE'nin karşılığı olarak yazılmıştır.

³ دامت معاليهم الى يوم الحساب dua şekli ilk defa geçmektedir.

⁴ Tommaso Contarini.

⁵ Buluşup, müzakere edip.

⁶ Doğru imlâ şekli رخصت "ruhsat".

⁷ Hammer (trk. trc. V. 215). "Vezir-i âzam, musalâha akdinin daha geniş bir mezuniyete sahip bulunmasına mütevakıf bulunduğunu anlatarak" demektedir.

اولماغن قادر اولديغيمز و بلديكمز نصيحتلري دريغ ايلمزدم سابقا خدمتكزه واردوغمده زينهار پشيمان اوليه سز ديمشيدم و معلوم شريفكزدر كه سابقا مصالحكزده نيجه سعيلر ايدر ايدم مرادم بودر كه بونجه رعايا رنجيده اولوب پايمال اوليه لر بوالچيكز واردوغى كبي اكلندرميوب ياخود ينه بونى ويا بوكه بدل بير عاقل كمنه⁸ ارسال ايله سز زيرا پادشاهمز حضرتلري غايته اينجينميشلردر بوقيش طونانمهن درياده قيشلدب و كندوزى⁹ دخى متصل عسكرى تداركنده در اكرجه بيزه اولان حقارتلره مناسب اولان بودكل ايدى كه ينه سزكچون بودكلو جهدلر ايدم ايدك باخصوص كه ينه سزك مصالحكزى اصلاح ايلمكه كيدر ايدم بعدما بو فقير تعجب ايدر ين پادشاه ظل الله حضرتلرينك بوقدر انجنمه سى آراسنده ورانه⁹ ايله نادنى¹⁰ ايسته مش سز بوقفيره سونلتدرمدم يوخسه الله بيلور كه نيجه اولاي ايدى اول قلعهلر مرادكز ايسه بير شنليك و دوزنلكلر آراسنده اولوز باقى احوالى و اخبارى الچيكزدن استفسار بيوررسز حقه معلومدر كه دوستلغه بناء¹¹ بوقدر اقداملر اولندى و بودكلو نصيحتلر اولور باقى فرمان اول عالى نراديكزه منوط و مربوطدر كه هميشه عز و حالى دائمى و لايزالى الى باد

الضعيف الفقير يونس ترجمان بدرگاه عالى¹¹

⁸ Kendisi..⁹ Vrana.¹⁰ Nadin.

¹¹ Divân-ı Hümâyün tercümanı Yunus Bey "bu fakir sizin vilâyetinizden hasil olup her zamanda size mensub olmağın—" diyerek kendisinin aslen Venedik memleketinden geldiğini, her zaman onlara mensup bulunduğunu, bu sebeple Venedik'in iyiliğini istemesinin tabii görüleceğini, tavsiyelerinin tutulması gerektiğini anlatmaya çalışmaktadır.

Vesika : 40.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta II. Fasc. 1, Pezzi 15).
(? 1543¹).

ÖZET : Tercüman Yunus Bey tarafından, Hayreddin Paşa'yı 27750 flori tazminata razı ettikleri hakkında ve kendisinin Venedik'e geldiği sırada beraberinde görevli bulunan Cafer Çelebi'nin de zarar ve ziyanının tazmini için iltiması mutazammın, Venedik Dojuna gönderilen mektup.

2

جناب جلالت مآب سلطانم دور³ حضرتلری المعظم
دوام دولت ابدی و ثبات سعادت سرمدی ادعیه لرین بالغر و الامثال تکرار و تذکار قلمقدن
صکره معروض دولتخواه بی اشتباه بودر که اگر بوجانبدن استفسار بیورلورسه دولتو

¹ Vesika tarihsizdir, üzerine 1543 tarihi kaydolmuştur. Bahis konusu edilen olaylara göre Şubat 1543 (evasıt-ı Zilkade 949) olmak gerekir.

² Mühür yoktur.

³ Elkabı meyânında kullanılan "Sultanım" hitabı ilgi çekicidir.

پادشاه حضرتلاری بوییل سفر همایونه کیتمک انشاالله مقرر در و بونده اولان بایلوسکز دن⁴ استفسار بیورلورسه امر شریفکمز موجبنجه خدمتنده قایم در و خیرالدین پاشایله اولان صلح ایچون استفسار بیورلورسه بایلوس امرکز اوزره اون بش بیک فلوری و یردی راضی اولدی صکره در دولتدن حکم شریف کتوردب بایلوس دخی اوچ بیک فلوری دخی و یرب ینه راضی اولمایوب بو فقیر دخی ارایه کیرب کندو یانمدن اکی بیک التون دخی و یره ین دیدم ینه راضی اولدی صکره خونکار حضرتلاری مزبور خیرالدین پاشای ادرنیه چیغروب انده کلجک⁵ شکایت ایتمه سی مقرر ایدی بایلوسکز دخی ادرنیه کلوب پاشالار حضرتلاری پادشاه حضرتارنه خیرالدین پاشای تکرار شکایت ایتمه که قومایوب کندولر ارایه کیروب یکریمی یدی بیک یدی یوز اللی فلوری ایله صلح ایلدیلر حق علیمدر که بو بابده بایلوسکز چوق جهدار ایلدی الا خیرالدین پاشا شیمدی دریاه چتاجق زمان اولمغین زیاده مرعی و مرغوبدر⁶ شویلجه معلوم حضرت اولا و بعده بوقفیرانده ایکن هرکسته یه کفیل اولوب و ندیکدن غیبت ایدن حکیم ایچون خدمت شریفکمز دن تمنا ایدب و صکره میر قونتارینه⁷ دخی سویلیوب و ینه بایلوسکز مکتوبیله دخی تضرع اولونمشیدی انشاالله انک دخی مصلحتی کوریلور دیو جواب بیورلمش امیددر که بر اجازت نامه عنایت بیوریله که طوبره و نیکدن⁸ و ندیکه ینه وارب مصلحتجوغن کوره بعدما بوقفیر خدمت شریفکمز ایله مشرف اولدقده بیله واران جعفر چلبی نام خونکار قوی⁹ بوقفیرله چوق زماندر که بیله اولوب باباسی همشهرمز و دوستمز اولمغین بیزدن ایرماز کندو اوغلموز کبی اولمشدر کورفوزده¹⁰ اولان حادثه لرده دخی بنمله بیله اولوب¹¹ اوچ یوز فلوری دن زیاده زیانجوغی اولمش ایدی بو یوجه درگاه کلن الچیلرکز و بایلوسلرکز مکتوبلرین و عرض حاللرین دولتو پادشاه حضرتلارنه جمله مزبور جعفر چلبی یازوب و بزم دخی ترجمه ایتدوکمز مکتوبلر انک یازیسيله پادشاه حضرتلارنه وارب ایلچیکمز بونده ایکن مصلحتلرین جمله اول کورمش ایدی ایلچیکمز و بایلوسکز مزبوره مکتوب و یرمشلر ایدی که ذکر اولان زیانجوقلری عنایت اده ایدی مزبور جعفر چلبی مذکور مکتوبی انده ایاغکز طپراغنه ایلندکده و یرلسون دیو امر ایدب میر قونتارینه اصهارلنمش الآ مذکور جعفر چلبی فرانچه الچسنی¹² درگاه معلایه تعجیلاً الوب کیتمکین المامش ایدی قالمشدی بوقفیر دخی تکرار ابرام ایلمدم امیددر که فراموش بیورلمیه که خدمتکزه لازم بنده کوزدر دعا جکزدر باقی زیاده کستاخ

⁴ Venedik Balyosu.

⁵ Padişah 1542 - 1543 kış mevsiminde beş ay kadar Edirne'de kalmıştı.

⁶ Barbaros'un Batı Akdeniz seferine çıkacağı (Nis seferi) telmih edilmektedir.

⁷ Tommaso Contarini.

⁸ Dubrovnik (Ragusa).

⁹ Divan'da görevli.

¹⁰ Corfo.

¹¹ Korfo seferi sırasında Yunus Bey'in esir olduğu sırada.

¹² Capitain Polin.

نه لازم که همیشه عمر و دولت ابدی و ثبات سعادت سرمدی دایمی و لایزالی باد برب العباد
یونس الفقیر ترجمان بدرکاه عالی

بو¹³ دعا جکره تسلیم اولاجق بیک درت یوز فلوری ایچون بزه و یردوککز کاغدی بایلوسه
کتوردوکزده بایلوس اوچ یوز فلوری و یرب صکره و ندیکدن فلوری کلجک بیک یوز التون
دخی و یررسه جمله مزبور بیک درت یوز التون واصل اولدی.

¹³ Ödendiği bildirilen bu 1400 flori, her halde, yukarıda zikri geçen hâdisede uğradığı zarar ve ziyanın tazmini için idi.

Vesika : 41.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 5, Fasc. 4, Pezzi 4).

(Şubat 1543 = Zilkade 949).

ÖZET : Barbaros Hayrettin Paşa'nın Venedik'den alacağı tazminat meselesi ile ilgili olarak, aracıardan, her halde vezirlerden biri tarafından, Venedik Dojına yazılan mektup.

1

افتخار امراء العظام العيسويه اختيار كبراء الفخام في ملته المسيحية مصلح مصالح جماهير
الطايفة النصرانية صاحب اذبال الحشمة و الوقار صاحب دلائل المجد و الافتخار و نديك دورى²
بعد السلام على من اتبع الهدى انهاء محبانه بودر که بوندن اقدم جزاير بکلر بکيسی امير الامراء
الکرام خير الدين پاشا دامت معاليه نك النان اسير لر ایچون بونده استانه سعادتده اولان
بایلوسکزه³ مکتوب کوندروب اون سکز بیک آلتونه صلح ایلمکه و کیل ایلمش سز مذکور
بایلوسکز چوق جهد ایدوب اولمقدار آلتونه صلح اولغه راضی اولدی بنم بو قدر اسیر لر
کیتدی کیمی بکراده ایدی و کیمی نیجه یوز آلتونه دکردی دیو چوق نزاع ایلوب چوق
مال طلب ایلدی ارضا ایلمک ممکن اولمایجق عاقبت بر آرایه کوروب چوق جهد اولنوب
یکرمی یدی بیک یدیوز آللی آلتونه صلح اولنوب اون ایکی بیک التون بایلوسکز ادا ایدوب
باقی قلانن داخی کوندرمک اوزره عهد ایلدی بوجانبدن معاونت اولنمایدی دکمه ماله متسلی
اولنمز ایدی ذکر اولنان باقی التونلرین اکاندرمیوب مشار الیه کوندروب ایصال ایلیمسز تحریراً
فی اواسط ذی القعدة سنه تسع و اربعین و تسعمائه⁴

¹ Hayreddin Paşa'yı razı etmek için, Yunus Bey gibi, aracıardan, muhtemelen vezirlerden biri olan mektup sahibinin pençe ve mührü yoktur.

² C. Lando.

³ Balyos daimî temsilci idi ve önceki vesikada (No: 41) ayrıca zikredilen Elçi (Contarini) 'den başkasıdır.

⁴ Şubat 1543.

Vesika : 42.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 2, Fasc. 27, Pezzi 5).
(*Temmuz 1546 = Cumad I. 953*).

ÖZET : Rumeli Beylerbeyi Ali Paşa (Semiz) tarafından, Venedik'e Hurrem adındaki adamı ile ibrişim gönderildiği, kendisine oraca yardım edilmesi hakkında, Venedik Dojuna mektup.

پنجه ومهر¹

مفخر السلاطين في دين المسيحية افخر الخواقين في مذهب العيسويه صاحب الدير والناقوس
مختار الاصل والنادوس ونديك پادشاهی² ادام معاليه بعد التحيه والتكريم بانواع العز والتعظيم
اعلام حضور پر حبور اولدرکی بوندن اقدم ادمز حرم ايله اول جانبه بعض ابريشم کوندريلوب
عودت ايلمسی قریب اولدوغی اجلدن جناب عالیه کوزدن⁴ توقع اولنورکی کمرک خانه
مصلحتنده و کمی بولیورمک بابنده ایده کلدوکلکز لطفی کماکان وجوده کتورمکه همت ایدهسز
زیاده ندیمک لازم درکی همیشه دولت وسعادت بر دوام و پایدار باد برب العباد تحریراً فی اواسط
جمادی الاول سنه ثلث و خمسين وتسعائه⁵ بمقام صوفیه

¹ Mühür (خاتم شد خود بنام علی وی بود . . .) Pençe: (اضعف العباد علی) vesikanın İtalyanca tercümesinde "Haly [Ali] Basca Beglerbey alla grecia" olarak tanıtılmaktadır ki, tam bu sırada Rumeli Beylerbeyliğine getirilen Semiz Ali Paşa'dır.

² Venedik Padişahı tâbiri de ilgi çekicidir.

³ Hurrem, Paşa'nın kapu halkından olsa gerektir.

⁴ Zât-ı âlinizden, zât-ı devletlerinden yerinde olarak.

⁵ Sofya, Rumeli Beylerbeylik merkezi idi.

Vesika : 43.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 2, Fasc. 29, Pezzi 3).
(¹ 1546 ?).

ÖZET : İbrahim Reis tarafından, gemisindeki ehl-i fesad kimsenin, gidinceye kadar hapiste tutulması ricası ile, Venedik beylerine mektup.

وندیک بکلر نه

درکاه عالیه کز و بارکاه سعادتکز بنکه ابراهیم رئیسیم² عرض ایدرم که بزم کمی مزک
اجنده بعض اهل فساد کمسنه واردر حضرتلر کزه تمنا اولنورکی³ اول کمسنه سی⁴ توتب حبسه⁵

¹ Vesika tarihsizdir, sonradan 1546 tarihi kaydolunmuştur.

² Her halde bu İbrahim Reis, muhatapları olan Venedik beylerince tanınmış biri idi.

³ Olunur ki İbrahim Reis o sırada bir Venedik limanında bulunmuş olsa gerektir.

⁴ Kimesneyi.

⁵ Haps oluna.

اولونه صکره کتدوکز وقتده کنه ⁶ بزه ورمسنه حمت ⁷ و عنایت اولونه باقی فرمان حضر تکز کدر
الفقیر الحقیر ابراهیم رئیس ²

وقیا و حمت ⁷ و سلیمان جمله یواجغزدر ⁸ معلوم اوله

⁶ Yine.

⁷ Himmet

⁸ Duacımızdır.

Vesika : 44.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 10, Fasc. 6, Pezzi 2).

(10-20 Aralık 1548 = Evasıt-ı Zilkade 955 "2 Dicembre 1548" ¹).

ÖZET : İstanbul kaymakamı Mehmed (Sokollu) Paşa tarafından, İran zaferi münasebetiyle şenlikler yapmaları hususunda Ferhad Beyi gönderdiğini bildiren, Venedik Dojuna mektup.

بِنچِه و مِهْر ²

مفخر الامراء ملتہ مسیحیہ ³ ذخر الکبراء طایفة العیسویہ و نندیک دورثی ⁴ بعد السلام بالعر
والاکرام اعلام و اشعار اولنان اولدرکه بوندن اول دولتو پادشاهمز اعزاز الله انصاره
حضر تدری آن عصیان و طریق طغیان اوزره اولان قزیل باش اوباش ضلالت معاشی جانبنه عظیم
سفر تدارکی ایله توجه همایون و عزیمت میمونلری واقع اولمش ایدی ⁵ الحاله هذه عون عنایت
یزدانی و یمن حمایت سبحانی ایله انواع فتوحات جمیله ارزانی اولغین ممالک اسلام پادشاهی در واقع
اولان صغیر و کبیر غنی و فقیر شنلک و شادمانلق اتمک ایچون مباشر لر ایله اوامر سلطانی اخذ اولنوب
سبز داخلی اول یوجه آستان و دارالاشیانک دوستلری اولدوغکزه بناء تحت حکومتکرده اولان
اهالی ایله شنلکرا اتمک ایچون امر شریفله درکاه معلا چاوشلرندن قدوة الاماجد والا کارم
فرهاد بک ⁶ زید مجده ارسال اولنوب و مذکورک بزومله قرابتی اولغین ⁶ خدمتکره مکتوب
محبت و برلدی ان شا الله واروب اول دیاره ملاقی اولق میسر اولدقده پادشاه عالمپناه حضر تدرینک
اوغور شریفلرینه انواع شنلکرا اولنوب و مرجودرکه مذکور چاوش مرعی واقع اول باقی
ندیمک محتاجدرکه تحریراً فی واسط شهر ذی القعدة سنه خمس و خمسين و تسعمائه ⁷

¹ Evasıt-ı Zilkade 955, 10-20 Aralık 1548'e rastlarsa da, 2 Aralık tarihi konmuştur.

² Mühür (ز دریای لطف کرم پیش احمد : یکی قطره کن نصیب محمد توکل علی خالق) . Pençe
(الفقیر محمد پاشا)

³ ملة مسیحیہ (ملة المسیحیہ)

⁴ F. Donato.

⁵ Mart 1548'de.

⁶ Müteferrika çavuşlarından Ferhad Bey'in (Çavuş) kendisi ile akrabılığı olduğunu, yani onun da boşnak bulunduğunu İstanbul kaim-makamı Mehmed (Sokollu) Paşa bildirmektedir.

⁷ Tebriz seferi esnasında İstanbul muhafazasına memur, o sırada uhdesinde kapudan-ı deryâlık bulunan Sokollu Mehmed Paşa idi.

Vesika : 45.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 2, Fasc. 42, Pezzi 5).
(18 Mayıs 1549¹ = *Rebi II.* 956).

ÖZET : Kendisine Rumeli Beylerbeyliği tevcih edilen Mehmed (Sokollu) Paşa tarafından, bu tâyin ile, Avlonya azep-ağalığına gönderilen Şaban Reis'in katli ve bu olayla ilgili olarak Balyos ile yaptığı konuşma vesaire hakkında, Venedik beylerine mektup.

پنچه و مهر²

مفاخر الامراء المسيحيه مراجع الكبراء العيسويه مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية ونديك بکلری³ ختمت عواقبهم بالخیر تحف تحيات صافيات وطرف تسلييات وافيات كه محض محبت صافی دن صادر اولور اتخاف واهدی قلندقدن صکره اعلام محبانه اولدر که اکر بو محبکزوک احوالندن استخبار اولنور ایسه بحمدالله صحت و سلامت اوزره اولوب شیمه⁴ کریمه⁵ خسروانی صادر اولوب روم ایلی بکلربکیلیکی تفویض و تقلید اولنغین⁴ سفرهمايونه چقوب کتمک اوزره ملحوظ اولنه عقیب دکین پوشیده اولیه که حالیا بوجانبده بایلوس اولان قدوة الاماجد والاقران لویز رتتر⁵ زید قدره استانه⁶ سعادتده وارکان دولتده دوشن مهات ومصالحککزک امورنده در دولتده تمام کبروساعی ونهایت اقدام واهتمای ظهوره کلوب انواع استقامت ایله موصوف هروجهله یرار اولوب علی الخصوص بوندن اقدم عتبه⁶ علیادن اولونیه قلعه سنک عزب اغالغی صدقه اولنوب قلعه⁶ مزبوریه کیدرکن قتل اولنان شعبان رئیسک⁶ کیسنده مرثه کانه ایچون⁷ واران ادمز بله قتل اولنغین بوجانبه برمقدار اضطراب طاری اولمش ایدی مرقوم بایلوس بو محبکزه کلوب دریا یوزنده یوریانلرک احوالاری بویله در بعض وندیک بکلری دولتو پادشاهک استقامت ایله دوستلریدر امیددر که استانه⁸ سعادتده واردوغکزده⁸ وندیک بکلرینک واقع اولان دوستقلاری ایله امانت و دیانتلارنی اعلام ایلیه سز دیو ابرام والحاح ایلیوب فی الحقیفه روی دریاده یوریانلرک احوالاری قدیم دن بویله اولی کلدوکی خاطریمزدن عبور ایلیوب تمام تسلی بولوب ان شالله پادشاه عالمپناه حضرتلرینک خاکپایلرنده وارکان سعادتک حضور شریفلرنده ایلوکلہ تذکر اولنمکزدن غیریه جواز کوسترلمدوکی معلومکز اولا وبوندن غیریه در دولتده هر نه مهم ومصالحککز دوشر ایسه مابینمزده اولان دوستلق ومحبته بناء⁸ کرکی کبی حصول واتمامنه بر مرتبه سعی واهتمام اولنه که بونده اولان ادملریکز

¹ Evâhir-i Rebi II., 19-29 Mayıs'a rastlamakla beraber 18 Mayıs kayıtlı.

² Pençe ve Mühür vesika 44'dekidir.

³ Muhatap genel olarak Venedik hükümetidir.

⁴ 1549'da Semiz Ali Paşa'nın yerine Rumeli Beylerbeyi olmuştu.

⁵ Aloisio Reter.

⁶ Şaban Reis, Avlonya azep ağalığına gidiyordu.

⁷ Müjdegâne denilen bir nevi vergi tahsili için.

⁸ Padişah'a maruzatta bulunduğu zaman.

دخی معلوم ای دینوب وقوع و حقیقتی ایله سز جانبه افهام ایله لر مأمولدر که سز دخی شانکره لایق اولانن وجوده کتوره سز ایلجه ملاحظه ایلیه سز تحریراً فی اواخر شهر ربیع الاخر سنه ست و خمین و تسعایه .
بمقام قسطنطنیه⁹

⁹ Sokollu Mehmed Paşa henüz İstanbul kaymakamı idi ve Padişah bu sırada Halep'de bulunuyordu.

Vesika : 46.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 6, Fasc. 23, Pezzi 3).
(¹ 1552 ?).

ÖZET : Mora mirlivası Mustafa Bey tarafından, Zanta adası Venedik Beyi'ne dostluk mektubu olup mektuplarını aldığı, adamlarına elden geldiği kadar yardım edildiği, doğruluk ve iyi hareketlerinin Padişah'a arzedileceği, kendilerine on koç hediye olarak gönderildiği vesaire anlatılmaktadır.

پنجه و مهر²

جزیره³ زاکنه³ بکی خدمتترینه یوز بیک سلامدن صکره ادملروکوز و مکتوبکز کلوب واصل اولدی اما نه ایلیالوم لکن سفر تداروکی کلمدوغز⁴ اجلدن اولانجه اسبایمزی کتورمدوغز دن⁵ و بوجانبلرده ادملروکوزه محال⁶ نسنه بولنمدوغندن رعیت⁷ ایدهمدوک قپو کتخدماز عن قریب اسلامبولدن کلمک اوزره اولوب ان شا الله هروجهله رعایت اولنوب همان خاطر شریفه نسنه کتورمیوب کوستخاوغمزی⁸ مغرور⁹ بیوره سز وایدوغکز¹⁰ استقامتی و یولداشلغی و دوغولوغی و قوعی اوزره دولتلو و سعادتلو و مروتلو پادشاه عالمپناه حضرتلرینه ادملروموز ایله عرض ایلممز مقرر در همان حق سبحانه و تعالی محبتکزی زیاده ایلیه و ادملروکوز بوجانبلرده کلوب کتمکدن حالی اولیوب الدن کلدقجه¹¹ بو خصوصلرینه معاونت اولنوب رنجیده اولنزلر ان شا الله سایر زماندن اون قات زیاده رعایت اولنورلر و بوجانبلرده هر نه خدمتکز و ارایسه ایشارته موقفدر¹² خدمت ایلمکه جانمزه منت عظیم اولدوغنه اشتباه یوقدر و کلوب کیدن ادملروکوزی

¹ Vesika tarihsizdir, üzerinde 1552 tarihi kayıtlıdır.

² Mühür yanda: (مصطفی) Pençe altta: (میرلواء موره)

³ Zanta (Zakinthos) adası.

⁴ Sefer tedariki ile (tam hazırlıklı) gelmediğimiz için.

⁵ Eşyamızı getirmediğimizden.

⁶ Münasip şey.

⁷ Riâyet.

⁸ Küstahlığımızı (cür'etimizi).

⁹ Mâzur göresiniz.

¹⁰ Ettiğiniz doğruluğu.

¹¹ Elden geldikçe.

¹² İşarete mütevakkıftır.

رنجیده ایدرلرسه بومجکزه بلدروب محکم حقندن کلنه بوبابده زیاده ندیمک لازمدر والسلام الفیرمصطفی میرلواء مورہ¹³ وحضوروکزه اون قوچ کوندورلدی معرور¹⁴ بیوروله ولطفکردن مرجودرکه دوغان¹⁵ ایله کلن انکلی¹⁶ قولکزی دایم بوجانبه کوندرمکدن خالی اولمیهسز ان شالله ییلاده ادملروموز کیدوب بعض طوار کتورمکه ان شالله کلدکلرنده مناسب اولناندن دریغ دکلدر.

¹³ Mora sancakbeyi Mustafa Bey.

¹⁴ Mâzur görülsün.

¹⁵ Doğan.

¹⁶ Angeli.

Vesika : 47.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 7, Pezzi 3).
(15 Mayıs 1544 = 22 Safer 951).

ÖZET : Venedik Balyosuna, 1540 Ahitnâmesi gereğince ödenecek paradan 75000 floriyi teslim ettiği için eline verilen temessük hükmü.

طغرا

سبب تحریر توقیع رفیع همایون اولدرکی¹ بوندن اقدام عتبه علیامده طقوز یوز قرق یدی یلنده وندیك بکلری مصالحه اوزره خزانہ عامرہمه تسلیم ایلمکی قبول ایلدوکلری التوندن یتمش بش بیک سکه فرنکی فلوری² مذکور وندیك بکلری جانبندن سده سعادتہ کلن وبسالورینختمنو³ نام بایلوس نندن طقوز یوز الی برییلی صفرینک بشنجی کوننده⁴ خزانہ عامرہمه تسلیم اولندوغنه تمسک طلب ایلدوکی اجلدن اشبو حکم شریفم ویرلدی شوپله بلالر علامت شریفه اعتماد قلالر تحریراً فی الیوم الثانی والعشیرین شهر صفر المظفر سنه احدی وخمسین وتسعمایه .
بمقام قسطنطنیه

¹ Temessük hükmü.

² Tazminat olarak kabul edilen 300.000 floriye mahsuben.

³ Vincenzo Zaneoni.

⁴ 28 Nisan 1544.

Vesika : 48.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 15, Pezzi 2).
(Nisan 1537 = Zilkade 943).

ÖZET : İstanbul'dan Kudüs'e kadar olan yol üzerindeki sancakbeyleri ve sancak kadılarına hitap eden, Venedik Balyosu'nun akrabası Zani Soranzo'nun seyahatı esnasında adamlarına ve davarlarına müdahale edilmemesi hakkında yol hükmü.

طغرا

مفاخر الامراء الكرام مراجع الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام محروسه استانبولدن قدس شريفه وارنجه يول اوزرنده واقع اولان سنجاقلر بلكارى دام عزهم ومفاخر القضاة والحكام معادن الفضل والكلام ذكر اولنان سنجاقلر قاضيلرى دام فضلهم توقيع رفيع همايون واصل اوليجاقل معلوم اولاكه حاليا سده سعادت بخشده اولان ونديك ايلچى سنك¹ خصمى² اشبو دارنده فرمان همايون زانى سوارنجه³ قدس شريفه كيتمك ايستيوب واروب كلنجه يولده وازده كندويه وادملرنه و طوارلرنه دخل اولتمه سندن احتياط ادب اول بابده حكم شريف طلب اتمكين بيوردوم كه مذكور قدس شريفه واروب كرى كلنجه يولده وازده كندويه وادملرنه و طوارلرنه كمسنة دخل اترديه سز دخل اتمك استيانلرى داخى منع و دفع ايليه سز منع ايله ممنوع اوليانلرى يازوب دركاه معلومه عرض ايليه سز علامت شريفه اعتماد قلاسر تحريراً فى اواسط شهر ذى القعدة سنة ثلث و اربعين وتسعمائه

بمقام قسطنطينيه⁴

¹ Orsini.

² Akrabası.

³ Zani Soranzo.

⁴ Avlonya seferine çıkılmadan önce, Padişahın İstanbul'dan hareketi 17 Mayıs 1537 (7 Zilhicce 943).

Vesika : 49.

V. D. A. (T. V.) Busta XI.. (Busta 14, Fasc. 29, Pezzi 2).
(Aralık 1536 = Recep 943).

ÖZET : Mora sancakbeyi Kasım Paşa ve o sancak kadılarına, Zakine (Zanta) adasından zahire almak üzere gelen Venedikli tüccar gemilerine, âdet ve kanun üzere gümrüklerini verdikleri halde, subaşılardan tarafından ayrıca "ağırlık" namıyla para alındığı duyulmakla, bu gibi hareketleri önlemeleri ve zulüm yaptırmamaları hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الاعالى والاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخر ذوالدولة الرايحه والعزه البارقه المخوف

بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا¹ دامت معاليه ومفاخر القضاة والحكام معادن الفضل والكلام موره سنجاغى قاضيلرى زيد فضلهم توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا ونديك بكبرى طرفندن سده² سعادت بخشه وارد اولان ايلچى³ شويله عرض ايلدى كه ونديكه متعلق زاكنه اداسندن³ بعض رنجبر كميلارى⁴ كلوب امرم مقتضاسنجه تركه صاتون الوب عادت و قانون اوزره كومروكلرين ويردوكلرندن صكره سوباشيلر و ناييلر⁵ مذكورلردن اغرليق ديوزياده اقبه لرين الوب انجدوب تعدى ايدرلر يممش ايله اولسه بيوردم كه حكم شريف واجب الاتباعم ايله واردقلىنده كوره سز قصه عرض اولنديغى كى ايسه منع و دفع ايدوب مذكورلردن اغرليق و ده ديوزياده اقبه لرين الوب انجدوب تعدى ايدرلر يممش ايله اولسه بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعم ايله واردو قلىنده كوره سز قصه عرض اولندوغى كى ايسه منع و دفع ايدوب مذكورلردن اغرليق ديو خلاف شرع و قانون اقبه لرين الدر ميوب ظلم و تعدى ايدر ميوز شويله بلا سز علامت شريفه اعتماد قلا سز تحريراً فى اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث و اربعين و تسعمائه⁶ بمقام ادرنه⁷

¹ Mora Sancakbeyi Güzelce Kasım Paşa.

² Tommaso Mocenigo.

³ Zakynthos (Zanta) adası.

⁴ Tüccar gemileri.

⁵ Kadı nâyibleri.

⁶ Aynı ferman evail-i şaban 943 tarihi ile İnebahtı sancağı beyi ile o sancak kadılarına gönderilmiştir (aynı numarada).

⁷ Irakayn seferinden döndükten sonra uzunca müddet Edirne'de.

Vesika : 50.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 14, Pezzi 3).
(*Aralık 1536 = Recep 943*).

ÖZET : Kasım Paşa'ya ve Balye-Badra (Paleo Patras) kadısına, Venedik beylerinden birine ait bir gemideki bâzı çşya ve zahireyi Sinan Reis marifetiyle alıp satan Hayal-oğlu adlı kadıdan mes'elenin sorulması, bu para hazine-i âmire için zaptedilmemişse hak sahiplerine alacaklarının verdirilmesi hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الاعالى والاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخرم ذو الدولة الراسخه والعزة البارقه المخفوف بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا دامت معاليه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا باليه بادره¹ قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل

¹ Paleo Patras.

اوليجاق معلوم اولاه كه خاليا ونديك طرفندن سده² سعادت بخشمه كلان ايلچي² شوييله عرض ايلدي كه ونديك بکلرندن بامبو بارباريغو³ نام كهمسهنك زاکنه لو⁴ لويودوس⁵ نام رئيسك كيمسنديه بعض متاعلری و تركه لری اولوب سنان نام رئيس الندن سابقا خيال اوغلی ديمكله معروف قاضي به واصل اولوب اول داخی صاتوب نقد ايليوب مذکورلر واروب طلب اتدوكده ویرمیوب ذکر اولنان اقجه هنوز مذکور قاضي ده ايمش ايله اولسه بيوردوم كه حکم شريف واجب الاتباعم ايله ادملری واردوقده احضار خصما قلوب اوکات وجهله تفتيش ايدوب كوره سز ذکر اولنان اقجه امر شريفم ايله خزانه⁶ عامرم ايچون ضبط اولنميوپ مذکور قاضي کندو الدوغی واقع ايسه مذکورلرک ثابت و ظاهر اولان حقلرين عهد همایونم مقتضاسنجه اليوروب عهد نامه⁶ همایونمه مخالف ايش ايتدرمييه سز ترمرد ايدنلری سکیدوب⁶ عناد ايدنلری یازوب عرض ایده سز شوييله بلاسز و بعد النظر بو حکم شريفمی اللرنده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواسط شهر رجب الحرجب سنه ثلث و اربعین و تسعمائه بمقام ادرنه

² Tommaso Mocenigo.

³ Bambo Barbarigo.

⁴ Zantali (Zakinthos adalı).

⁵ Lobodus.

⁶ Sekitmek, azarlamak, tedip etmek.

Vesika: 51.

V. D. A. (T. V.) (Busta 2, Fasc. 62, Pezzi 3).

(8 Eylül 1559 = 5 Zilhicce 966).

ÖZET : Skradin (Scardona) kadısına hitaben ve Kilis sancakbeyi tarafından bildirilen yerlerin, mirî için mukataaya talip Şibenik emini Fabrici'ye verilmesi hakkında fermân-ı hümâyün.

طغرا

قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسقرادين¹ قاضي سي زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا كليسي² سنجاغی بكي ايله قېومه³ عرض كوندروب لوای كليسيده⁴ نهر قرقه⁵ نك اوتيه ياننده واقع اولان خواص همايون داخلنده نهر زرمكا⁶ ماوراسنده وليك⁷ ويوده غور⁸ ومورسقه غوره⁹ ديمكله معروف يرلر شك نام قلعه نك¹⁰

¹ Skradin (Scardona).

² Kilis (Clissa).

³ Kapu, Saray, Bâbiâli, Divân-ı Hümâyün, İstanbul.

⁴ Klis livâsi Bosna eyâletine bağıli idi.

⁵ Krka nehri.

⁶ Zrmanja.

⁷ Labin.

⁸ Yodagor

⁹ Morsca Gora

¹⁰ Şek

غربی حدودنه وارنجه كوه بیابان و بلا رسوم خالی و معطل یرلر اولماغن شبه نیک¹¹ امینی اولان فابریج¹² ذکر اولان یرلری میری ایچون هر سنه ده یوزاللی اچجه مقاطعه ایله قبول ایدوب و اراضی مزبوره مستحق طپو اولماغن خزانه¹³ عامره ایچون اوچیز اچجه رسم طپوسی النوب و یرلدکن صکره ذکر اولان یرلرده اودون کسدروب و تصرف ایدوب خارجدن کسنه دخل اتمک ایچون حکم شریف صدقه اولنمق رجاسنه عرض اولندی دیو بلدرمش سن امدی بیوردوم که حکم شریفم واردوقده کوره سز ذکر اولنان یرلر مذکوره وجه مشروح اوزره و پرولدوکی تقدیرجه مملکته ورعایایه ضرری اولیوب و کسنه نیک نزاغوسی دکل ایسه التزامی اوزره تصرف اتدرب سال بسال مقاطعه سن میری ایچون خاص امینلر نه¹³ ضبط اتدرب سایر اموال خاصه ایله قپومه کوندره سز و بعد النظر بو حکم شریفمی النده ایله سز ضرری ظاهر اولورسه رفع ایلیه سز شویله بلا سز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی الیوم الخامس شهر ذی الحججه من شهر سنه ست وستین و تسعمائه .

بیورت اسکودر¹⁴

¹¹ Šibenik (Sebenico).

¹² Fabricio.

¹³ Havass-ı hümâyun mukataalarını, gelirlerini tahsil ederek hazineye gönderen emirler.

¹⁴ Şehzâde Bayezid isyanı vesilesiyle otağ-ı hümâyun eylül 1559'da Üsküdar'da bulunuyordu.

Vesika: 52.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 63, Pezzi 3).
(*Mart 1559 = Cumad II. 966*).

ÖZET : Kilis sancakbeyi Ferhad Bey'e, Trogir (Trau) kalesinin üç köyü arazisinde oturan Eflâk tâifesinin, kaldırılmaları için şikâyetle bulunan Venedik beyleri ile anlaşmazlıklarının incelenerek bildirilmesi hakkında fermân-ı hümâyun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام والاحترام المختص بمزيد عنایت الملك العلام كليس سنجاغی بكی فرهاد دام عزه توقيع رفیع همایون واصل اولیجق معلوم اولاكه حالیا قدوة امراء الملة المسیحیه وندیک بایلوسی¹ دركاه معلامه عرض حال كوندروب وندیک بكارینه تابع تروغیر نام قلعه نك² اوچ پاره كویلری كه رادوسیک و تری لوقوه و شوخ دول نام مزرعه لريله اون سكرز ییلدن برو مذکور قلعه خلقنك اجازتيله افلاق طایفه سی³ تصرف ایدوب یرحقن⁴ و غیرى لازم اولان حقن کیرو قلعه مذکور خلقنه ادا ایدرلر بوندن اقدام

¹ Antonio Barbarico.

² Trogir (Trau).

³ Burada zikredilen Eflâk tâifesi, bir nevi geri hizmetlerde görevli askerî sınıf olan Eflâk tâifesi olmamak ve etnik bir halk kitlesi olmak gerekir.

⁴ Arazisini işgal ettikleri için bir türlü vergi-ki sahipleri olan Venedik beylerine ödenmesi gerekiyordu.

داخی ونديکلو يرلرندن افلاق طایفهسی وسایر ممالک محروسه رعایاسی قالدیرلق امر اولنمشیدی افلاقلره يرلریمزدن قالقلک دیدوکلرنده اصلا التفات اتمیوب عناد ایلمشلق قالدیرلما لری خصوصنده حکم شریفم واريجق بوخصوصک اصلی ندر طایفه افلاق ونديکلونک يرلرندن قالقامغه باعث ندر عناد ایلدوکلرینک سببی نه ایدوکی حقیقتی ایله معلوم ایدینوب داخی مفصل ومشروح یازوب سده سعادتیه اعلام ایلیهسن شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریر آ فی اوایل شهر جمادی الاخره سنه ست وستین وتسعمائه .
بمقام قسطنطنیه⁵

⁵ Padişah henüz Üsküdar'a geçmediği bir sırada.

Vesika : 53.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 14. Fasc. II, Pezzi 3).

(28 Mart - 7 Nisan 1542 = Evâsüt-ı Zilhicce 948 "28 Mayo 1542").

ÖZET : İstanbul'dan Bosna'ya ve Dubrovnik'e kadar olan yerlerin kadınlarına hitaben, memleketine gitmesine müsaade edilen Venedik Balyosu'na ve adamlarına ilişilmemesi hakkında, yol hükmü niteliğindeki, fermân-ı hümayun.

طغرا

مفاخر القضاة والحكام معادن الفضائل والكلام محروسه استانبولدن دورونیکه وبوسنهیه وارنجیه یول اوزرنده واقع اولان قاضیلر زیدت فضا یلهم توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا عتبه علیامده اولان ونديک ایلیجیسی دارنده فرمان واجب الاذعان قدوة اعیان الملة المسيحية الویزوبادوره¹ حسن اجازتم مقارن اولوب ونديک جانبته ارسال اولنغین بیوردوم که مزبور هر قنغکزک تحت قضا سنه واصل اولورسه یولده ویزده منازل ومراحله کندویه وکاتبی اندون² وزاقاریه باربارغو³ وپروماریا بالدی⁴ وجان ماریه قورنر⁵ وانتون ماچقو⁶ وکیل خرجی عالیاچو⁷ واندون و لورنچو دانیل⁸ وقوسته⁹ و آشجیسی صالوادور¹⁰ وزابه سنک¹¹ وفرانجیسقوداونجه¹² وتاجر روصنجه¹³ ولوقه داریه¹⁴ واستفانو ذادره¹⁵ وماتیو دجاره¹⁶ واستویان صوفیه لو¹⁷ وزورزی داونجه¹⁸ واندریه دجاره¹⁹ وزورزی ویستریه²⁰ وفرانجیسقو داریه²¹ ونیقوله تمرده²² ویا قوموکراردی²³ وزانه داونجه²⁴ ومارقودجاره²⁵ وفرانجیسقو برشه²⁶ وبروطودافاتره²⁷ وماتیو قورجوره²⁸ نام یکرمی طقوز نفر ادملر نه و بندکلری بارکرلر نه و مشارالیه

¹ Luigi Badoero.

^{2, 3} Andon ve Zacharia Barbarigo.

⁴ Promaria Baldi.

⁵ Juan Maria Corner.

⁶ Antonio Matsco.

⁷ Aliagio.

⁸ Antonio ve Lorenzo Daniel.

⁹ Costa.

¹⁰ Salvador.

¹¹ Sabesnic.

¹² Francesco da Vince.

¹³ Prosnice.

¹⁴ Luca Dario.

¹⁵ Stefano Zadra.

¹⁶ Mateo Deggare.

¹⁷ Stojan Sofyalu.

¹⁸ Giorgio da Vince.

¹⁹ Andrea Deggare.

²⁰ Giorgio Vistria.

²¹ Francesco Dario.

²² Nicola Temerdo.

²³ Giacomo Gerardi.

²⁴ Zana da Vince.

²⁵ Marco Deggare.

²⁶ Francesco Barsca.

²⁷ Proto da Fatre.

²⁸ Mateo Corcora.

ایلچی یه سده^۱ سعادت پناهمدن ویریلن بررأس آتته کسنه یه دخل و تعرض اندرمیه سز واقچه لریله یم و یمک تدارک ایدیویرمکده و قوناق بولیویرمکده کرکی کبی معاونت ایلیه سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قله سز تحریر آ فی اواسط ذی الحججه سنه ثمان واربعین و تسعائه بمقام قسطنطنیه

Vesika : 54.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta I., Fasc. 48, Pezzi 4).
(*Ocak 1539 = Ramazan 945*).

ÖZET : Akdeniz yahılarındaki sancakbeylerine, Venedik'den gelmekte olan elçiye hiç bir kimse tarafından müdahale ve tecavüzde bulunmaması hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

مفاخر الامراء الكرام مراجع الكبراء الفخام والاحترام المختصون بمزيد عنایت الملك العلام آق دكيز ياليلارنده واقع اولان سنجا قبكلى دام عزهم توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه حاليا ونديك دورثى عتبه^۱ عليامه آدم كوندروب الجى كوندرومك بانبده استجازه ايلمكين بيوردوم كه آنوك كبی مشاراليه طرفندن سده^۲ سعادتجه الجى كلملو اولدقده هر قنغكزك تحت حكومتنده اولان اسكله يه چيقارسه سيزوك جانبكز دن و آدمركز دن وسوباشيلردن وسپاهيلردن وغيريدن برفردى دخل و تعرض اندرميويوب و چقدقده اكلندرميويوب يرار آدملر قوشوب سده^۳ سعادت بخشمه ارسال ايليه سن شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحریر آ فی اوایل رمضان المبارك سنه خمس واربعین و تسعائه . بمقام ادرنه

Vesika : 55.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 4, Pezzi 3) serie I.
(*10-20 Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940 "10 Settember 1533"*).

ÖZET : Hersek sancakbeyi ve Nova kadısına, Venedik kadırgalarının o taraflarda paraları ile yiyecek almak istediklerinde kendilerine, ahitnâmeğe aykırı olarak, mumanaat edilmemesi ve ettirilmemesi hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام هر سك سنجاغى بكى^۱ دام عزه و مفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا نوه^۲ قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع

¹ Ahmed Bey birader-i Mustafa Bey?

² Castelnuovo.

همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که حالیا وندیک ایلچیسی³ درکاه معلومه عرض ایلدی که وندیک قادرغله‌ری وکمیلری اول جانبیره واروب عهدنامه موجبنجه کندو اقبجه‌لریله ازیق وسایر مهاتلری صاتون المق استدلکرنده بعض کمنه‌لر مانع اولورلریمش امدی بیوردوم که حکم شریفم وصول بولیجاق کوره‌سز شوپله که مزبور وندیک کمیلری عهدنامه موجبنجه صداقت واستقامتله اول جانبیره واروب داخی اقبجه‌لری ایله ازیق المق استدلکرنده عهدنامه‌یه مخالف دخل وتعرض اتمک استیانلری منع ودفع ایدوب عهدنامه‌یه مخالف دخل وتعرض ایدوب انجندرمیه‌سز تمرد ایدنلری سکدوب عناد ایدنلری عرض ایده‌سز شوپله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواخر صفر سنه اربعین وتسعائه . بمقام قسطنطنیه

³ Francesco Barbaro (?).

Vesika : 56.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 5, Pezzi 2) serie II.
(Eylül 1533 = Safer 940).

ÖZET : İskenderiye sancakbeyi ve kadısına, Podgoriçe pazarına giderken yolda katledip eşyasını gaspedenleri Karacadağ voyvodası vasıtasıyla ele geçirerek meseleyi halletmeleri ve kaatil oldukları sabit olanları cezalandırmaları hakkında fermân-ı hümâyün.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام والاحترام اسكندريه سنجاغی بكي¹ دام عزه ومفخرالقضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسكندريه قاضيسی زيد فضله توقيع رفيع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که وندیک ایلچیسی درکاه معلومه عرض ایلدی که وندیکلو فرانچشقوس میلان² نام تاجر پودغوربیجه³ بازارنه کیدرکن نفوس⁴ نام قریه‌دن رادیویورکی⁵ سمولنک⁶ نام کمنه‌لر نیجه یولداشاری ایله کلوب ذکر اولنان بازارکانک یولن باصوب قتل ایدوب جمیع مال ورزقن الوب صکره مزبور رادیویورکی‌ی قره‌جه طاغ و یوده‌سی⁷ دوتوب حبس اولندقدن صکره کبرو صالحیورمش امدی بیوردوم که حکم شریفم وصول بولیجاق مزبور و یوده‌ی کتوردوب اول حبسدن قویویورکی کمنه‌ی بولدروب بحسب

¹ Scutari (İşkodra, Arnavudluk İskenderiyesi) Bali Bey.

² Fransesos Milan.

³ Podgorica.

⁴ Nufus (?).

⁵ Radico Yorgi.

⁶ Smolenk.

⁷ Bir tahrir kaydında (Topk. Ar. D. 10057) Liva-i Karadağ olarak ve İskender Bey veled-i Çerni چرنی tasarrufunda görünmektedir.

الشرع تفتيش وتفحص ايليوب كوره سز اول كمسنه نك قاتل ايدوكى شرعله ثابت اولدقدنصكره الدوغى اسبابى ورزقى ظهوره كتوردوب حكم شريفمله واران آدملر نه تسليم ايدوب داخى قاتل ايدوكى شرعله ثابت اولدقدن صكره مقتضاي شرع وقانون اوزره حقندن كلاسز محتاج عرض قضيه اولورسه يازوب عرض ايدسز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواخر صفر سنه اربعين وتسعمائه .
بمقام قسطنطنيه

Vesika : 57.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 11, No: 2)
(Ocak 1537 = Şaban 943).

ÖZET : İlbasan sancakbeyine, harami levend kayıklarının Venedik'e ait yerleri vurup aldıkları esirleri Draç'da sattıkları haber alınmakla, ahitnâmeğe aykırı harekette bulunulmasına engel olması, mütecavizleri cezalandırması hakkında, fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام ايلبسان سنجاغى بكى¹ دام عزه حاليا سده² سعادتده اولان ونديك ايلچيسى³ شويله عرض ايلدى كه بوندن اقدم حرامى لوند قايقلىرى ونديكه متعلق يرلرى اوروب غارت ايدوب نيجه ادملرين اسير ايدوب كتوروب دراج قضاسنده³ صاتون وذكرا اولنان اسيرلردن بر بلوك باشنى بر كمسيه صاتوب صكره قازوغه اوروب تعدى ايلمشلر امدى ونديكه متعلق يرلره عهدنامه به مخالف دخل اولمق وادملرين اسير ايلمك جايز دكل در بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعله ادملرى واردوقده تفتيش ايدوب كوره سز قضيه عرض اولندوغى كېي ايسه منع و دفع ايدوب من بعد حرامى لوند قايقلىرنده ونديكه متعلق يرلره اصلا و قطعاً دخل وتعرض اتدرميه سز واول جانبه كتورتميوب منع و دفع ايليه سز منعله ممنوع اوليوب دخل وتعرض ايلمك استيانلرى داخى سكيده سن زياده عناد ايدرلر ايسه يازوب عرض ايدسز كه حقلرندن كلنه شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اوائل شهر شعبان سنه ثلث وتسعمائه .

بمقام ادرنه

¹ İlbasan livası bu sırada Hasan Bey veled-i Evrenos uhdesinde idi

² Tommaso Mocenigo.

³ Draç (Durazzo).

Vesika: 58.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 18, Pezzi 3).

(5-15 Haziran 1541 = evâsıt-ı Safer 948 "1541 5-15 giogno"¹).

ÖZET : Eğriboz, İzdin, Livadiya . . . kadılarına, bazı Venedik beylerinin hububat satın almak istedikleri öğrenilmekle, paraları ile 2500 mud hububat almalarına müsaade olunduğu, kazalarında arzuları ile ve râyiç fiatla satmak isteyenler olursa buna delâlet etmeleri, fakat, bu miktardan fazla satılmaması v. s. hakkında fermân-ı hümâyun.

طغرا

مفاخر القضاة والحكام معادن الفضائل والكلام اغريبوز² وازدين³ ولواديه⁴ وصالنه⁵ واستفه⁶ قاضيلىرى زيدت فضايلهم توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا ونديك ايلچيسى⁷ دركاه معلامه كلوب ونديك بكلىرى ايچون اقعهلريله ممالك محروسمن برمقدار ترکه ويرلك بابنده استدعاى عنایت ايليوب حکم شريف طلب ايلدى امدى روم ايلندن اقعهلريله استانبول مديله⁸ اكي بيك بشيوز مد ترکه ويرلمه سن امر ايدوب بيوردوم كه حکم شريف واجب الاتباعمله آدميسى واريچاق تحت قضاكزده اختيارلريله صانتلجق ترکهلى اولانلردن نرخ روزى⁹ اوزره اقعهلريله استانبول مديله اول مقدار ترکه صانتون الالرواران كملرنى عوق وتاخير اندرميه سز اما بوبابده مقيد اولوب امرمه مخالف زياده ترکه ويرلمكدن حنر ايدسز وهم رعايادن نه الورلر ايسه دفتر ايدوب سده سعادتتمه عرض ايليه سز كه امرم اوزره اولمقدار ترکه ويرولدوكى معلوم اولاه شويله كه بكلىر آدمى وغيرى امرمه مخالف ال آلتندن آخرك ترکه لرن صانتدقلىرى استماع اولنه كركى كچي حقلرندن كلنور اكا كوره اهتمام ايدوب امر شريفمه مخالف ايش اولمقدن احتياط احتراز ايليه سز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواسط صفر المظفر سنه ثمان واربعين وتسعائه .

بمقام قسطنطينيه

¹ Vesikaya sonradan konulan tarih, hicri tarihi tutmaktadır.

² Egripos (Negrepon, Eube).

³ İzdin (zeitoun).

⁴ Livadia.

⁵ Salone (Amphissa).

⁶ Spitia

⁷ Luigi Badoero.

⁸ İstanbul muddu 20 kile idi ki, her kile takriben 25 kilodur.

⁹ O günkü narh.

Vesika : 59.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 1, Fasc. 18, Pezzi 4).

(10-20 Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940 "10 Settembre 1533")¹.

ÖZET : Hersek sancakbeyi ve Nova kadısına, o taraflarda bâzı hisar erenleri ile kul oğullarının denizde yakaladıkları Venedikli tüccarların gemilerini ve mallarını garet ettikleri duyulduğu ve ahitnâmeye aykırı bu gibi kötü hareketlerin önlenmesi ve mütecavizlerin cezalandırılması hakkında fermân-ı hümâyun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام هر سك سنجاغى بكي² دام
عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا نوه قاضيسى زيد فضله توقيع
رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك ايلجيسى عرض ايلدى كه اول
جانبلرده واقع اولان حصار ارنلرى وقول اوغللرى وسائر خلق صندال طونادوب دكيزه
يوربوب داخى ونديك كميلرين ورنجبرلرين آلوب رزقلرين آلوب رزقلرين واسبابلرين
غارت ايدوب شناعت وفساد ايدوب ولوند كميلرته ازيق ويروب وليمانلرده لوند كميلرين
صاقلوب معاونت ايدرلرشمش مع هذا لوند كميسته كميسته ازيق ويرميوب وحصارلرته وكويلرته
وليمانلرته قوميله وصاقلميهلر بالجملة حرامى قايقلرته معاونت ايلميله رديو عهدنامه شريفه ده
مقيد ومسطور ايكن كيرو معاونت ايدرلرشمش امدى بيوردوم كه حكم شريفم وصول بوليچق
تفتيش ايلوب كوره سز في الواقع مزبور حصار ارنلرى وقول اوغللرى وسائر خلق صندال
طونادوب دكيزه يوربوب كميلر آلوب تعدى ايدنلر هر كيملر ايسه معلوم ايدنوب داخى انوك
كبي شناعت وفساد ايدوب عهدنامه يه مخالف ايش ايدنلرى محكم تأديب ايليه سز ولوند قايقلرته
ازيق ويروب معاونت ايدنلر وك داخى حقارندن كلاسز من بعد عهدنامه يه مخالف ايش ايدر ميه سز
تمرد وعناد ايدنلرى عرض ايديه سز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً في اواخر
صفر سنه اربعين وتسعايه .
بمقام قسطنطينيه

¹ 10 Eylül, evahir-i saferin ilk gününe rastlamaktadır.

² Ahmed Bey.

Vesika : 60.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 13, Pezzi 3).
(Ocak 1537¹ = Şaban 943).

ÖZET : İskenderiye sancakbeyi Ulama Beye, kendisine bağlı bir voyvodanın Venediklilere pusu kurup esir aldığı öğrenilmekle ahitnâmeyle aykırı harekette bulunulmaması, alınan esirlerin iade ettirilmesi, mütecâsirlerin adlarının İstanbul'a bildirilmesi hakkında fermân-ı hümâyun.

طغرا

قدوة الامراء العظام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عواطف الملك
العلام اسكندريه سنجاغی² بکی اولان بك³ دام علوه توقيع رفيع همایون واصل اوليجاق
معلوم اولاکه حالیا سده⁴ سعادتتمده اولان وندیک ایلچیسى⁴ شویله عرض ایلدی که لواء
مزبورده اولان سکا متعلق ویوهدهلردن برویوده⁵ اوتوز قرق نفراتلو وایکی یوز مقداری یایالر
ایله پسوقویوب⁶ داخلی وندیکه متعلق اولان حصارلردن آدم چقدقده باصوب نیجهسن
قتل و نیجهسن مجروح ایدوب و بعضی داخلی اسیر ایلوب کویلرین غارت و خسارت ایدوب
دخل و تعدی ایلشار ایلدی وندیکه متعلق یرلره و آدملرنه عهدنامه⁶ همایونمه مخالف دخل
و تعرض اولتاق جایز دکلدن بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباعم ایله آدملری واردوقده
ذکر اولنان ویوده کتوردوب بو خصوص اوکات وجهله تفتیش و تتبع قلوب کوره سز قضیه
عرض اولندوغی کبی ایسه من بعد ویوده لروکله کرکی کبی تنبیه و تأکید ایلیه سنکه وندیکه
متعلق اولان یرلره و آدملرنه دخل و تعرض اتمیوب و عهدنامه⁶ شریفمه مخالف کسنه داخلی
دخل و تعرض اترمیولر و سنداخی کسنه⁶ دخل اترمیوسن و امر شریفمه مخالف النان اسیرلرین
داخی هرکیمده ایسه بولدوروب عهدنامه⁶ همایونم مقتضاسنجه کیر و مذکورلره و برهسن
اول شناعت ایدنار کیملر ایسه بلدروب درکاه معلومه عرض ایلیهسن و بعد النظر بو حکمی
الارنده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز و تحریر آ فی اوایل شهر شعبان سنه ثلث و اربعین
و تسعمائه .
بمقام ادرنه

¹ Vesikanın üzerine yazılan tarih 1536'dır.

^{2,3} İran'dan kaçıp Osmanlı hükümetine iltica eden Ulama Bey (Paşa).

⁴ Tomasso Mocenigo.

⁵ Bir bölgenin (kazâ, nâhiye) idare âmiri.

⁶ Pusu kurup.

Vesika : 61.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta I, Fasc. 24, Pezzi 5) Serie 13.
(23 Temmuz-2 Ağustos 1534 = evâsıt-ı Muharrem 941 "23 Julio 1534"¹)

ÖZET : Cezâyir Beylerbeyi Hayreddin (Barbaros) Paşa'ya, Kulaksız Reis ile Yahud Sinan adlı levendin Modon, Selânik ve Korfo taraflarında, Venedik gemilerini tutupad amlarını katlettikleri, paralarını aldıkları bildirilmekle, ahidnâmeğe aykırı tecavüzlere mani olunması v. s. hakkında hükm-i hümayun.

2

امیر الامراء الكرام كبير الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام صاحب العز والاحتشام المختص
بمزید عنایت الملك العلام جزایر بکلر بکیسی خیرالدين دام اقباله توقيع رفیع همایون واصل
اولیجاق معلوم اولاکه حالیا ونديک بکلری درکاه معلامه مکتوب کوندروب متون قلعه سنده³
قولاقسوز ديمکله معروف رئيس⁴ بعض ترکه کيلارمی آلوب و آدملرين أسیر ايدوب وسلانیکدن
ترکه یوکتوب ونديکه کيدرکن بر کوه مزی⁵ دوتوب رئيسنه. و یاز یجسنه و اوج نفر بازرکانلر نه
اشکنجه ايدوب صندوقله فلوریلرین الدقدنصکره کندولرن بوغدروب دکره اندروب
ویهود سنان ديمکله معروف لوند⁶ داخی کورفوز⁷ جزیره سنده بعض یرلرمز اوروب وترکه
کيلرمز الوب انواع ضرر وزیان ایلدی دیو عرض ایلمشار امدی اول جوانبک احوالن کورمک
سکا امرم اولمشدر و ونديک بکلریله اولان عهد همایونم کماکان مقرر اولوب انلرک ولایتنه
عهد شریفه مخالف دخل اولنغه امرم یوقدر بیوردم که حکم شریف واجب الاتباعم واریجاق
بو خصوصاری حق اوزره تفتیش ایلوب کوره سز شویله که مزبور قولاقسوز رئيس عرض
اندوکلی کپی ونديکلونک ترکه لری کيلارنی و فلوریلرنی آلدوغی محقق ایسه هر نه لرن آلمش
ایسه کرو آلویروب امر شریفه مخالف کسنیه ایش اندرمیه سز واکر بوفسادی ایدنلر درکاه
معلامده وظیفه یاپانلردن ایسه محکم حقندن کلوب ولوند طایفه سنندن داخی ونديک ولایتنه
وکيلارنه و آدملرینه کسنیه دخل و تعرض اندرمیوب امر شریفه مخالف تعدی ایدنلر وک داخی
حقلرندن کلاسز که سایلر نه موجب عبرت و نصیحت واقع اولا شویله بلا سز علامت شریفه
اعتماد قلاسز تحریر آ فی اواسط شهر محرم سنه احدی واربعمین و تسعمائه .

بیورت خوی⁸

¹ Evâsıt-ı Muharrem 941'in ilk günü, filhakika, 23 Temmuzdur.

² Tuğra yoktur, bu hükmün tuğrasız suretinin Venedik'e gönderildiği anlaşılmaktadır.

³ Modon kalesi.

⁴ Kulaksız Reis'in donanmaya mensup olup olmadığı soruluyor.

⁵ Venedik'de kullanılan, ve kadırgalardan iki katlı olup altı mavuna ve üstü kalyon şeklinde bulunan gemiye Göğe denirdi.

⁶ Levend, burada korsan, harâmî anlamındadır.

⁷ Korfo adası.

⁸ Azerbaycan'da Hoy şehri.

Vesika: 62.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 10, Pezzi 3).
(Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : Hersek sancakbeyi ve Nova kadısına, Venedikli bir tüccara ait bir geminin karaya oturduğu sırada hamulesi olan zeytin yağlarının yağma edildiği haber alınmakla, bu malları yağma edenleri buldurup geri sahiplerine verdirilmesi ve cezalandırılmaları hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام هرسك سنجاغى بكى¹ دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا نوه قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا ونديك بكارى جانبندن سده² سعادتته كلان ايلچى² بونندن اول ونديكه متعلق رنجبر كيملرندن زيت ياغى ايله تحميل اولنش بركى اول جانبنده قرايه آتوب واقع اولان زيت ياغى يغما اولندقدنه كيرو صاحبلىرله اليويرملك ايچون سابقا حكم شريفم ويرلمش ايكن بعض ويريلوب حاليا بعض ويرلمدوكن عرض ايلدى ايله اولسه بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعمله آدملرى واردوقده ذكر اولنان زيت ياغن يغما ايدنلر كيملر ايسه كتوردوب داخى تفتيش ايدوب كورهسز ذكر اولنان زيت ياغن هر كيم يغما اتمش ايسه كه ظاهر وثابت اولان تعلق ايدرميويوب بعد الثبوت حكم ايدوب اليويرهسز عهد نامه همايونمه مخالف ايش ايدرميهسز ترمرد ايدنلرى سكيديوب زياده عناد ايدنلرى يازوب عرض ايدمهسز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اوخر شهر جمادى الاخر سنه ثلث واربعين وتسعائه .
بمقام ادرنه

¹ Ahmed Bey.

² Tommaso Mocenigo.

Vesika: 63.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 4, Pezzi 3).
(Eylül 1533 = Safer 940).

ÖZET : İlbasan sancakbeyi ve Draç kadısına, o taraflara gelip paraları ile hububat satın almak isteyen Venedik kadırgalarına mâni olunduğu haber alınmakla, bu gibi yolsuzluklara meydan verilmemesi v. s. hakkında ferman-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام ايلبسان سنجاغى بكى دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا دراج قاضيسى زيد فضله توقيع

رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا وندیک ایلچیسی درکاه معلامه عرض ایلدی که وندیک قادرغهرلی وکمیلری اول جانبیره واروب عهد نامه موجبنه کندواقچه لر یله ازیق وسایر مهاتلرین صاتون المق استدکلرنده بعض کمنه لر مانع اولورلریمش امدی بیوردوم که حکم شریفم وصول بولیجاق کوره سز شویله که مزبور وندیک کمیلری عهد نامه موجبنه صداقت واستقامت ایله اول جانبیره واروب داخی اقبه لر ی ایله ازیق المق ایستدکلرنده عهد نامه یه مخالف دخل وتعرض اتمک استرلر ایسه منع ایدوب عهد نامه یه مخالف کمنه نی دخل وتعرض ادرمیه سز تمرد ایدنلری سکیدوب عناد ایدنلری عرض ایده سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریر آ فی اواخر صفر المظفر سنه اربعین وتسعمائه . بمقام قسطنطنیه

Vesika : 64.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 23, Pezzi 4).
(5 Ocak 1546 = 2 Zilkade 952 "4 Gionio 1546").

ÖZET : Arabistan cânibi defterdarına, Venedik elçisinin Trablus (Şam)¹-da 500 flori ile kilye satın almak istediği, kendisine eminlerden, âmilden kimsenin mâni olmaması hakkında, hükm-i hümâyun.

طغرا

عربستان جانبی دفتردارنه حکم

قدوة ارباب الاقبال عمدة اصحاب الاجلال جامع وجوه الاحوال عامر الخزان بالحسن الاحمال المختص المزید عنایة الملك المتعال خزانة عامر همك عربستان جانبی دفتردار ی¹ دام علوه توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا درکاه معلامده اولان وندیک ایلچیسی اسعابودیا بولی² باب سعادت مآمه کلوب محروسه³ طره بلوسده³ بشیوز فلور یلق قلیه⁴ صاتون المق وامنادن⁵ وعمالدن⁶ وغیردن کمنه مانع اولمیوب ونسنه طلب اولنما مق بابنده استدعا ی عنایت رجا ایلدوکی اجلدن بیش ییله دکین اقبه لر یله ییلده بشیوز فلور یلق قلیه صاتون المغه اجازت ویرلدی امدی بیوردوم که حکم شریفمله ادمی وارد قده طره بلوس جانبنه قلیه کتورن کمنه لردن امر شریفم اوزره بیش ییله دکین هر ییل بشیوز فلورین قلیه صاتون الدره سز و ذکر اولان قلیه اسکله ده کمیه تحمیل اولند قده قانون اوزره میریه الناجق رسمن ادا اتد کدنصرکه

¹ Arabistan cânibi defterdarı.

² Stefano Diapolo.

³ Trablus Şam.

⁴ Kıye, hâk-i kıye, sabun imaline yarayan kil nev'inden bir toprak.

^{5, 6} Eminler, âmiller.

بوابده حکم شریفمله واران آدمنه و صاتون الدوغی قلیهیه امنایی و عمالی و غیریی نی بی وجه دخل
اتدرمیہسز و انجندرمیہسز و بعد النظر بو حکم شریفمی آدمی الذہ ابقا ایدہسز شویلہ بلاسز علامت
شریفہ اعتماد قلاسز تحریراً الیوم الثانی شہر ذی القعدہ سنہ اثنی و خمسین و تسعمائہ .
بمقام قسطنطنیہ

Vesika : 65.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 16, Pezzi 5).
(30 Ocak 1545 = 17 Zilkade 951 "14 Gionio 1545"¹).

ÖZET : Şam, Trablusşam ve Beyrut kadılarına, Trablus iskelesinden ihraç
olunan baharattan ve giren çıkan mallardan yüzde beş gümrük
resmi alınması âdet olmuş iken bunu iltizam eden İbrahim'in bid'at
sayılabilecek fazla para aldığı v. s. hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

اقضى قضاة المسلمين اولى ولاة الموحدين معدن الفضل واليقين حجة الخلق على الخلق اجمعين
وارث علوم الانبياء والمرسلين المخصوص بمزيد عنايت الملك المعين مولانا الحكام بمحروسه²
شام زيدت فضائله ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام طره بلوس و بيروت قاضيبارى
زيدت فضلها توقيع رفيع همايون واصل اوليچاق معلوم اولاكه بوندن اقدم طره بلوس
اسكلهسنده بهاردن و آمد و رفت اولان متاعدن كلياً يوزده بش آقچه كمرک النوب بووجه
اوزره ابراهيم نام كمنه طره بلوس اسكلهسنى و اكا تابع اولان اقلامى التزام ايتمش ايدى²
ايله اولسه اول تاريخده طره بلوس اسكلهسنه چقان و نديك افرنجي تاجرلرنوك ذمتلرنده
عشردن و كروكدن عامل مزبور تحويلندن يتمش بيك يوز اللى طقوز سكه التون قلوب سابقا
شام بايلوس اولان آنتونه مارسليو³ كفيل اولوب اولوجهله سجلات اولنمش ايمش حاليا و نديك
بكلى جانبنندن استانه سعادتمه كلن ايلچى استفانوسلو⁴ ذكر اولان التونى قانون قديم اوزره
اوليوب مذکور عاملك احداث ايتدوكى بدعتلى اولمشدر ديو عرض ايدوب بدعتله اولان
التون دفع اولنماق بابنده عتبه عالم پناهمدن استدعى عنايت طلب ايلمكين ايام سلطنت همايونمده
كمنيه ظلم و تعدى اولندوغنه رضای شريفم اوليوب قانون قديم اوزره لازم كلن التوندن
ثلث و اربعين و تسعمائہ محرمى غرهسندن⁵ افرنجيه تاجرلرنوك طره بلوس اسكلهسى كروكى

¹ Bir gün evvelki tarih kayıtlıdır.

² Trablus iskelesine tabi diğer hazine gelirleri mütezzimi.

³ Antonio Marselio.

⁴ Stefano Diapolo

⁵ 20-IV-1536.

محصولندن بر موجب قانون قدیم بیک اوجیوز الی درت سکه و سنه اثنی و اربعین و تسعمائه رجبیک اون بشندن⁶ بیروت اسکلهسی و شام کمروکی محصولندن و بلیس⁷ بهاسندن مزبور بایلوس اوزرنده باقی قلان طقوز یوز طقسان بش سکه التون کی جمله ایکی بیک اوجیوز قرق طقوز سکه اولور سنه احدی و خمسین و تسعمائه رجبیک اکنجی کوننده⁸ مزبور آلتون النندن خزانه عامرہ یه تسلیم اولندن باقی قلان مزبور ابراهیمک احداث ایتدوکی بدعتلی اولمغین رفع اولنوب اول وجهله و ندیک بکلرنه حکم همایونم کوندرلدی ایله اولسه مزبور بایلوس اول جانبلرده تجار وکیللری اولان قامیلو میکلس⁹ و مارکو دوستپان¹⁰ و لویز قوسته¹¹ و زوزو قودین¹² و لویز قلازه توتی¹³ نام ذمیلری و سایر و ندیک تاجرلرن بو خصوص ایچون اماندن کسنه انجتممک باینده حکم همایونم طلب ایلدوکی اجلدن بیوردم که حکم شریفم واردوقده عامل مذکور ابراهیمک بدعتلی اولوب حالیا امر همایونم ایله رفع اولان التون خصوص ایچون ذکر اولان و کلان و سایر تجار افرنجی دن من بعد خلاف امر امانیه و غیره و نسنه طلب ایتدرمیوب و انجیتدرمیوسز و بعد النظر حکم شریفمی اللرنده ابقا ایده سز شیله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسر تحریراً فی الیوم السابع عشر ذی القعدة سنه احدی و خمسین و تسعمائه .

بمقام ادرنه

⁶ 9-I-1535

⁷ Belis, sabun imaline yarayan bir nevi kül.

⁸ 19-IX-1544.

⁹ Camilo Mikles.

¹⁰ Marco da Stepan.

¹¹ Aloiso Costa.

¹² Zorzo Codin.

¹³ Aloiso Claretuti.

Vesika: 66.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 47, Pezzi 3).

(27 Şubat 1551 = 20 Safer 958).

ÖZET : Zakine ve Kıbrıs cizyesine mahsuben 1500 sikke florinin mirliva İbrahim Bey kethüdası Ferhad'a teslim edildiğine dair Nova kadısı Ahmed b. Emirze'nin tescil ve senedi.

¹ مهر

« ما هو المحرر في هذا الصحيفة الشريفه مقرر عندي وانا افقر الوری احمد بن امرزا المولتی بقضاء نوه عنی عنهما » سبب تحریر کتاب شرعی و موجب تسطیر خطاب مرعی اولدر که و ندیک

¹ Mühür: (احمد بن امیرزا).

توابعندن زاکنه وقبروس جزیره سندن بیک بشیوز سکه فلوری قتور² امین جان بستداد³ یندن حالیا میرلوا⁴ ابراهیم بک حضرتدرینک کتخداری فرهاد کتخدا یدنه حکم شریف موجبجه بیقصور مهور بریز کیسه ایله تسلیم اولوب وامین مسفور طلب ایله ما وقعہ امالی وتسوید اولندی فی الیوم العشرین من شهر صفر المظفر سنه ثمانه وخسین وتسعمائه

شهود الحال

بایزید اغا ومحمد بک الامین ومراد کتخدا یحیی خلیفه الخطیب وچاوش احمد ورجب اوده باشی مصطفی بن اسکندر وحسن بن علی ومحمد خواجه ومحمد الطیبونی ورستم بن علی یوسف نصوح صالح بن عزیز پیری بن یونس سفر بن احمد علی بن عبدالله حسین آتمجه وحسین ترجمان وغیرهم من الحاضریین ذکر اولان فلوری ایله کاغدلار بیله تسلیم الوب ارکان سعادتده وندیك بالیوسنه تا کیم فرمان شریف موجبجه تسلیم اولونه پروودوره عتیق⁵ که اسم والریه موسته⁶ نک وکیلی وهم

² Cattaro, Cotor.

³ Juan Battista.

⁴ Hersek Sancakbeyi.

⁵ Sabık Provedore.

⁶ Valerio da Mosto.

Vesika : 67.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 12, Pezzi 4).

(3 Temmuz 1545 = 22 Rebi II. 952).

ÖZET : Nova kadısı Yusuf b. Ahmed'in, Cattaro provedor'u tarafından İstanbul'a gönderilmek üzere teslim ettiği para ve eşya hakkında verdiği hucdet.

پنجه ومهر¹

باعث تحریر کتاب و موجب تسطیر خطاب اولدر که حالیا سده سعادتدن حکم شریف عالیشان وارد اولوب مضمون همایوننده فرمان اولنان بوکه وندیك بکاری ایلچیسینی جانبندن سده سعادتده عرض اولندیکه خزانہ عامریه تسلیم اولنجاق بعض فلوری واسباب قتور قلعہ سنده اولوب ذکر اولنان فلوری واسباب تسلیم اولندقدہ یرار آدملا ایله سده سعادتده ارسال اولنوب مذکور ایلچی یه تسلیم اولنوب آنلر داخی خزانہ عامریه تسلیم ایلیه لر حالیا

¹ Mühür : (یوسف بن احمد) Pençe : (الوائق یا الملك الصمت الفقیر یوسف بن احمد نوه)

قتور قلعهسى پره وه دورى² اولان لوزرنير³ نام ونديك بكي نوه قلعهسى قربنده صاونه⁴ نام محله اكي صندوقه ايچنده يكرى درت قطعه خرده بز كيسه لرده كندو مهرلريله يكرى درت بيك فلورى و بر صندوقه ايچنده يكرى اندازه اسقرلاط چوقه⁵ كندو مهريله تسليم اولندوغنه مذكور پره وه دور تمسك طلب اتمكين اشبو وثيقه كتب اولنوب انه ويرلديكى وقت حاجنده مذكور حال اولا تحريراً في ۲۲ ربيع الاخر سنه اثني وخسين و تسعمائه

بمحضر محمد بك القايد⁶ الاميرى مصطفى سوباشى اغاى يكيچريان عبدى سوباشى بن على حسن يوسف الناظر فرهاد بلوك باشى بن عبد الله محمد اغا بن داود امين اسكله⁷ نوه اوروج اغا عزبان قلعه⁸ نوه قنبر اغا بن حسن محمد بك بن اسكندر بك الجندى وغير هم من الحاضرين حرر بمعرفتى وانا الفقير يوسف بن احمد المبتلى بقضاء نوه

² Askeri kumandan, Provedere.

³ Luigi Reyner.

⁴ Savina.

⁵ Skarlat (Scarlatto) denilen kırmızı çuha.

⁶ Kaaid, sancakbeyi vekili.

Vesika: 68.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 13, Fasc. 50, Pezzi 3).

(5 Mart 1545 = 21 Zilhicce 951).

ÖZET : Anlaşma gereğince ödenecek paradan 25.000, ve Kıbrıs haracından 16.000 altının (hepsi 41.000), Hersek sancakbeyi Hayreddin Bey'in adamı vasıtası ile teslim alındığına dair Venedik Beylerine gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر امراء الملة المسيحية مراجع كبراء الطائفة العيسويه ونديك بكلىرى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولا كه بوندن اقدم عتبه⁹ عليامه ايلچى كوندروب مصالحه ايلدوككز التوندن يكرى بيش بيك عدد التون وقبروز جزيرهسى بكارى خراجندن اون التى بيك عدد التون كه جمله قرق بر بيك عدد التون اولور ذكر اولان قرق بر بيك التونى قدوة الامراء الكرام هرسك سنجاغى بكي خيرالدين زيد عزه ادميسى ايله دركاه معلومه ارسال ايلمش ايدى ذكر اولان قرق بر بيك سكه فلورى مشاراليه بكوك اوغلى محمد الندى طقوز يوز اللى بريلى ذى الحججه سنك اون اكنجى كوننده خزانة¹⁰ عامرمة تسليم اولندى شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً في اليوم الحادى والعشرين شهر ذى الحججه سنه احدى وخسين و تسعمائه .

بمقام ادرنه

Vesika : 69.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 10, Fasc. 7, Pezzi 2).
(27 Mayıs 1551 = 21 Cumad I. 958).

ÖZET : Zakynthos adasının bir senelik haracı olan 500 sikke efrencinin Venedik Baylosu eliyle teslim edildiğine dair Venedik Beylerine nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر امراء الملة المسيحية مراجع كبراء الطائفة العيسوية ونديك بكلمرى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه سنه ست وخمسين وتسعمائه رمضانك سكرنجى كوننده¹ واقع اولان اختورس² اولندن سنه سبع وخمسين وتسعمائه رمضانك اون طقوزنجى كوننده³ واقع اولان اختورس اولنه كلنججه واجب اولان زاكنه جزيره سنك بشيوزسكه افرنجيه كسيم خراجى اشبو سنه ثمان وخمسين وتسعمائه جمادى الاولنك اون برنجى كوننده⁴ ونديك بايلوسى اولان ورناردو نواسر⁵ لندن خزانة عامرمة تسليم اولندى شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اليوم الحادى والعشرين شهر جمادى اولى سنه ثمان وخمسين وتسعمائه بمقام قسطنطنيه

¹ 1 Ekim 1549.

² Oktober = Ekim.

³ 1 Ekim 1550.

⁴ 17 Mayıs 1551.

⁵ Bernardo Navagero.

Vesika : 70.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 13, Fasc. 24, Pezzi 2).
(30 Temmuz 1553 = 18 Şaban 960).

ÖZET : Kıbrıs adasının bir senelik haracı olan 8000 sikke efrencinin Venedik Balyosu vasıtasıyla teslim edildiği hakkında hüküm-i şerif.

طغرا

سبب تحرير توقيع رفيع همايون اولدر كه جزيره قبروس كفره سنك سنه تسع وخمسين وتسعمائه ربيع الاخرينك آلتيسنده¹ واقع اولان ابريلك² يكرمى برنجى كونندن سنه ستين وتسعمائه ربيع الاخرينك اون يديسنده³ اولان ابريلك يكرمى برنه كلنججه واقع اولان قبروس جزيره سى

¹ 4 Mayıs 1549.

² April = Nisan.

³ 2 Nisan 1553.

خراجندن ونديك بکلرندن فرانسيس قو⁴ تحویلندن ونديك بایلوسی ورائی دوسلفوس⁵ لندن اشبو سنه ستین و تسعائیه رجینک اون اوچنچی کوننده⁶ خزانه⁶ عامره مه سکز بیک سکه افرنجیه تسلیم اولماغن اشبو حکم شریفم ویرلدى شویله بلالار علامت شریفه اعتماد قلالر تحریراً فی الیوم الثامن عشر شهر شعبان المعظم سنه ستین و تسعائیه .
بمقام قسطنطنیه

- ⁴ Francesco.
- ⁵ Vrani Duplicius.
- ⁶ 25 Haziran 1553.

Vesika : 71.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 57, Pezzi 3).
(13 Mayıs 1558 = 21 Receb 965 "1557"¹).

ÖZET : Kıbrıs adası haracının bir seneliği olan 400 sikke sultaniye ile 7600 sikke-i efrenkiye mecmuu 8000 sikke florinin Venedik Balyosu eliyle teslim edildiği hakkında hükm-i şerif.

طغرا

سبب تحریر توقیع رفیع همایون اولدر که حالیا قبروس جزیره سی کفره سنک سنه ثلث وستین و تسعائیه جمادی الاخرینک اون برنجی کوننده² واقع اولان ابریلک یکریمی اکسندن سنه اربع وستین و تسعائیه جمادی الاخرینک یکریمی اکیسنده³ واقع اولان ابریلک یکریمی کوننه کلنجه وندیک دورئی لورنجو بریول⁴ تحویلنده واجب اولان خراجلرندن وندیک بایلوسی اولان انتون بارباریقو⁵ لندن خزانه⁶ عامره یه اشبو سنه خمس وستین و تسعائیه جمادی الاخرینک یکریمی طقوزنجی کوننده⁶ درتیوز سکه سلطانیه ویدی بیک التیوز سکه افرنجیه که جمله سکز بیک سکه فلوری تسلیم اولماغن اشبو حکم شریفم ویرلدى شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً الیوم الحادی والعشرین شهر رجب المرجب من شهر سنه خمس وستین و تسعائیه .
بمقام قسطنطنیه

¹ Vesikaya yanlış olarak 1557 kaydedilmiştir.

² 22 Nisan 1556.

³ 22 Nisan 1557.

⁴ Lorenzo Priuli.

⁵ Antonio Barbarigo.

⁶ 18 Nisan 1558.

Vesika : 72.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 71, Pezzi 4).

(30 Temmuz 1563 = 9 Zilhicce 970 "1562"¹).

ÖZET : 1562 ve 1563 senelerine ait Kıbrıs adası haracı olan 16000 sikke florinin muhtelif taksitlerde tamamen teslim alındığına dair hükm-i şerif.

طغرا

سبب تحریر توقيح رفيع همایون اولدر که حالیا جزیره قبروس کفره سنک و نديک بالیوسه دانبال² تحویلندن سنه ثمان وستین وتسعمائه شعباننک بشنده³ واقع اولان ابریلک یکریمی برنجی کونندن سنه تسع وستین وتسعمائه شعباننک اون بشنجی کوننه⁴ کلنجه واجب اولان سکز بیک سککه جزیه لریچون مذکور بالیوسک باسقو⁵ نام ترجمانی لندن خزانه عامره اشبو سنه سبعین وتسعمائه ذی القعدة سنک اون دردیجی کوننده⁶ بش بیک سککه سلطانیه واکى بیک اکیوز التمش سککه افرنجیه که جمله یدی بیک اکیوز التمش اکی سککه وکیرو ماه مزبورک یکریمی یدیسنده یدیوز اوتوز سکز سککه افرنجیه که جمله سکز بیک سککه فلوری وسنه تسع وتسعمائه شعباننک اون بشنده⁷ واقع اولان ابریلک یکریمی برندن سنه سبعین وتسعمائه شعباننک یکریمی التیسنده⁸ واقع اولان ابریلک یکریمی برنجی کوننه کلنجه واجب اولان خراچلرندن دخی خزینه عامرهمه سنه سبعین وتسعمائه ذی القعدة سنک اون بشنجی کوننده⁹ مذکور ترجمان باسقو لندن التی بیک درتیوز اوتوز بش سککه افرنجیه کیرو ماه مزبوره نک یکریمی یدیسنده ۱۵۶۵ سککه افرنجیه که اشبو اکی قلم سکز بیک سککه فلوری اولوب جمعاً اون التی بیک سککه فلوری تسلیم اولماغن اشبو حکم شریفم ویرلدى شویله بلالر علامت شریفه اعتماد قلاار تحریراً فی الیوم الثامن شهر ذی الحججه من شهر سنه سبعین وتسعمائه .

بمقام قسطنطنیه

¹ Vesika üzerinde kaydedilen tarih.

² Danielle Barbarigo.

³ 21 Nisan 1561.

⁴ 20 Nisan 1562.

⁵ Basco.

⁶ 5 Temmuz 1563.

⁷ 20 Nisan 1562.

⁸ 20 Nisan 1563.

⁹ 6 Temmuz 1563.

Vesika : 73.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 13, Pezzi 4).
(30 Aralık 1545 = 25 Şevval 952).

ÖZET : Mısır'daki Memlûk devleti zamanından kalma altı senelik (h. 918 - 923) bakiyye Kıbrıs cizyesi ile bu tarihten h. 952 (1545) yılına kadarki mütebaki Kıbrıs cizyesinin muhtelif tarihlerde teslim alındığına dair muhasebe kaydı.

در ذمت امراء جزیره* قبروس عن بقیه* جزیه* خودشان عن غره* ربیع الاخر سنه ۹۱۸
الی غایه* ربیع اول سنه ۹۲۳ بر موجب دفتر حسن چلبی دفتر دار خزانه* عامره عن ولایت
عرب که عن زمان چراکسه باقی مانده بود

اشریفه سکه

۷۰۷۱ | فی ۵۰

۳۵۳۵۵۰

منها تسلیمات به خزانه عامره بالدفعات

۴۵۳۵۵۰

د
فی ۱۸ شوال سنه* م عن ید مذکورین
مع بهاء حسنه ۱۷۷۵۰۰

حسنه متنوعه

۱۵۲۵ سکه قیمت ۸۵۶۸۵
سلطانیه سکه ناقص سکه افرنجیه سکه
۶۵۹ فی ۵۷ ۷۳۴ فی ۵۵ ۴۳۶ فی ۵۷
۲۴۸۵۲ ۴۰۳۷۰ ۲۰۴۶۳

نقدیه

۹۱۸۱۵

د
فی ۱۶ شوال سنه ۹۵۲ عن ید
استفانویه پولو^۱ ایلچی* وندیک
و الکستندرو قونتارو^۲ بایلوس
۱۷۶۰۰۰

د
فی ۲۵ شوال سنه* م

عن ید مذکورین

۵۰

در ذمت امراء جزیره* قبروس عن بقیه* جزیه* خودشان عن ۲۱ اپریل الواقع فی غره*
ربیع الاول سنه ۹۲۳ الی ۲۱ اپریل الواقع فی ۹ صفر سنه ۹۵۲ بحساب شمسیه

حسنه سکه

۱۶۰۲۲

منها تسلیمات به خزانه* عامره تماماً

¹ Stefano Niepolo.

² Alessandro Contarini.

۲۵ شوال سنه ۹۵۲ عن يد مذکورین
حسنه سکه
۲۲
افرنجیه سکه
۱۱
سلطانیه سکه
۱۱

۸ شوال سنه ۹۵۲ عن يد
استفانو نیه پولو ایلچی و ندیک
والکسندرو قونتارو بایلوس و ندیک
حسنه سکه
۱۶۰۰۰
افرنجیه سکه
۱۵۴۰۰
سلطانیه سکه
۶۰۰

تاریخ مذکورده واقع اولان باقیلری بالتام ادا اولمشدر ذکر اولنان تاریخده اولنان
جزیه لرندن باقیلری قالممشدر تحریراً فی ۲۵ شوال سنه ۹۵۲ . حضر الفقیر

Vesika : 74.

V. D. A. (T. V.) Busta XII¹.

Kıbrıs ve Zakynthos adalarına ait muhtelif seneler taksitlerinin
(8000 + 500) teslimine dair vesikalar.

- I — 942 (1535 — 1536) senesi Kıbrıs ve Zakine için Balyos Alessandro Contarini ve Alessandro ویرونیاری eliyle Edirne'de.
- II — Safer 952-953 (1546) senesi için Kıbrıs cizyesi 8000 sikke-i efrenkiye Balyos Alessandro ویرونیاری eliyle.
- III — Recep 952-953 (1547) senesi Zakine cizyesi 500 efrenci sikke Balyos Alessandro Contarini ve çavuşlardan Mehmed eliyle
- IV — Rebi I. 953-954 (1547) Kıbrıs cizyesi Balyos eliyle 8000 efrenci sikke.
- V — 954-955 (1548) Zakine cizyesi 500 efrenci sikke Cezâyir Beylerbeyi ket-hudası Keyvan ve Balyos Alvisse Zan eliyle.
- VI — Şaban 955-956 (1549) Zakine cizyesi 500 efrenci sikke Balyos Alvisse Zan'ın adamı Marco Anton eliyle.
- VII — Rebi I. 954-955 (1548) Kıbrıs cizyesi 8000 flori sikke Hersek sancakbeyi Sinan Bey adamı ve Balyos eliyle.

¹ 12. Kutudaki bu hükümlerin ayrıca Fasc. ve Pezzi numaraları yoktur. Burada diğer daha bazı icmallar, makbuzlar ve siyakat rakamlı muhasebe tezkereleri vardır.

Vesika : 75.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 13, Fasc. 15, Pezzi 2).

(Ekim 1536 = Cumad I. 943).

ÖZET : Aldığı ferman ve emir gereğince, Kıbrıs ve Zakine adaları cizyelerini tahsil etmek üzere Cattaro'ya giden Nova kalesi dizdarı Mustafa'nın, 17000 sikke-i efrenciyeyi teslim aldığına dair ilgililerin eline verdiği temessük.

وجه تذکره بودر که حالیا میرلواء هرسلک قدوة الامراء الکرام وزبده الکبراء الفخام
ذوالقدر والاحترام پیری بلک حضرتلریله نوه قاضیسنه حکم شریف واجب الامتثال وارد

اولوب مضمون همایوننده شيله فرمان اولنمشکی تویق رفع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه قبروس وزاکنه اداالرینک خزانه عامره به سال بسال عائد اولان خراج حالیا تحت لواکده قتور نام محله چقدوغی عرض اولنماغین سده سعادتیم چاوشلرندن قدوة الامائل ابراهیم زید قدره ارسال ایدوب بیوردیم که حکم شریف واجب الاتباع ایله وصول بولیجاق تأخیر اتمیوب سنکی سنجاق بکی سز خراج اقمجه سین الوب کوندره سز دیو امر اولنماغین امر عالیشان موجبنه بک حضرتلری بوفقیره مکتوب کوندروب کنددی جانبندن بنی وکیل نصب ایدوب نوه قاضیسی ایله وپیری ویوده ایله بوفقیره قلعه قتوره واردقه قتور بکی اولان مارقیون میکل¹ جمع کثیر محضزلرنده ذکر اولان خراج ایچون اون یدی بیک سکه افرنجیه صایوب مهرلیوب بی قصور فقیره ونوه قاضیسنه تسلیم اتدکده تسلیم ایتدوکنه تمسک طلب ایدجک بووثیقه برسبیل تمسک کتب اولنوب وضع ید قلندیکی لیدی الحاجه احتجاج ایدنه لر² تحریراً فی اوایل اول الحمدین من شهر سنه ثلث واربعین وتسعمائه

الفقیه الحقیر مصطفی دزدار بقلعه نوه

المحضرن

قرلن تریقو و نیقولا ولوقیه و نیقولا و ماریان فرانسو
جان وتاد پیرنوین بویک دراغو دونادو لارقیل تودور

¹ Marciano Michele.

² Bu hususta Nova kadısının da bir hucceti vardır.

Vesika : 76.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 1, Fasc. 23, Pezzi 12).
(*Mayıs 1532 = Şevval 938 "1534 8 gionio"*)¹.

ÖZET : Ayas Paşa'nın Venedik balyosundan aldığı mücevherlerden dolayı borcu olan 30.000 akçeyi ödediği hakkında verdiği temessük.

پنجه ومهر (آياس پاشا)

وجه تحریر قلم اولدرکی حالیا بایلوسدن النان اوتوز بیک اقمجه لعل بهاسندن مزبور بایلوسه اوتوز بیک اقمجه دینومز² اولغین قلعه انابولی باغلرندن کی بریلق حاصلی یوز الی فرنکی فلوری حاصل قید اولشدر ذکر اولان یرک سنه ثمان وثلثین وتسعمائه وسنه تسع وثلثین وتسعمائه ییللرنده واقع اولان اوچیوز فرنکی فلوری وقلیورینجو³ نام تاجرده ترکه بهاسندن

¹ Evail-i Şevval 938, Mayıs 1532 ye tekabül ettiği halde vesikaya 8 haziran 1534 kaydedilmiştir.

² Borcumuz.

³ Caliorigo

واقع اولان اون اکی بیک اقبجه* که جمله سی اوتوز بیک اقبجه اولور مذکور اقبجه بایلوسه واقع اولان دینومز ایچون ویرلدی مزبور بایلوس داخی قبول ایلدی و ذکر اولان لعلر بک اوغلی⁴ آدمیس نیقولا کتوردوکی لعلردر و بایلوس دخی مزبور لعلاری جان فرنجسکو⁵ نام تاجردن المش ایتمش حالیا مذکور بایلوس ایله حسابلشوب مذکور لعلر خصوصیچون وجه مزبور اوزره ادا اولندوغنه تمسک طلب ایتمکین اشبو وثیقه برسبیل تمسک تسوید اولنوب مزبوره ویرلدی که وقت حاجتده احتجاج اولنه تحریراً فی اوایل شهر شوال المکرم سنه ثمان وثلثین و تسعمائه .
بمقام ادرنه

⁴ Aloisio Gritti.

⁵ Giovanni Francesco.

Vesika : 77.

V. D. A. (T. V.) Busta XIII. (Busta 13, Fasc. 12, Pezzi 3).

(14 Mayıs 1552 = 20 Cumad I. 959 ve Haziran 1552 = Recep 959)¹.

ÖZET : Vezir Mehmed Paşa tarafından, Venedik tacirlerinden birinin borcunu Halep hazinesine teslim etmesi hususunda, Trablus (Şam) kadısına gönderdiği mektup.

پنجه²

اقضى قضاة المسلمين اولى ولاية الموحدين معدالفضل واليقين مولانا طره بلوس قاضيسى زيد فضله تذکره واریحاق معلوم اولاکه بوندن اول طره بلوس اسکله سنه سنه ثمان وخمین و تسعمائه ده وارد اولان شیوانی محصولن³ ضبط ایدن افتخار الاکارم والافاخم مراد چلبی زيد مجده خزانه حلبه ویردوکی ممضی دفترده وندیک تاجرلردن زمریاسنو⁴ نام افرنج محمد ابن حلوانی و محمد ابن بطوع ومحی الدین سراج الدین نام تاجرلرله بازار ایلدوکی بهار موعود اولماغین عشری باقی قید اولمش بولنوب حالیا باب سعاده خزینه کوندرلک اوزره اولماغین مذکور افرنجدن ذکر اولان بهارک کندویه لازم اولان عشری النوب خزانه حلبه تسلیم ادرلوب الیه نشانلورقه ویرلمکین کرکدر که تذکره واردوقده مزبوره ذکر اولنان بهار تسلیم اولندوغی زمانده النده اولان رقه سنه نظر ایلوب کوره سز ویردوکی اقبجه دن زیاده داخی عشر لازم اولورسه الوب میری ایچون امینه ضبط ادرلوب زیاده عشر لازم اولورسه

¹ Aynı adam tarafından aynı adama aynı meâlde yazılan diğer yazının tarihi Recep 959 (Haziran 1552) dir.

² Pençe (محمد الفقیر)

³ Şivâni, şevânî, Trablus iskelesine gelen gemilerden alınan resim.

⁴ Zemriasino.

اولمقدار افعجه نك بهارك كميسنه تحميل اندروب تكرار عشر طلب اندرميه سن تحريراً في اليوم العشرين شهر جمادى الاول سنه تسع وخمسين وتسعمائه .
 محمد الفقير
 أكر ذكر اولان بهار مزبور افرنجيه مذکور بصدى تحویلنده⁵ تسلیم اولنمیبوب تحویل جدیدده
 تسلیم اولنورسدهده كمیه تحميل اندروب كمسنه⁵ دخل اندرميه سن صح

⁵ Bastı tahvili, hâli hazır sene vergisinden karşılığı, tahvil-i cedidin zıddı.

Vesika : 78.

V. D. A. (T. V.) Busta XIII. (Busta I. Fasc. 8, Pazzi 3).

(30 Ağustos 1519 = 4 Ramazan 925 "23 Ottobre 1519")¹.

ÖZET : Defterdar Ebülfazl Mehmed (İdris Bitlisî oğlu) 'den, Kıbrıs haracı için Venedik'e gönderilen adama, haraç bedeli olarak hâlis altın ve darphane hakkının Halep'de alınmak üzere olduğu hakkında mektup.

مهر²

فخر الامائل والاقران جزيره قبروس خراجی مصلحتی ایچون ونديکه وران خداوندکار
 قولى زيد قدره بعد السلام معلوم اولاکه جزيره مذکورہ خراجی ایچون بوندن اقدم
 قدوة الامراء الکرام حلب سنجاغی³ بکی ایله فخر القضاة حلب قاضيسنه حکم وارد اولوب
 محروسه حلبده اولان افرنج اندريه دن⁴ طلب وتحصيل ايده سين ديو فرمان اولنماغين مذکور
 اندريه دخی قبروس بکاريله سويلشوب خراجلری بدلی خالص التون ووروب و ضربخانه
 حقیق⁵ دخی بله ویرمکه ملتزم اولدقلری اجلدن بوخصوصی حلب سنجاغی بکی ایله قاضیسی در
 دولته عرض ایدوب بیزه حکم شریف کلمش در که کندولرک التزامی اوزره صافی التون ایله
 ضربخانه حقیق حساب ایدوب الاوز⁶ مذکور التونی الآن بیز بونده المق اوزره بوز حالیا سندخی
 انده طلب ایدرمش سز اول اجلدن ونديک بکلرندن قبروس بکلرنه مکتوب کلوب اول
 آلتونی بونده کوندره سز قوله تسلیم اولونه دنلمش امدی ذکر اولان آلتونی بونده احضار
 ایتمشلردر همان ووروب تسلیم ایلمک اوزره اول خصوص ایچون ونديک بکلرنه تکلیف
 ایدوب البته خراجکزی وپروک⁷ وبهاسن اول مصلحت سزه اصمرفتمشدر شيله بلاسز تحریراً
 فی اليوم الرابع من شهر رمضان من شهر سنه خمس وعشرين وتسعمائه .
 الدفتر دار محمد⁷
 بوخصوصده استانه سعادتدن بزه کلان حکمک صورتی اخراج اولنوب بله کوندرلدى

¹ Vesikadaki hicri tarih karşılığı 30 Ağustos olmakla beraber, 23 Ekim kaydedilmiştir. Venedik'de alınış tarihi olarak.

² Mühür : (احقرالورى محمد بن ادریس ابوالفضل)

³ İlk fethedildiği yıllarda Halep sancak statüsünde idi.

⁴ Andrea.

⁵ Darphane hakkı adıyla alınan vergi.

⁶ Alalim.

⁷ Ebulfazl Mehmed o sırada Halep (Arap cânibi) defterdarı idi.

Vesika : 79.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta I. Fasc. 33, Pezzi 4).
(1536 (?) = Kasım-Aralık 1536) ¹.

ÖZET : Ayas Paşa'nın, vesika 22 ve 30 da bahis konusu edilen alacakları ile ilgili vesika.

مهر²

در ذمت برووالارش بن بولو² عن تاجران فرنك اولونيه خاصلرنندن یحیا ویوده
تحویلندن التی بیک کیله بغدادی الوب هر کیله سی یکر می سکزر اقچه یه ویریلوب وهر یوکی
بشر اقچه زیاده ایله قول اولنوب که قیمتی یوز یتمش اوچ بیک اقچه ادر ۱۷۳۰۰۰
اغریبوز خاصلرنندن علی ویوده تحویلندن بیک بشیوز یوک بغدادی اولوب بیک یوکی سکسندر
آقچه یه و بشیوز یوکی یتمش دردر اقچه یه که قیمتی یوز اون یدی بیک اقچه اولور ۱۱۷۰۰۰
یکیشهر خاصلرنندن حسن ویوده تحویلندن اکی بیک درت یوز یوک بغدادی الوب هر یوکی
سکسندر اقچه دن یوز طقسان اکی بیک اقچه اولور و بش بیک اقچه نقد الوب که جمعاً بغدادی
بهاسیله نقد ویریلن اقچه یوز طقسان یدی بیک اقچه اولور ۱۹۷۰۰۰
مزبور برووالارش نام تاجرده اولونیه خاصلرنندن الدوکی ترکه بهاسندن و اغریبوز
خاصلرنندن الدوکی ترکه بهاسندن و یکیشهرده الدوکی ترکه بهاسندن و نقد الدوکی اقچه دن که
جمعاً ذمتنده درت کره یوز بیک داخلی سکسان یدی بیک اقچه بورجی اولو ۴۸۷۰۰۰

¹ Vesika tercümesinde tarih 1536 (?) gösterilmiştir, ancak Ayas Paşa'nın alacakları ile ilgili vesika 22 deki (ve vesika 30) tarih (Kasım/Aralık) olmalıdır.

² Mühür Ayas Paşa mührüdür.

³ Provalaris veled-i Paolo.

Vesika : 80.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta I., Fasc. 52, Pezzi 3).
(21 Kasım 1540 = 21 Recep 947).

ÖZET : 1540 Osmanlı-Venedik anlaşması hükümlerine göre Napoli di Romania (Anaboli) kalesi ile tâbilerini boş olarak Provedere Alessandro Contarini'den teslim aldığına dair Mora Sancakbeyi Kasım (Güzelce) Paşa'nın verdiği sened ve hucdet.

مهر¹

سبب تحریر کتاب قلم و موجب تسطیر خطاب رقم اولدر که اقرار ایدرین بن قاسم پاشا که²
ولایت مورهنک³ بکی این⁴ بکون الدوم و قبض ایلدوم پرودور⁵ و جندرال⁶ دریا اولان

¹ Mühür : (الوائق الدافع قاسم بن عبد النافع)

² Güzelce Kasım Paşa.

³ Vilâyet-i Mora tabiri Rumeli eyâletine bağlı Mora sancağı anlamındadır.

⁴ Beğiyim (Sancakbeğiyim).

⁵, ⁶ Provedor ve General-i derya (Kapudan-ı derya).

الكسندره قونتارينو⁷ دن انابولى⁸ حصارين قلهلرى ايله و درياده اولان قستلى⁹ دخى بوش قوله كوره ويكى قې توليه¹⁰ كوره بارشق اوزره يازدم و كندو اقرارمز ايله نشانلدوق و كندو مهرمز ايله مهرلدوك تحريراً فى اليوم الحادى والعشرين من شهر رجب المرجب سنه ٩٤٧ شهود الحال

شيخى بك عن چاوشان دركاه على بالى بك ميرالاي موره على چلبى عن زعماء لواء موره
صولاق حيدر الجندى خسرو بك ويوده رستم پاشا

⁷ Alessandro Conratini.

⁸ Anaboli (Napoli di Romania).

⁹ Castel (Kastel), kale.

¹⁰ Capitulatio.

Vesika : 81.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta I., Fasc. 53, Pezzi 3).
(23 Kasım 1540 = 23 Receb 947).

ÖZET : 1540 Osmanlı venedik barış anlaşması hükümlerine göre, Mora sancağında subaşı bulunan Yunus Subaşı tarafından Monemvasia (Menefşe) varoşu ve kalesinin Alessandro Contarini'den teslim alındığına dair huccet.

مهر¹

سبب تحرير كتاب قلم و موجب تسطير خطاب رقم اولدرکه اقرار ايدارين² بن که يونس صوباشى³ اين ولايت موره نك بكي اولان قاسم پاشا حضرتلرينك قبلندن و كيل اولوب بكون آلدوم و قبض ايلدوم پرودور و جنه رال دريا اولان الكساندرو قوندارينودان⁴ منفشه⁵ واروشن قلعه سيله بوش قوله كوره ويكى قېتوله⁶ كوره بارشق اوزره اولوب پادشاه ربع مسكون و نديك بکلرى ايله و دين و اسلام اقرارى ايچين بو حجتى يازدم و كندو اقرارمز ايله نشانلدوق و كندو مهرمز ايله مهرلدوق تحريراً فى اليوم الثالث والعشرين من شهر رجب المرجب سنه سبع وعشرين [اربعين] و تسع مائه

شهود الحال على بن سليمان كمال بن حسن حمزه بن على
حسن بن سليمان حسن بن حسين

¹ Mühür : (الوائق يا مالك المنان عبده يونس الفقير)

² İkrar ederim.

³ Mora sancağında görevli ve Kasım Paşa emrinde subaşı.

⁴ Alessandro Contarini.

⁵ Monemvasia (Menekşe, Menefşe).

⁶ Capitulatio, ahitnâme.

Vesika : 82.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (II. 1. 10, No: 55).

ÖZET : Barbaros Hayreddin Paşa'nın Venedik Balyosundan aldığı tazminat için verdiği temessük senedi ve bununla ilgili olarak Galata kadısının hucceti.

I. (10 Şubat 1543 = 5 Zilkade 949) ¹.

وجه تحرير حرف اولدرکه بوندن اول مراد آغا ایله دیار مغربدن کلورکن وندیک کافرلری طوتدیغی ایکی پاره قالیاته ² لریمزده اولان یوزیتمش نفر قوللریمز ایله اون بش نفر مسلمان اولمش اوغلانلری آلوب و نیجه اسباب غارت ایلدوکلری اجلدن تضمین ایچون امرپادشاهی صدور بولدقده بو ذکر اولان اسیرلرک و اوغلانلرک قیمتی ایچون بونده اولان برو تیموجانو ³ نام بایلوکلری 15750 ⁴ سکه فلوری ویرمک عهدہسنه الوب 12000 ⁴ سکه فلورسن تسلیم ایدوب و 27750 سکه فلوری دخی ذکر اولان بایلوک ذیمتندہ باقی اولدوغنه تمسک تحریر اولندی حرر فی 5 ذی القعدہ سنه تسع واربعمین وتسع مائه

الفقیر خیرالدین

مهر « الواثق الملك المعین الفقیر خیرالدین »

II. — (28 Eylül 1542 = 17 Cumad II. 949)

« الأمر بالحقیقه كما زبر فی الوثیقه زبده » افقر الربیه مصطفی بن الحاج محمد القاضی بمدینته غلطه المحمیه عفا عنها العافی « سبب تحریر کتاب و موجب تسطیر خطاب اولدرکی حضرت خیرالدین پاشا یرالله ما یشاء قبودانلردن مراد آغا بن عبدالحی دیار مغربدن کلور ایکن چوقه اطهسی ⁵ نام موضعه وندیک کافرلری آلدوغی اکی قالیته اچنده اولان حمزه بیک بن عبداللهک وکیل شرعیسی اولان حاجی مقصود بیک بن احمد و مصطفی بن محمد نام تاجر و قرمانلی نام تاجر و قلچجی حاجی علی و علی بن احمد الرئیس و مراد بن عبدالله و محمد بن قومنی و حسین تلمسانی و قره علی و نبی بن یوسف و مصطفی نام رئیس و احمد بن یوسف و حضر بن حسن و محمد بن علی و قیده یوسف و محمود بن مصطفی بو مذکورون کسنه لارک ذکر اولان قالیته لردن آلتان نقد آلتونلرین واقجه لرین و سایر اسبابلرین الدوقلری قضیه مذکور حاجی مقصود بیک مومی الیه پاشا حضرتاری معرفتیه مومی الیه پاشانک یوزیتمش نفر اسیرلردن غیری و اون بش رأس اوغلانلردن غیری که حمله مذکورون

¹ Krş. vesika 27 ve vesika 40.

² Kalite nevinden gemi.

³ Protimo Ciano (?)

⁴ Siyakat rakamı ile.

⁵ Cerigo (Serigo) adası, Mora'nın cenubunda.

كسنة لره متعلقدر حاليا وندك بايلوس اولان فخر الملة المسيحية جرنميوهن زاني⁶ ايله انطاردن (؟) بطريق الصلح اكيوز اللى بيك رايح في الوقت اقجه حسابي اوزره درت بيك ايكي يوز اوتوز التي سكه تمام الوزن صحيح العيار آلتون ايله آلتى پاستاو قدريه چوقه⁷ ايله درت طونليق مسكى اطلاس و اكي طونليق فرنكي كمخا و بر پاستاو مورا سقرلات چوقهيه⁸ مصلحون توسطيله صلح اولنوب و بدل صلح اولان مبلغ مزبوري بي قصور ولاكسور بالتمام آلدوق و قبض ايلدوك ذكر اولان قاليتهلري آآن وندك كافرلري ايله و مزبور بايلوس ده بوجه من الوجوه و سبب من الاسباب حقوقز و آيتمز⁹ دعوامز و نزاعمز قالمادي و جميع دعواند ذمتلريني ابرا و اسقاط ايلدوك ديواقرار و اعترف ايلديلر مذكورلرك اقرارني مزبور بايلوس جانبندن بما هو الطريق الثبوت شرعاً و كالتى ثابت اولان ترجمان ياقوب بن زاني¹⁰ و كاتبي پرو بن فرنچشقو¹¹ و جاهاً و شفاهاً تصديق ايليوب طلبيله تسويد اولندي تحريراً في اليوم السابع عشر من شهر جمادى الآخر لسنة تسع و اربعين و تسعمائه

شهود الحال

محمد چلبى بن صوفى تيمور	محمود بيك بن عبدالله	مصطفى بن يوسف الرئيس
رسول بن طوراق	على بن پرى	و غيرهم من الحاضرين

⁶ Girolamo Zane.

⁷ Koforya (?) çuhası.

⁸ Mor skarlat nevi çuha.

⁹ Alacağımız.

¹⁰ Jacomo bin Zani.

¹¹ Pro bin Francesco.

Vesika : 83.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasc. 33, Pezzi 15)
(1-10 Nisan 1547 = evâsıt-ı Safer 954).

ÖZET : Venedik kapudanı Paolo Guisatniano'nun deniz korsanlarının elinden kurtarıp Osmanlı makamlarına teslim ettiği kimseler hakkındaki temessükleri ve bu mesele ile ilgili olarak Sebenico (Şibenik)'emini Recep'in yazıları.

I — دفتر اولدر كه ونديك بكلرينك قهودانى اولان پولوروستيان¹ نام ولاستين² اوسقوqlر³ اسير ايدوب آلوب كيدركن اللرندن قور تروب خلاص اتدوكي كسندر دركه ذكر اولونور .

¹ Paolo Giustiniano.

² Velastellino.

³ Uscoc denilen korsanlar.

تسليم عن قلعه ⁷ شبنك	تسليم عن قلعه ⁴ كليس	تسليم قلعه ⁶ نادين	تسليم قلعه ⁶ اسقرادين
۲ عدد بر موجب تمسك	۴ عدد بر موجب تمسك	۹ عدد بر موجب تمسك	۹ عدد بر موجب تمسك
امور كاتیبی شبنك ⁸	بهرام دزدار قلعه ⁵ كليس	آتهم افندی	آتهم ⁵ افندی
تسليم قلعه ⁷ شبنك	تسليم قلعه ⁹ شبنك	تسليم ماقرسفه ⁹ تابع	تسليم ماقرسفه ⁹ تابع
۱۱ عدد بر موجب تمسك	۱۱ عدد بر موجب تمسك	ترنوه ¹⁰ ۱۵ عدد بر موجب	ترنوه ¹⁰ ۱۵ عدد بر موجب
رجب الفقير امين شبنك	رجب الفقير امين شبنك	تمسك رى ¹¹ قائم مقام ¹² مصطفی چلبی	تمسك رى ¹¹ قائم مقام ¹² مصطفی چلبی
		امين شبنك و غيره	امين شبنك و غيره
		احقرالورى رجب امين شبنك و غيره	احقرالورى رجب امين شبنك و غيره

مهر «ره نما توی جمله را خدایارستکاری نماز حبراه»

II — ونديك بکلرينك آياغی طبراقارنه عرض اولنان بودر که بوجانبده واقع اولان اوسقوقی وسایر حرامزاده بکلیوب حقندن کلمک ایچون تعیین اولنان قاترغلرده¹⁴ قوجه کنز اوغلی استبان دوتر¹⁵ نام کسنه دریا کنارنده اوسقوقلره دوش کلوب¹⁶ اللرنده اولان کیملرن وایچنده اسیر ایدوب آلوب کیدرکن فرهاد نام کسنه¹⁷ و اوچ افلاق کافرنی و اکی عورتلرن و اکی اوغلان ذکر اولان سکز کسنلری اوسقوقلردن قورتروب وقلعه¹⁸ شبنکه کتوروب امرکز ایله شبنکی بکی دن کان (؟) کنزوک یاننده بوجانبده قبودانکز اولان پولوروستیان نام ولاستنه تسلیم ایدوب وهر وجهله یرار وخدمتکزه قادیر¹⁷ محل همت و مستحق عنایت هراحوالک حقندن کلور کسنکز اولماغن علی ما وقع الحال آياغکز طبراغنه عرض اولندی تحریر آ فی اواسط صفر سنه ۹۵۴ اضعف الفقير رجب امين شبنك و غيره

III — وجه تحریر حروف اولدر که شبنك وزادره¹⁸ وتورغیر¹⁹ واسپلت²⁰ و بونلره تابع دریا جانبدرنده واقع اولان کنارلر وک ونديك بکاروک امريله قبودانی اولان پولوروستیان نام ولاستین عهد اوزره اولوب پادشاه عالم پناه حضرتلرینک رعایاسندن اوسقوقلر باصوب آلوب کیدرکن فرهاد نام مسلمانی و اوچ افلاق کافرن ودرت افلاق خاتونلرن و برقیز و اکی افلاق اوغلان ذکر اولان اون برکسنه²¹ قورتروب شبنکه کتوروب بوقفیر دن تمسك طلب ایلمکین علی ما وقع الحال تمسك کتب اولنوب قبودان المزبوریدینه وضع اولندی که وقت حاجنده احتجاج ایدنه تحریر آ فی اواسط صفر المظفر سنه ۹۵۴

اضعف الفقير رجب امين شبنك

⁴ Scardona.

⁵ Edhem efendi.

⁶ Nadin.

⁷ Sebenico (Şibenik).

⁸ Şibenik Umur kâtibi.

⁹ Makarska.

¹⁰ Trebinje.

¹¹ Piri.

¹² Mustafa Çelebi Şibenik emini kaymakamı.

¹³ Sebenico (Şibenik) emini Recep.

¹⁴ Kadırgalarda.

¹⁵ Stepan Veter.

¹⁶ Tesaduf edip.

¹⁷ Kaadir, muktedir.

¹⁸ Zadra (Zara).

¹⁹ Trogir (Trau).

²⁰ Spljet (Spalato).

Vesika : 84.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fascı 17, Pezzi 3).

(Eylül 1548 = Şaban 955 "1545 [1548] Setti.)¹.

ÖZET : Venediklilere ait bâzı mezreaların tasarruflarında bulunacağına ve Memi Hoca ile Çerkes Sinan'ın bu hususta hiç bir dâvaları bulunmadığı hakkında Saray (Saray-Bosna) kadısının verdiği iki sicil sureti.

I — « هذه صورت السجل نقلت عن الاصل بلا زيادة ولا نقصان وانا الفقير على بن محمد القاضي بسرأي² الناظر عفى عنه »

سبب تحرير سجل بودر که وندیکه تابع زادره خلقي تصرف ايتدوکی ويساجان³ نام مزرعه ايچون می خواجه بن مصطفي مجلس شرع شريفده حاضر اولوب اقرار و اعتراف ايدوب دیدیکه مذکور مزرعه وندیکلونک تصرفنده در بو خصوصده بنم دعوام و نزاعم یوقدر دعوی ایدرسم مسموع اولیه دیدکده واقع حال وندیک بکلری جانبندن کلن یازجی و ترجمان طلبریله ثبت سجل اولدی تحریراً فی اواخر شعبان المعظم شهر سنه خمس و خمسين و تسعمائه .
شهود الحال

بالی خواجه علی دکرمنجی یوسف و طورغود طورخان و ابراهیم من الحاضر

II — « هذه صورت السجل نقلت عن الاصل بلا زيادة ولا نقصان وانا الفقير على بن محمد القاضي بسرأي الناظر... »

سبب تحرير سجل بودر که وندیکه تابع زادره خلقي تصرف ايتدوکی بو قویک⁴ و بودوتران رنيک⁵ و دویمه⁶ نام مزرعه لریچون چرکس سنان و یوده نام کسنه مجلس شرع شريفده حاضر اولوب اقرار و اعتراف ايدوب دیدیکه ذکر اولنان مزرعه لر وندیکلونک تصرفنده در اصلا و قطعاً بنم دعوام و نزاعم یوقدر دعوی ایدرسم مسموع اولیه دیدکدن صکره واقع حال وندیک بکلری طرفندن کلن یازجی و ترجمان طلبریله ثبت سجل اولندی تحریراً فی اواخر شعبان المعظم من شهر سنه خمس و خمسين و تسعمائه .
شهود الحال

حسین بک غلام خاقانی الحواله⁷ و طورغود...⁸ لواء کلیس و بالی خواجه بن علی

دکرمنجی یوسف بن عبد الله حاجی سنان

¹ Sonradan konulan 1545 Eylül tarihi Eylül 1548 olacaktır.

² Saray-Bosna (Sarajevo).

³ Visajan.

⁴ ?

⁵ ?

⁶ Dubtza.

⁷ Havale, merkezden gönderilen özel görevli.

⁸ İyice okunamıyan (?). سحر خاس

Vesika : 85.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 14, Fasc. 14, Pezzi 3).

(4 Ağustos 1558 = 19 Şevval 965 "1558, 7 Agosto")¹.

ÖZET : Venedik donanmasında kürekçi bulunan sekiz müslümanın muhtelif suçları sebebiyle ve mevcut anlaşma gereğince Kastelnovo (Nova) kadısı Alâeddin'e teslim edildiği hakkında tasdikli hucdet.

« الامر كما ذكر الشان على ماجرانمقه الفقير على بن رجب المولى بقضاء نوه عني عنهما »
مهر : « على بن رجب »

Sıbب تحریر کتاب شرعی و موجب تسطیر خطاب مرعی اولدرکه وندیک بکلری جانبندن جندرال اولان توماش قونتارین² پادشاه عالم پناه حضرتلری ایله معاهده شریفلری اوزره عهدنامه لر موجبجه کندولری دونامه لرنده سکز نفر مسلمانلر کورکده بولنوب هر برین برر درلو فسادده دوتلوب ایله اولسه کندولرینک دونامه پرویدوری³ مصر قرستوفول قفال⁴ ایله کوندر ب کلوب قلعه نوه التنده کتورب ذکر اولان سکز نفر مسلمانلری لواء هر سک بکی حیدر پاشا⁵ یسر الله تعالی ما یشا حضرتلری بالفعل قلعه مزبورده موجود اولمغیله نوه افندیسی اولان مولانا علاء الدین⁶ حضرتلرینه تسلیم اتدک دیو اقرار ایدوب مزبورون مسلمانلرک اسامیلری و فسادلری کندولرینک تقریرلریله ذکر اولنور

رودیغوسلو⁷ اشپانیولدن⁸ مسلمان اولوب وندیکدن اوغلان ایردوب صاتارمش و یانی ده قاتانیه نام⁹ اولوچ کوکللی رئیس لرندن¹⁰ شاه قولی قایغنده دوتلمش و علی جزایرلی حلواجی رئیس قایغنده دوتلمش و محمد نام عرب بلدالعقاب حسن رئیس قورسیغلی¹¹ نام اولوچ قایغنده¹² دوتلمش و چتینه لی اسکندر نام کسنه اسپلت نام وندیک قلعه سنده اوغلان ایردوب صاتارکن دوتلمش و اولی¹³ نام کسنه نوه لیدن¹⁴ صندل ایله خیرسوزلک ایدرکن دوتلمش و الیاس غلادنلی¹⁵ کرید اطه سنده قایغندن طشره چقوب فساد ایدرکن دوتلمش و عبدالله

¹ Vesikaya sonradan konulan tarih 7 Ağustos 1558.

² Tommaso Contarini.

³ Provedor.

⁴ Christofol Cafali.

⁵ Hersek sancağı ile tekaüt edilen vezir Haydar Paşa.

⁶ Kastelnovo kadısı Mevlâna Alâeddin.

⁷ Rudigos.

⁸ İspanyol.

⁹ Jani de Catania.

¹⁰ Gönüllü levend gemisi reisi.

¹¹ Korsikalı.

¹² Korsan gemisi.

¹³ Evli.

¹⁴ Castel Nuovo'dan.

¹⁵ Gladen'li.

جزایری کواکلو رئیسارندن مرجان اوغلی قایغنده دوتلمش حالیا بو ذکر اولان سکز نفر
 أسیرلری حیدر پاشا حضرتلرینه کوندرمک ایچون پروویدور قیرستوفول قفال¹⁶ طلبیه بو
 وثیقه کتب اولنوب یدنه وضع اولندی که وقت حاجتده احتجاج ایدنه جری ذلک وحرر
 فی الیوم التاسع عشر من شهرشوال المکرم سنه خمس وستین وتسعايه
 شهود الحال

فخر الاقران محمد کتخدا و مولانا یحیی خواجه الخطیب و می خواجه الحواله
 وحسن سیاف¹⁷ و احمد بن مصطفی

¹⁶ Christofol Cafali.

¹⁷ Seyyaf, kılıççı.

Vesika: 86.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasc. 70, Pezzi 5).
 (Eylül 1560 = Zilhuice 967 "8 Settembre 1560")¹.

ÖZET : Venedik kapudanlarından Contarini'nin taarruzuna uğrıyarak gemisindeki
 malları zaptedilen Kumlalı Ramazan Reis'in, zarar ve ziyana
 mahsuben Balyos Marino Cavalli elinden 1100 flori alıp sulh ol-
 duğuna dair Galata kadısının tescili.

« للامر فی الحقیقه کماذیر فی الوثیقه حرر افقر عباد الباری عبدالباقی بن محمد الکفوی المولی
 بغلظه » مهر سبب تحریر کتاب اولدرکه ولایت اناطولیده قصبه قوملهدن² رمضان رئیس
 ابن رجب نام کسنه مجلس شرعشریفده وندیك بکارى نك وکیلی و قایم مقامی مارین قوالی³
 نام بالیوسک قضیه اتییه⁴ تصدیقه بما هو طریق الثبوت شرعا وکالتی ثابت اولان اشبوحامل
 الکتاب میکل بن پتره⁵ محضرنده اقرار و تقریر مرام ایدوب ایتدیکه بوندن اقدم دراج نام
 نام قصبه قربنده دریاده کلورکن وندیك قهودانلرندن قونترین⁶ نام افرنجی کلوب بنوم کوم
 ایچنده نیجه اسبابم ایله کومی باصوب الوب بعده بنداخی استانه سعاده کلوب عرض حال
 ایتدوکده اول زمانده کوم الوب ینه قض ایدوب ایچنده اولان اسبابلردن زیتون یاغی
 و پرنج وسایر اولان اسباب ضایع اولتی ایله حالیا مذبورون وندیك بکلرینک وکیلی اولان
 مرقوم بالیوسک⁷ یدندن جمیع کوم ایچنده اولوب ضایع اولان اسبابم مقابلهسنده بیك یوز

¹ Evasıt-ı Zilhicce 967 olduğuna göre 8 Eylül 1560 doğrudur.

² Kumla, Mudanya'dadır, hâlen büyük ve küçük olarak iki köydür.

³ Marino Cavalli.

⁴ Kazıyye-i âtiyeyi.

⁵ Mickel bin Petro.

⁶ Contarini.

تام الوزن فلورى الوب قبض ايدوب ذكراولان كموم ايچنده اولوب ضايغ اولان اسبابه متعلق مرقوم باليوسك و وكيلىرى نك ذمتلرين ابراء عام ايله ابرا واسقاط اقدم شول وجه اوزره كه قضيه* مزبوريه متعلق مذکورلر ايله من بعد دعوام دخى واقع اولورسه عندالحكام مسموع اوليه ديدكده مسفورمکلى بالمواجهه تصديق ايدوب ما وقع غب الطلب كتب اولنوب يدنه دفع اولندى لدى الحاجه بذكر ماجرى اوله تحريراً فى اواسط ذى الحجه من شهر سنه سبع وستين وتسعمائه
شهود الحال

محمد چلبى ابن قاسم الكاتب وعلى دده ابن محمد وحمزه بن عبدالله
ومصطفى بن على وبلال بن عبدالله وعلی بن حسین ومصلح الدين بن سنان
وحسين بن عبدالله و بهرام بن عبدالله والحاج فرخ بن عبدالله
وکیوان بن عبدالله وغيرهم من الحاضرين

Vesika : 87.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 12, Fasc. 11, Pezzi 2).
(Mays 1568 = Zilhicce 975).

ÖZET : Bir kısım Saray-Bosna sâkini tarafından, akraba ve ticaret ortaklarının Venedik'e gelip giderken tecavüze uğradıkları, kiminin esir kiminin de katledilerek altmış yük akçalarının alındığına ve buna o tarafa giden iki gemi reisinin de şahadet ettiğine dair Hersek'de Gable kasabası kadısının tasdikli tescili.

« ما فيه كما فى اصله حرره الفقير خير الدين بن ولى المولى بقصبه¹ غبله¹ خلافة عنى عنها »
مهر « الفقير خليل ابن ولى »²

وجه تحرير حروف اولدر كه محروسه³ سراى ساكنلرندن قورقود بن تيمور و حاجى احمد و حاجى مصطفى و حاجى على بن سليمان و ابراهيم بن محمد و ممي بن اسكندر و حاجى شهيات بن پيرى و حسن بن اسحاق و حرم بن يونس و على بن سليمان و حاجى قورقود بن حسين و مصطفى و صالح خليفه و حاجى پيرى و صوفى اوروج نام كسنلر مجلس شرعه حاضر و اولوب تقرير مرام قلوب ديديلر كه بوندن اقدم فرنكستان ولايتنده و نديك نام شهره بعضيمزك قرداشى و بعضيمزك شريكى تجارت ايچون اسبابله كيدوب واردقارنده ينه بو جانبه كتمك ايچون اشقورا مارقو³ نام رئيسك كيمسنة كيروب كلوب كيدر كن فار نام قلعه⁴ التنه صاغ و سالم

¹ Hersek'de Stolca'ya bağlı kasaba.

² Halil Hayreddin olmalıdır.

³ Scora Marco.

⁴ Far

کلدوکلرنده قلعه^۵ مذبورہ قربنده قلافه^۵ قپودانی اون پاره قدرغه ایله موجود بولنوب مذکورون مسلمانلر مذبور قپوداندن اجرتیله بر قدرغه طلب ایدوب نرتوه بوغازینه^۶ چقارمغی عهدهسنه الوب واجرتی دخی بیقصور المش ایکن ستوریه^۷ نام لیمانه کلدوکلرنده انده اخشام لایوب اسقوق ملاعین دورت پاره کمی ایله اوزرلرینه کلوب قدرغه ایله یکدل ویکجهت اولوب اتفاقلری اولدوغنه و تخمیناً التمش یوک اقعهلرن الوب کتدوکلرینه و کمی ایچنده اولان مسلمانلرک کیملرین اسیر و کیملر قتل ایلدوکلرینه انقونه^۸ ولایتنده نرتوه بوغازینه کلن ایکی پاره کینک رئیس لرندن اولان و منقو و نقوله نام ذی رئیس لر مجلس شرعه حاضران اولوب أداء شهادت ایدوب دیدیلر که ذکر اولنان مسلمانلرک کمی لری اوزرینه اسقوق ملاعین کلوب اجرة ایله الودقلری قدرغه ایله یکدل ویکجهت اولوب مباشره و اتفاق ایدوب یکریمی بش نفر مسلمانک کیملرین اسیر و کیملر قتل و تخمیناً التمش یوک اقعهلر مقداری اسبابلرین الوب فار نام قلعه یه الوب کتدکلرینه شهادتی خبر ویردوکن و وندیک بکلری دریا ده اسقوق ملاعین الودقلری مسلمانلری و اسبابلرین ضرر و زیان اولمق ایچون عهدلرینه الوب ضامن اولدقلری اجلدن سچل اولنماسن طلب ایدروز دیدوکلر اشبو حروف شارحه تحریر و ترقیم اولنوب هر طالبه وضع و دفع اولندی لدی الحاجه کاشف ماجری اوله تحریراً فی اوایل ذی الحججه سنه خمس و سبعین و تسعمائه .

شهود الحال

فخر الخطبا محمد خلیفه و مصطفی خلیفه الامام و بشیر خلیفه المؤمن و حاجی حسن و حسین الخياط و یوسف کتخدا و سلیمان کتخدا و غیر هم من الحاضرین

- ^۵ Calafa
- ^۶ Nartova
- ^۷ Storia
- ^۸ Ancona.

Vesika: 88.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasc. 5, Pezzi 2).
(Eylul 1544 = Recep 951) ^۱.

ÖZET : Trablus ve Beyrut iskeleleri mukataası amili uhdesinde bulunup Frenk tacirleri zimmetinde kalan gümrük geliri ve Beyrut, Şam gümrükleri ile belis bedelinden Şam Balyosu Marsilio zimmetinde kalan 2349 efrenci sikke bâkiyi gösteren bir senet.

عن تحویل ابراهیم عامل^۲ مقاطعه^۲ اسکله^۲ طربلوس و بیروت عن محصول کمرک تاجران افرنج و اسکله^۲ طربلوس که در ذم تاجران مذکور باقی مانده بود بر موجب قانون قدیم

^۱ Vesikaya sonradan yazılan tarih sadece 1544 olup, metinde geçen 3 Recep 951 karşılığı 20 Eylül 1544 dür.

^۲ Trablus ve Beyrut iskeleleri mukataasını iltizam eden âmil.

و محصول كمرک اسكله* بيروت و كمرک شام و بهاء بلیس³ که در ذمت انتون مارشیلو⁴ بایلوس شام باقی مانده بود عن ید انتون مارشیلو بایلوس المزبور.

افرنجیه

۲۳۴۹ سکه رسید فی سنه ۳ رجب سنه ۹۵۱
عن محصول اسكله* بيروت و كمرک شام عن ۱۵ رجب
سنه ۹۴۲ مع بهاء بلیس که در ذمت بایلوس المزبور
باقی مانده بود

محصل كرك تاجوان افرنج در اسكله* طربلوس
بر موجب قانون قدیم عن غره* محرم سنه ۹۴۳
باقی مانده سکه ۱۳۵۴

۹۹۵ سکه

حسن الفقير

³ Sabun yapmıya yarayan küll.

⁴ Antonio Marsilio.

Vesika: 89.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 13, Fasc. 10, Pezzi 8).

ÖZET : Silivri iskelesi emini İbrahim'e ve Galata gümrük emini Mehmed'e bâzı Venedikliler tarafından ödenen gümrük resimleri hakkındaki temessük senetleri.

I – سفینه* دومنیقو¹ بوسنه رئیس نام کسنه قصبه* سلوری اسكلهسنه تحمیل اتدوکی
یباغی نك كمرکین قانون اوزره بتوردی کسنه مانع اولیه فی ۱۵ ماه جمادی الآخر سنه ۹۵۱
الفقير الحقير امين ابراهيم سلحدار [3 Eylül 1544]

II – وجه تذکره* حروف اولدرکی سلوری اسكلهسنده ده منفوبوس رئیس² کسنه پوست
غنم ویباغی تحمیل ایدوب کمرکین پادشاهی اوزره³ ادا ایلدی کسنه مانع ودافع اولیه تحریراً
فی اوآخر جمادی الآخر سنه ۹۵۲ [Eylül 1945]

الفقير الحقير امين ابراهيم چلبی⁴

III – اشبو حامل تذکره انتون پرنجانو⁵ سنه ۹۵۲ صفیرینک یکرمی یدنجی کونی دومنیقو
نام وندیك سفینهسیله کتوردیکی حوقنک⁶ اکی بیک التیوز قرق اقعجه کمرکن ادا ایتدوکنه
تمسک طلب ایتمکین تسوید اولندی تحریراً فی ۲۸ ربیع الاول سنه ۹۵۲ [9 Haziran 1545]

محمد الفقير مهر

¹ Domenico Bosna Reis.

² Aynı adam, Domenico Bosna olacaktır.

³ Emr-i Padişâhî üzere olmalı.

⁴ İskele emini silâhdar İbrahim bir sene sonra İbrahim Çelebi olarak görülüyor.

⁵ Antonio Princiano.

⁶ Çukann.

IV – اشبو حامل الحروف انجلو دلاويده⁷ نام افرنج سابقا صفر اينوك يكرمي يديسنده
انقونه كهيسى ايله كتوردوكى متاعك سكزيوز اللى اقجه كمرک ادا ايليوب تمسك طلب ايتدوكى
سبیدن بو وثيقه كتب اولنوب يدنه وضع اولندی تحريراً في ۲۱ ربيع الاخر سنه ۹۵۲
محمد الفقير مهر [2 Temmuz 1545]

V – وجه تذکره بودر که غلطه افرنجارندن حامل الحروف تومازو⁸ النندن کمرکه متعلق
محصولدن بيک يوز اللى اقجه قبض اولندقدنه تذکره طلب ايلمکين بو وثيقه كتب اولنوب يدنه
دفع اولندی تحريراً في ۱۱ جمادى الاول سنه ۹۵۲ [21 Temmuz 1545]
محمد الفقير مهر

⁷ Angelo de Lavido.

⁸ Tommazo.

Vesika : 90.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasc. 46, Pezzi 3).
(*Mayıs 1551 = Cumad I. 958*)

ÖZET : Venedik şehri Vigadoru ve akçe emini Antonio Veliso'dan, sat-
tığı mallar için 565 oscutu teslim alan Sinan Reis'in verdiği mak-
buz temessükü

وجد تذکره اولدرکه قدوة الامراء ميرانتون وليز¹ نام ونديک شهرينک و غادور² وهم
اقجه امينى بش يوز التمش بش اوسقود³ سنان رئيس کسنده کرفت بولنان يارق بهاسى
ايچون صاتون الدقلرى موجبنجه ونديک بکرى⁴ مزید عون عنايتلرى محمد پاشا⁵ يسرالله مايشاء
حضرتلرينک رعایت خاطرلر ايچون مزبور ذکر اولنان يارق بهاسنى مزبور رئيس النه ذکر
اولنان بش يوز التمش بش اوسقود تسليم اولندی باقى تحريراً في اواسط جمادى الاول سنه
ثمان وخمسين وتسعمائه

محج الفقير الحقير سنان رئيس

¹ Mir Antonio Veliso.

² Vigador.

³ Bir nevi Venedik parası.

⁴ Beğleri.

⁵ Her halde, o sırada Kapudan-ı derya olan Sokollu Mehmed Paşa.

Vesika : 91.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasc. 67, Pezzi 5).
(7 Şubat 1560 = 10 Cumad I. 967).

ÖZET : Ezdin'de hasları bulunan vezirlerden veya ümeradan biri tarafından Hemdem adlı voyvoda tahvilinden Venedik gemilerinde borç kalan yüz sikke-i hasenenin Balyos tarafından teslim edildiğine dair verilen temessük.

وجه تحریر حروف اولدرکه بوندن اقدم ازدين¹ نام خواص همایونلریمز محصولندن همدم نام ویوده مزتحصیلندن وندیک کمیارنده یوز عدد سکه² حسنه باقی دین قالوب حالیا اشبو دارنده تذکره وندیک بایلوس² یدنده بیزه کلوب آدا وتسلیم اولنوب مرقوم یوز عدد سکه² حسنه کلوب بیتمصور بیزه واصل اولوب تسلیم اولدوغنه تمسک طلب اتدوکی اجلدن اشبو وثیقه برسبیل تمسک کتب اولنوب مرقوم وندیک بایلوس بالفعل اولان یدنه وضع اولندیکه وقت حاجتده احتجاج ایدنه جری ذلک وحرره فی ۱۰ جمادی الاول من شهر سبع وستین وتسعمائه

¹ Ezdin, Izdin.

² Marino Cavalli.

Vesika : 92.

V. D. A. (T. V.) Busta XV. (Busta 10, Fasc. 3, Pezzi 2)
(25 Eylül 1523 = 15 Zilkade 929)¹.

ÖZET : Galata kadılığının, Venedikliler hakkındaki davalar için, umumî vekâlet meselesi ile ilgili ve sadrazam Piri Mehmed Paşa ile müftü Ali Cemâli efendiye de atıf yapılan arapça hucceti.

« الأمر كما ذكر والشان على ما سطر حرره الفقير الياس بن كمال المولى بمحروسه غلظه خلافة »
هذه حجج صحيحة شرع شريف مضمونها عن ذكر ما شهد اقضى قضاة المسلمين اولى ولاية الموحدین ينبوع الفضل واليقين المختص بعناية الملك القادر المعين اعني به مولانا بالي بن احسن² المولى بمدينه غلظه زيد فضله وعلى بك بن عبدالله³ الترجمان السلطاني بمحضر من المدعوي قومي بن غاصپرى⁴ الوكيل باستماع الشهود عن قبل افتخار الملة المسيحيه ميسر بيار وجوه⁵ الذى ورد بالعتب عليه لازالت عليه لاجل المصالحة عن قبل امراء الملة المسيحيه الافرنجيه المعروفة

¹ Vesikaya sonradan 1522 tarihi konulmuştur.

² Aynı zamanda iki Galata kadısı (İlyas b. Kemal, Bâli b. Ahsen) görülmektedir ki, halef selef oldukları anlaşılıyor.

³ Divan-ı Hümâyün tercümanı Ali Bey b. Abdullah.

⁴ Jacomo b. Gaspari.

⁵ ?

بطايفة ونديك غب الدعوى الصادرة والاستشهاد الشرعى عن قبل سيد العلماء المتقدمين سند الفضلاء المؤخرين كشاف المشكلات خلال العضلات المختص بعناية خالق الارض والسموات مولانا ومن كل الوجوه اولانا مولانا علاء الملة والدين على چلبى المفتى الجمالى⁶ دامت فضايه بان اعدل الوزراء فى العالم كثير اللطيف والنعم ضابط امور الامم مجرى احكام السيف والقلم حضرت پير محمد پاشا⁷ بن المرحوم پير محمد دامت معاليه قد وكل المدعى المزبوره وانا به مناب نفسه بجميع اموره وعامه مصالحه فى قبض حقوقه الكاين فى ذمم الناس الساكنين فى المداين والامصار وبايصال ما يقبض منهم اليه والصلح والابراء والتوكيل بالدعوى وغير ذلك جسماً مقتضيه رائه توكيلاً شرعياً عاماً مطلقاً مأموناً من العدل مأذوناً بالتصرف كيف ما يشاء مقبولاً من قبله وجاهاً شهادة صحيحة شرعية مقبولة شرعاً عن التعديل الشرعى محكم بصحة الوكالة المزبوره جرى ذلك حرر فى اليوم الخامس عشر من ذى القعدة لسنة تسع وعشرين وتسعمائة

شهود الحال

كمال چلبى بن بايزيد امين المحكمة⁸ اسكندر بن عبدالله

⁶ Müftü Ali Cemâli ef. (Zenbilli Ali ef.)

⁷ Sadrazam Pîrî Mehmed Paşa.

⁸ Mahkeme emîni, mahkeme harçlarını tahsile memur emîn.

Vesika : 93.

V. D. A. (T. V.) Busta XV.
(12 Eylül 1555 = 25 Şevval 962).

ÖZET : H. 962 senesine ait 8000 efrenci sikkeden ibaret Kıbrıs cizyesinin Balyos Antonio Erizzo tarafından teslim alındığına dair tuğralı hüküm.

طغرا

سبب تحرير توقيع همايون اولدر كه حاليا جزيرة قبروسده واقع اولان ونديك بكى فرانسجقو¹ تحويلندن سنه احدى وستين وتسعمائة ربيع الاخيرينك يكرى سكزنده واقع اولان آبريلك يكرى برندن سنه اثنين وستين وتسعمائة جمادى الاولنك طقوزنده واقع اولان آبريلك يكرى برنجى كوننده واجب اولان جزيرة مزبوره جزيره سندن خزانة عامرمة اشبو سنه اثنين وستين وتسعمائة رمضانك سكزنجى كوننده سكز بيك سكه افرنجيه ونديك بايلوسى انتون ولداریجو² لندن تسليم اولنمغين اشبو حکم شريفم ويرلدى شويله بلالر علامت شريفه اعتماد قلالر تحريراً اليوم الخامس عشرين شوال المكرم من شهر سنه اثنين وستين وتسعمائة .

بمقام قسطنطينيه

¹ Francesco.

² Antonio Erizzo.

Vesika: 94¹.

V. D. A. (T. V.) Busta XVI. (8, Fasc. 11, Pezzi 2).
(28 Agosto 1540² = 1 Cumad II. 947)³.

ÖZET: 1540 tarihli ahitnâmenin (Vesika 1) diğer nüshası ve italyanca izahatı

(La traduzione fu unita all originale nelle mostre della Sala Diplomataria "Sala Regina Margherita", Serie 4 XXXVI. Firmani Turchi No: 7. Anno datti Egira 947 primo giorno della luna di Cumad-el-âhir).

Trattato di pace consuloso del Sultano Solimano⁴ II. con Aluiso Badoer reppresantante di Venezia dopo la guerra nella quali questi ultimo perdetta Napoli di Romania e Malvasia originale cotta traduzione allegato vedi Pedelli VI. pag. 236, 237, No: 43, 44.

- ¹ Bu ahitnâmenin diğer nüshası (Busta I. Fasc 50, Pezzi 25) de ve (vesika 1) dedir.
- ² Diğer nüsha 30 Octobre 1540 olarak tarihlenmiştir, halbuki 3 Ekim 1540 olmak gerekir.
- ³ Diğer nüsha ile uymaktadır, şu halde iki kopyadır.
- ⁴ Kanunî Sultan Süleyman, yâni Süleyman I.

Vesika: 95¹.

V. D. A. (T. V.) Sala Regina Margheriata Turchia Firmani Serie 4 XXXVI.
No: 6 (4 Mazzio 1535² = anno dati Egira 941³).
1535 tarihli ahitnâme (vesika 131) hakkında italyanca not.

- ¹ Vesika 131 dedir.
- ² 16-26 Mart 1535 = evasıt-ı ramazan 941.
- ³ Burada yalnız hicrî yıl gösterilmiştir.

Vesika: 96.

V. D. A. (T.V.) Sala Regina Margherita, Serie 4 XXXVI. Turchia Firmani No: 4 Anno 1530 (anno delli Egira 937 muharrem "evâ-il-i muharrem 937 = Eylûl 1530).
1530 tarihli ahitnâme ve bunun hakkında italyanca izahat

"Il Sultano Solimano II. al doge Andrea Gritti i a Constantinopoli di Tommaso Mocenigo per Confermara i potto di amnizia ed il Congedo doto al medesino dopo Confirmata la sua missione. Originale Cotta traduzione allegata e cum (im) drappo (arappo) d'argento alti restituiti dell Austria No: 202.

ذکر الله اعلى وبالقدیم احق واولی حضرت عزت جلب قدرته وعلت کلمته نك عنايتی
ومهر سپهر نبوت اختر برج فتوت پیشوای زمرة انبیای مقتدا فرقه اصفیا محمد مصطفی نك
صل الله علیه وسلم معجزات کثیرة البرکاتی ودرت یارینک که ابوبکر وعمر وعثمان وعلی در
رضوان اللهم علیهم واجمعین انلرؤک وجميع أولیاء اللهک ارواح مقدسه لری مرافقتی ایله

طغرا (سليمان بن سليم خان المظفر دائماً)

بن كه سلطان السلاطين برهان الخواقين تاج بخش خسروان روى زمين ظل الله فى الارضين اق دكزك وقره دكزك وروم ايلنك واناطولىنك وقرامانك ورومك وولايت ذولقادره نك ودياربكرك وكوردستانك واذربايجانك وبعجمك وشامك وحلبك ومصرك ومكه نك ومدينه نك وقدسك كليا ديار عربك ويمنك وولايت تاتارك ودخى اباة كرام واجداد عظامم انارالله براهينهم قوت قاهره لرى ايله فتح ايلدكلرى نيجه مملكترلر و جناب جلالت مآبم دخى تيغ اتش بار وشمشير ظفر نكارم ايله فتح ايلدوكم نيجه ديارك سلطانى وپادشاهى سلطان بايزيد خان اوغلى سلطان سليم خان اوغلى سلطان سليمان خانم سن كه افتخار الامراء الملة المسيحيه مختار كهراء الطايفة العيسويه ونديك دورثى أندره غريدىسن¹ معلوم اولاه كه شمدكيچالده دركاه عظمت پناه وباركاه سعادت دستكاهمه كه مشرق نيران اقبال ومقبل شفاء اكاسره واخيال درتجديد قواعد اخلاص وتمهيد ضوابط اختصاص ايچون مفخر الاماثل والاقران ادمكز توما مچنيقوي² ايلچى تعين ايلوب مكتوبكز ايله دركاه عالم پناهم جانبنه ارسال ايلمش سن كلوب واصل اولوب شرف تقبيل پايه سرير اعلام ايله مشرف ومستسعد اولوب شولكه شرايط رسالت در كما ينبغى ادا ايلدكدنصكره حسن اجازتم قرين احوالى ورهين امالى واقع اولوب كرو اول جانبه ارسال اولندى شويله بلاسن تحريراً فى اوایل محرم الحرام من شهر سنه سبع وثلثين وتسعمائة الهجرة الهلالية

بمقام دارالسلطنة العلية والخلافة السنية قسطنطينيه

المحمية المحروسه حرست عن البلية

¹ Andrea Gritti.

² Tommazo Mocenico.

Vesika: 97.

V. D. A. (T. V.) Sala diplomatica Regina Margherita Turchia
Firmani Serie¹ XXXVI. No: 8.

(1563 = anno dati Egira 970 Constantinopoli).

1563 tarihli ahitnâmenin İtalyanca izahatı:

“Il Sultano Solimano II. scrivere ad Doge domandando la restituzione delle prede fatta a danno di soldati (sudaleti?) ottomani e dei dozi prelaroti alle novi Turche recantisi (veccantisi) in Ancana in contra adizione ai trattati e la punizione dei comandanti di galere e dei rettori veneti autori delle cattare. Firmano originale in lingua turca No: II. Lettere diversi del sigr. Turco A. C. 116.”

¹ Bu seride, Mahmud II. tarafından 1813 de gönderilen en son ferman da dahil olmak üzere 28 ferman bulunmaktadır.

Vesika : 98.

V. D. A. (T. V.) Busta XVII. Fasc. 25, con 8 Pezzi (1562 Ottobre 11).
Üç vesikanın muhtevası hakkında italyanca izahat :

I — Copia di un interrogatore fatto da Girolamo Malipiero consigliere del regno di cipro a certo pudone di bares nominata Tommasino Mathe da baffo sopra alcune molestie recategli da una galere penentina.

II — Copia di una lettera di Zuan Antonio Diedo da Tripoli 1562 ottobre 6 sull arrive negli suogli di Tripoli di una galea di Levanti la gual rimurchiara un naniglio da ella fero.

III — Copia di Traduzione di una lettera da Tripoli di Zuan Antonio Diedo (1562 ottobre 7 data della lettera) Da notiesie sull arrivo di una galera e narra fortivolari sulla presa di una mariglio.

Vesika : 99.

V. D. A. (T. V.) Busta XVII. Documenti Turchi, Serie ¹VI. No: 17.
(Eylül 1554 = Şevval 961).

ÖZET : Mısır Beylerbeyi Dukakin-zâde Mehmed Paşa'nın, eski Halep Balyosu Propicia Mano'ya hitaben eski dostluklarından ve Venedik'de bâzı kumaşlar işletmek istediğinden, bunun için Mısır'da bahseden gereken şekli resmettiren oradaki Balyos'a verdiği nakkaşa mektubu.

پنجہ و مهر¹

قدوة امراء الملة المسيحية اسوة كبراء الطائفة العيسويه سابقا محروسه حلب بايلوسى اولان پروپيجا مانو ارشده الله تعالى سلام مشكين فام وكلام عنبرين ارقام اتمامندن صكره معلوم اولاكه اكر بوجانبك احوالندن وقنده لغندن⁴ صور رسكنز بحمد الله شمدكي حالده خوش صاغ وسالم اولوب سيزه زياده مشتاق بلاسز و سيز حلبدن كتدوكنندن بر يل صكره صاحب قران سلطان سلاطين جهان دولتلوو سعادتلو پادشاهمز⁵ حضرتلرى دولت واقبال ايله حلبه كلدوكلى كون

¹ Bu vesika bu dosyanın (Serie VI.) birinci vesikasıdır.

² Kenardaki pençe : (محمد بن احمد) . Mühür : (محمد بن دوقه كين احمد)

³ Propicia Mano.

⁴ Nasıl olduğundan.

⁵ (پادشاهمز) kelimesi nâmenin en yukarisına ortaya gösterişli bir şekilde yazılmıştır.

⁶ Halep Beylerbeyiliğinden Mısır eyâletine nakli Ekim 1553.

مصرى عنایت واحسان ایلدیلر⁶ اما سیزکله قولمز بویله ایدیکی هر قنده اولور ساوز⁷ دوستلغی اونتمیوب دایما مکتوب کوندروب احوالکزی بلدرسکز کرک ایدی اول زماندن برو اصلا بر مکتوب کوندرمیوب صحتکزی بلدرمدکوز امدی شمیدین صکره هرگاه کلندر ایله مکتوب کوندروب صحتکزی و احوالکزی یازوب بلدرمکدن خالی اولمیه سز که سرور و صفا حاصل اوله بعد ذلک وندیکده بعض قماش اشلتدرمک مرادمز اولغین بونده نقاشه رسم اتدروب مصرده اولان بایلوسه⁸ ویردوک که وندیکه کوندروب اشلتدره ایله اولسه سز داخی ذکر اولان قاشلری ایو و بی بدل و تعجیل اشلتدروب بوجانبه کوندرمکه کرکی کبی معاونت و مظاهرت ایده سز شو یله بلا سز تحریراً فی اواخر شوال المکرم سنه احدی وستین و تسع مایه بمدينه⁹ مصر المحروسه

⁷ Her nerede bulunursak.

⁸ Barbarigo Daniele.